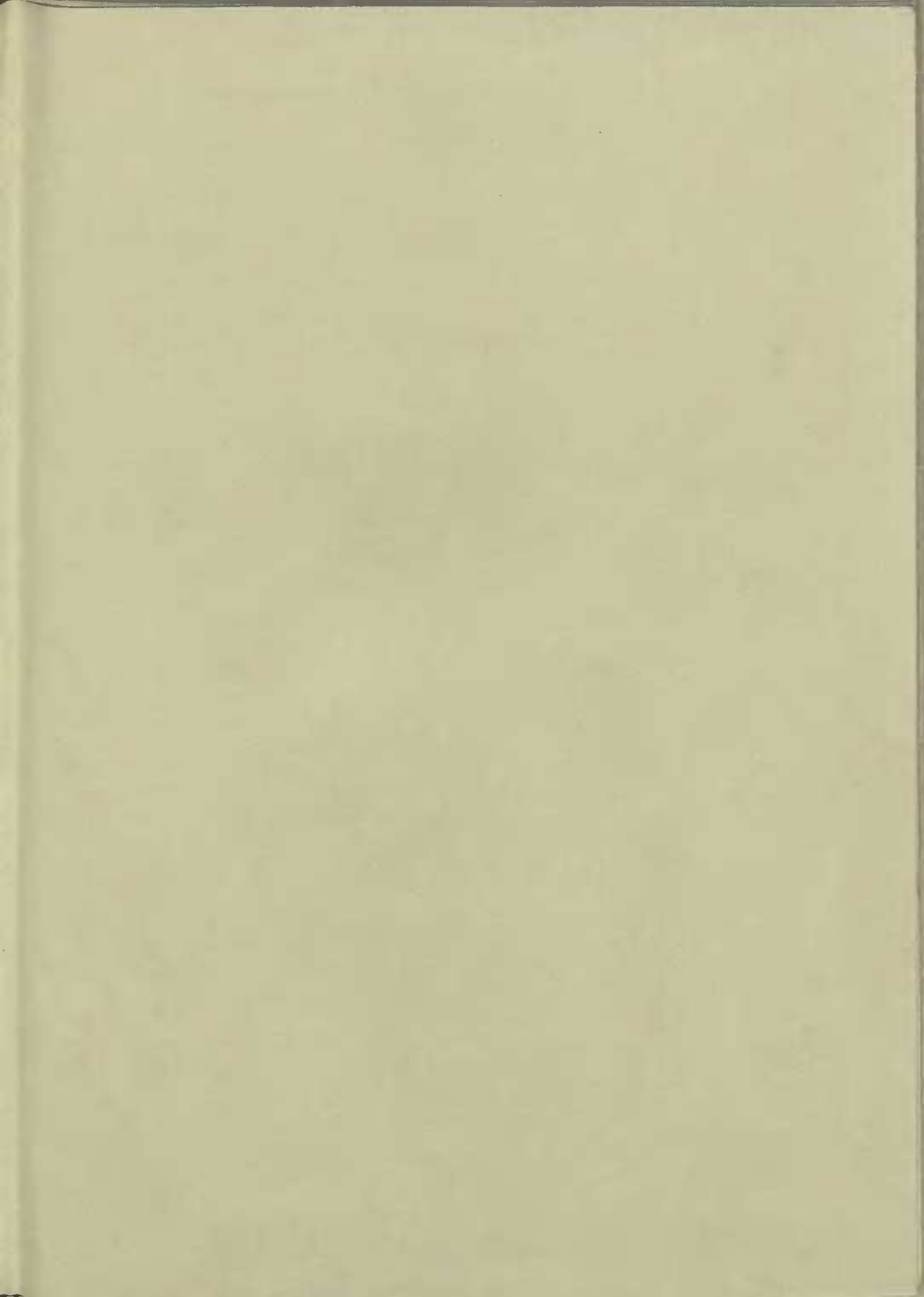

Res
4863

Para o Senhor Don Theobaldo
de Bragança Arcebispo de
Luzern

Mando o Sr. Visitador de Japan

Embaixada de Portugal
em Tóquio

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5800 S. UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3700
FAX: 773-936-3701
WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

This facsimile edition is,
with the authorization of the Portuguese Ministry of Education
and the Liceu de Passos Manuel, Lisboa,
issued from Original in the Library of the latter
by the Tenri Central Library, Japan, 1972,
and sold by Yushodo Booksellers Ltd., Tokyo.
Being limited to two hundred copies,
of which, this is

No. 80

Printed in Tokyo, 1972

THE HISTORY OF

THE UNITED STATES OF AMERICA

FROM 1763 TO 1863

BY

W. D. HOWLAND

NEW YORK

1863

Published by

W. D. HOWLAND

NEW YORK

1863

Published by

W. D. HOWLAND

NEW YORK

Cap. 12

CATECHISMVS

CHRISTIANAE

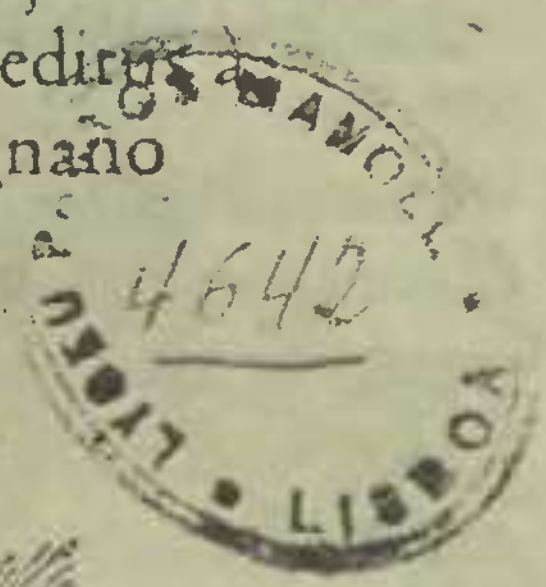
FIDEI, IN QVO VERITAS

nostræ religionis ostenditur, & sectæ

Iaponenses confutantur, editus

Patre Alexandro Valignano

societatis IESV.

12
74
19

12
74
19

Cum facultate supremi Senatus sanctæ & generalis
Inquisitionis, & Ordinarij.

Olyssipone, excudebat Antonius Riberius.

1586.

*liber Carthusiæ scala cæli dono datus ab Illmo et Rmo in x̄i Patre D.
Theotomo a Bragança Archiepiscopo Eboren̄i fundatore et dotatore
eiusdem domus.*

230449

Sanctæ & generalis Inquisitionis iussu lectus diligenter fuit, & examinatus hic liber, qui inscribitur: Catechismus Iaponensis Christianæ fidei: in quo cum nihil sit contra Christianam fidem, & honestos mores, sed potius in eo contineatur multum utilitatis, & fructus: concedimus, ut imprimi possit. Dat. 9. Cal. Aprilis, anni 1586.

Paulo Afonso. Iorge Sarrão. Antonio de Médoça.

Res

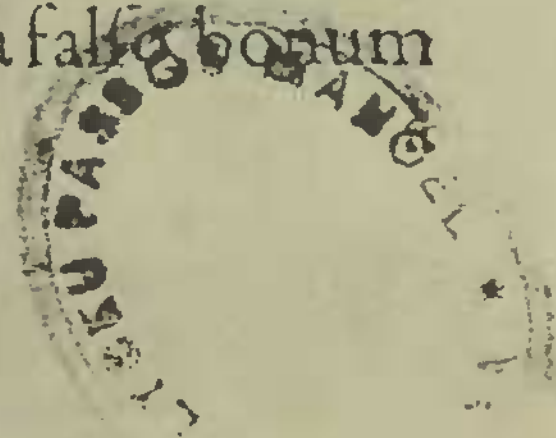
4863

P R O O E M I V M.

Discrimen, quo vno potissimum à cæ-
 teris animantibus homo secernitur,
 est, quod reliquæ animantes vita tan-
 tum, & sensibus præditæ sunt, quorū
 ministerio ad propria vitæ suæ cōmo-
 da trahuntur, & se se tuentur, & seruant: ratione
 vacant, mente, & intelligentia carent, qua quid in
 rebus verum sit, quid falsum, & quid prosequendū
 vt honestum, & bonum, quid fugiendum vt turpe,
 & malum, discernere queant: homo verò præter vi-
 tam & sensus, quibus eum Deus suo beneficio do-
 nauit, vi quadam, & facultate longè præstantiore
 constat, quam mentem, & intelligentiam vocant,
 qua per rationes, & argumenta confecta rerum ve-
 ritatem inquirit, & quid differat inter honestum,
 & turpe, cognoscit. Mens itaque, siue ratio, & intel-
 ligentia in hominibus verè instar lucis cuiusdam
 est, qua intellectus humanus in percipiendis, & di-
 iudicandis rerum differentijs illustratur: & sicut
 candelæ lux iuuat ad oculos corporis dirigendos,
 vt quæ sit eundem, homo probè cernat: alioqui
 sine lumine in caligine, & tenebris oberrat: nec no-
 uit, quæ feratur, aut tendat: sic animal, quod ratio-
 nis, & intelligentiæ luce caret, in cæcitate, & rerum
 ignoratione versatur: nescit verum à falso, bonum

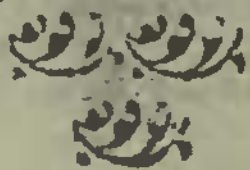
Proœmium.

à malo distinguere: nescit, turpiterne, an honestè,
& bene faciat: & quemadmodum rerum colores
sunt propria oculorum obiecta: neque enim po-
test corporis aspectus ullam rem intueri, quæ non
sit aliquo colore affecta: nec satis est ad videndum
color, sed opus est etiam lucis præsidium, nam dū
rerum colores iacent, & versantur in tenebris, nihil
penitus cernere possumus: sic proprium mentis,
& intelligētix obiectū est verum, & ratio est veluti
lux, qua veri notitiam percipimus, quaq; digno-
cimus, sitne verum, an falsum, quod dicitur. Ob
hanc rem tanta est inter verum in ratione positū,
& hominis intelligentiam consensio: vt quod ra-
tio falsum esse demonstrat, intellectus vt verum
iudicare non possit: & quod turpe esse, & malum
ostendit, tanquam honestum, & bonum prosequi
nequeat: & quoties homo fallitur pro vero falsum
amplexus, ideò labitur, & errat, quia falsum ei vt
verum apparet: quapropter ne decipiatur, opus
est, vt intentum, & vigilantem animum adhibeat,
rerum differētias duce ratione expendat, vt sic du-
ctu rationis, tāquam veri luminis fulgore dijudi-
cet, sitne verum, an falsum, quod dicitur, sitne ma-
lum, an bonum, quod fit: ita, vt quod ratio natura-
lis verum esse docet, & quod bonum, ostendit, id
amplectatur, & teneat: & quod falsum esse, & ma-
lum

Proœmium.

lum iudicat, id totum improbet, & respuat. Tractaturi igitur in hoc opusculo de veritate, & probitate legum, vt veram, rectamq; legem, & dignam, quæ eligatur, & obseruetur ab omnibus, cognoscemus, rationē ducem sequi debemus: cuius præiudicio illustrati lumine videbimus, quæ sit vera, & recta viuendi lex, quæ item falsa, vana, & hominum deceptrix: & vt hoc melius intelligatur, Iaponiorum sectas, & leges principio tractabimus: vbi veritas eorum, quæ in hac Iaponensium sectarum, & legum confutatione tradentur, firmis rationum præsidijs muniatur: vanitas verò, & falsitas eorum, quæ in hisce sectis, & legibus detegentur, mendacia, fraudes, commenta, & fabulæ, argumentis verissimis confutabitur. Nihil dicetur, quod iniuria aliquem afficiat, vel offensione lædat: sed potius eo animo, vt planè omnes intelligant, quid differat inter verum, & falsum: hoc euim vnum sollicitè curamus, & magnopere cupimus, vt vniuersi veram, rectamq; vitæ legem amplexi eam lætentur, & teneant viuendi normam, quæ saluos eos ad optatissimum sempiternæ vitæ finem rectissimè perducatur.

Catechismus Iaponensis
CONCIO PRIMA, IN QVA OSTEN-
ditur, vnum esse primum principium intelli-
gentia præditum.

PRIMA omnium quæstio, quæ nobis occur-
rit, & in qua veluti quodam nature impul-
su incitati summa ope, & studio nituntur
homines veri aliquid, & certi inuenire, ea
est, sitne aliquis primus, & summus mundi
opifex, & autor, cuius nutu, vi, & potestate tota hæc rerû
vniuersitas procreata sit: & an summus ille mundi prin-
ceps res humanas curet, & hominum genus administret, &
regat, ita vt piorum, & iupiorum rationem habeat: & bo-
nas pro bene gestis operibus beneficijs, & præmijs remune-
ret, & improbos supplicijs meritis, & debitis afficiat: &
in præfenti, vel in futuro seculo reddat vnicuique prout
bene, vel malè se gerit, aut meritos honores, aut pœnas.
Hæc quæstio, vt quæ vehementer omnium hominû interest,
quò quisque suam vitam bene, rectèq; instituat, ita est in
omnium animis naturaliter insita, & impressa, vt nullæ
penitus sint nationes, & gentes, à quibus non fuerit accu-
rate tractata, & disputata diligenter. Id apertè testantur
tot, tantaq; scriptorû volumina, tam varijs, & diuersis vbiq;
hominum linguis de huius quæstionis tractatione confecta:
nec est vlla hominû natio tam barbara, tam rudis, & ignara
rerû, quæ ductu rationis, ceu quodâ luminis radio illustrata

non intelligat, necessario constitui debere vnum primum, & summū rerū omnium principium, à quo suum ducat initiū, & originem habeat totus hic mūdus, & quidquid eius cōplexu vastissimo continetur. Cæterum in hoc primo rerum principio inquirendo in tribus maximè cernimus homines dissidere: primo in huius principij vi, & natura siue substantia docēda, quidam enim sic, alij aliter tradiderunt. Secundo in ratione explicanda, quæ primum principium rebus omnibus cōmunicat vim, & naturam, qua constant, & sunt: nam quisque hac in re id dixit & docuit, quod sibi probabilius videbatur. Tercio in exponendo vltimo omnium hominum fine, in quem vniuersæ vitæ nostræ actiones referuntur: & quem nosse nationes omnes, & gentes summo semper studio curarūt: nimirum an huic vitæ præsentī alia succedat, in quā homines huius seculi munere, & officio functi transferantur: & an primus, & summus rerum omniū opifex prouidentiam rerum humanarū habeat: an administret, & regat hominum opera: an curet, qualis quisq; sit, quid boni admittat, quid mali agat, quid eligat, ac probet, quid respuat, & fugiat: ita vt in hoc præsentī vel in alio futuro seculo vnumquemq; pro meritorum ratione, vel beneficijs, & præmijs, vel supplicijs, & tormentis afficiat. & in hac vltima questione fuit semper lōgè maior, quàm in cæteris difficultas. De his etiam questionibus sectæ lapponiorum, & leges aliquid tractant: quæ quanuis multæ sint, & inter sese discrepantes, & tam confuse de hisce rebus agāt, & disputent, vt vix percipi, & intelligi queat, quod dicitur,

Catechismus Iaponensis

Et sententiam subinde variant, et mutant: omnes tamen in uno verbo communi opinione consentiunt, nimirum Gonijt, quod duo significat, veritatem, et veritatis speciem, id est verum, et apparens. Alij namq; rerum tantum specie ducti id consecantur, quod foris apparet, et cernitur, ac dicitur: alij vero quod intus latet, amplectuntur, quam ipsi veritatem appellant. Quod autem ad opinionem eorum, qui rerum faciem extrinsecus apparentem sequuntur, spectat, communis est omnium sententia, in qua fuisse Xaca, & Amida, et alios eiusdem generis Fotoque legimus, esse quaedam certa, et distincta loca in quatuor mundi plagis, et partibus constituta: quibus in locis quotquot habitant, letam, et foelicem vitam agunt, suisq; rebus satiati, et contenti sunt, et uniuersas Iaponiorum leges tulisse Fotoque, quas qui obseruant, et colunt, quum primum ex hac vita discedunt, ea loca petent, et ibi reuascens Fotoque mutabuntur in formas triginta duabus figuris donati, et octoginta qualitatibus affecti, quibus praediti in omnem aeternitatem uiuent laeti admodum, foelices, et sua sorte contenti. Aiunt insuper in haec loca foeminas admitti non posse, unde eas, quae praedictarum legum obseruatione, et cultu saluae fiunt in uirorum formam, et figuram solitas transferri, eoq; foeminae sint natura detestabiles, execrandae, et immundae. Docent item eos, qui instituti, et informati a Fotoque praedictas leges violauerint, quum ex hac vita praesenti migrant, in alia quaedam inferorum loca delabi, quae sex esse dicunt, et ibi sex poenaru genera passuros, nec

nec unquam in posterum ab illis cruciatibus, & supplicijs liberandos: & quanuis de hisce rebus unaqueq; Japoniorum secta loquatur, ut vult, communi tamen consensu quicunq; extrinsecam rerum faciem sectantur, in hoc, quod diximus, conveniunt, & hanc opinionem rudes, & vulgares homines amplectantur. Porro quod attinet ad sectas eorum Japoniorum, qui intus latentem, ut ipsi putant, & dicunt, rerum veritatem sequuntur, tametsi inter eos nonnulli sunt, qui prædictam de extrinsecus apparenti rerum specie, opinionem profitentur, alij tamen eam sententiam prætermittunt, & negligunt: suumq; omne studium, & operam collocant in meditando, abijcetes omnem prorsus disciplinam, quæ in verbis, & sermone consistit: huic sese totos exercitationi addicunt, & dedunt, quam suo proprio vocabulo Soquxin, Soqubut vocant, quod significat cor, Paradisum, & inferos tollant, hoc est beatam bonorum in cæli sedem, & sempiternam perditionum hominum apud inferos pœnam, dicentes unum esse principium rerum omnium primum, & summum: quod in rebus singulis inest: & tam ipsorum hominum cor, quam reliquorum omnium intimum nihil ab eo principio differre: omnia item quæcunque sunt, quum dissolvuntur in unum, & idem principium reverteri, quod ipsi dicunt Ixin, quod fuit ab omni æternitate unum, clarum, & lucidum, ab omni decremento, & incremento alienum, figura carens, ratiocinationis expertus, vitam agens otij, quietis, & tranquillitatis plenissimam. Hoc rerum principium, quod dicunt unicum, & singulare Xiu quidam appellat unicum, & eximium, singularem, ac verum Fotoque: alij vocant

Catechismus Iaponensis

cor: alij primam rationem, vel purissimam sententiam: alij esse dicunt gradum claritatis: alij Dainichi Caquuo, quod significat, magnum Solem, & Regem intelligentem: alij veritatem caelestem unice claram, & perspicuam: alij veram substantiae, & accidentium imaginem: alij sempiternum Annida, alij Ippoquuo, quod significat verbum subito productum: alij veram absque dignitate personam: alij per exiguam sermonis mutationem in loquendo factam, quales sunt ij, qui apud eos Cami nuncupantur, appellant Qunitoco Tachinomicoto: alij, qui Philosophi apud ipsos habentur, quales sunt Coxiroxi, vocant Quiobunodaido, quod significat maximae, & longissimae viae confectorem. Quod verò pertinet ad merita hominum supplicia, vel praemia aiunt, eos, qui in hac vita praesenti ad perfectam primi principij notitiam, & intelligentiam peruenierunt, perfectam Fotoque, & successorum eius gloriam, & honorem assequi: eos verò, qui nunquam ad absolutam primi principij cognitionem pertingunt, ex vno inferiorum loco in alium renascendo commigrare: in alio autem seculo omnes in illud primum rerum omnium principium redire, quod vocant Ichibutxo, inter inscitiam, & sapientiam nullum esse discrimen, inquirunt: & quum ad hoc inquirendum, & examinandum venit, continuo dicunt, malum, & bonum non esse duo, inter prauum, & rectum nullam esse distantiam.

Quod attinet ad primam Iaponiorum sententiam, quae foris tantum apparentem rerum speciem constituit, nihil est, quod in ea confutanda immoremur: siquidem vt ex ipso vocabulo

deduci facile potest, planè constat, quidquid in ea dicitur, solum esse apparens verum, nihil in se firmi, & solidi, nihil certi, & veri habens: nam (vt ipsimet Bonzi, qui sui sententiæ magistri, & doctores sunt, aperte fatentur) totam de Cami, & Fotoque disciplinam propter rudes, & inscios rerum homines, captu, & ingenio imbecillos, esse compositam, vel potius confictam: non quòd aliquid eorum, quæ in ipsa docentur, verum sit. Quamobrem siquidem id, quod docet, ipsi dissoluunt, & confitentur ingenuè, esse falsum, & solum apparens, & propter eos tantum compositum, & fictum, qui imperiti, & ignari sunt, nihil est, quod anxij, & solliciti simus in huius doctrinæ falsitate ostendenda: nam si falsum, & vanum est, quod docetur, quidquid in eo intus continetur, & latet vt falsis mendacijs innixum, falsum & vanum esse, conuincitur. Insuper ea, quæ de Cami, & Fotoque referuntur, tam ridicula sunt, tam absurda, tam sibi inuicem repugnantia, & ex numero eorum, quæ fieri nulla ratione queunt, vt facile constare possit, ea omnia esse vana commenta, inanes fabulas, confictas rerum narrationes, quæ scæminas duntaxat, & rudem plebem deceant: quoniam verò in alio loco non nihil de hac doctrina dicemus, ostendentes rationes, & causas, ex quibus ortæ aniles de Cami, & Fotoque fabulæ irrepsérunt in mundum, eam in præsentia silentio præteribimus, & de ijs tantum disseremus, quæ Bonzi in Iaponiorum secta docent, quæ quod intra res latet, sequitur, & tenet, quam ipsi veritatem appellant.

¶ Hæc doctrina, vt liquet ex ijs, quæ supra sunt à nobis iam

Catechismus Iaponensis

dicta, ad quatuor puncta potissimum redigitur, in quibus videtur tota consistere. Primum est, secundum eam unum esse primum rerum omnium principium, quod multis, & varijs nominibus appellat, ut etiam supra diximus: quod item principium aiunt esse omni ex parte perfectum, sapientia praeditum, sed nihil intelligens, eoq; in summa quadam quiete, & tranquillitate vitam traducat, nihil curans ea, quae in hoc mundo geruntur instar hominis, qui quod acriter in rem unam mentis aciem intēdat, aliud non cogitat, nihil de reliquis aduertit. Secundum est, hoc primum & summum rerum omnium principium in rebus singulis inesse: cum ipsisq; suum esse communicat, ita ut res ipsae uniuersae cum illo primo principio sint idem: & in illud unum principium cūcta, cum finiuntur, & desinunt, reuertantur. Tertium est, intimum hominis cor esse unam, & eādem rem cum illo primo rerum principio, & cum homines intereunt, ipsorum corda prorsus perire, & absumi, superesse tamē in eis illud primum principium, quod vitam ipsis antea cōferebat. Hinc consequitur secundum hanc doctrinam non aliam huic vitae praesenti succedere: neq; post hanc hominum vitam vllum esse benefactorum premium, aut vllū malefactorum supplicium. Quartum est, posse hominē in hoc seculo summum ipsum primi principij gradum, & locum adipisci, & tenere: ad amplissimam illius maiestatem, & dignitatem ascendere: eo quod possit in hac vita meditādo, & perfectē cognoscēdo principium rerum ad summam illam vitae tranquillitatem, quam habet in seipso primum principium, peruenire: & hoc esse omne bonū, quod possit homo cōsequi,

Et donec hoc adipiscatur meditando, Et cognoscendo perfectè, continuo motu agitur, Et ex vno inferno in alium subinde transfertur in nulla re quietem adeptus.

¶ Porro vt videamus, quanta sit totius huius doctrinæ falsitas, Et quanta in ea insit hominum inscitia, eam primum ob oculos posuimus, nunc quatuor prædicta puncta argumētis, Et rationibus adhibitis examinabimus: Et in singulis tractandis tria potissimum agemus: primo clarè, Et apertè vana esse, Et falsa, Et nullo modo constare, quæ dicunt, aut fieri posse, monstrabimus: secundo ostendemus, quæ sint rationes, Et cause, quibus in tam falsas opiniones, Et tam multos errores inciderint: tertio nos eam, quæ complecti debeat, veram, firmam, Et solidam doctrinam trademus.

¶ Initio primo puncto sumpto, planè liquet, paucissima esse, quæ de primo, Et summe rerum principio huiusmodi Iapponiorum scēlæ tradiderūt: Et ea, quæcūque de illo docēt vana, et falsa esse, et imperitè dicta, duabus præcipue rationibus cōuincitur: primo eorum inscitiam coarguit dogmatum, et sententiarum paucitas, quæ de prædicto rerum omnium principio tradūt: nihil prorsus clari, Et aperti docent: nesciunt ad interrogata respondere: quæstiones soluere: obiecta diluere: confirmare sua: omnia vnico verbo putant, se dissoluere dicentes, hominum non interesse huius principij vim, Et naturam perscrutari inquirendo, aut disputando velle: quod totum manifestè constat, ex ignoratione profectum, Et natum. Secundo, quia quidquid de hoc primo principio dicunt, facilè reijcitur, facilè confutatur: defendere, Et tueri nulla ratione

quee

Catechismus Iaponensis

queunt: hinc aperte deducitur, eos nescire prorsus, quæ docent, aut aniles fabulas, & superstitiones vanas esse eorum sententias. Quare, quum ipsi huius primi principij vim, & veritatem ignorent, sese alijs submittere deberent: & ab ijs discere, qui de primo principio veriora, solidiora, & certiora dogmata constituunt: quicq; claris, & apertis rationibus ea tuentur, & comprobant: est enim rationi admodum consentaneum, ut qui ignari, & imperiti rerum sunt, dirigantur, & discant ab ijs, qui scientia, & doctrina præstant, & valent. Cæterum ut ad horum comprobationem veniamus, & quæ in primo puncto docent, tractemus, clarè monstratur, falsum esse, quod dicunt, hisce rationibus subiunctis. Prima, quia ipsi inquirunt, primū rerū principiū esse omni ex parte perfectū, sapientia præditū, sed nihil intelligens: quod planè ridiculū est, & aperte cum recta, & vera ratione pugnans, neque secū penitus cohærens: nam si sapientiā habet, qui fieri potest, ut nihil intelligat: cum sapientia sit rerū, vel altissimarū causarū notitia sublimis, vel cū sapientia sit perfectā rerū cognitio per rationes, & causas altissimas, ex quibus oriuntur effecta, & cætera procreantur. Item sapientiæ est res quasq; dirigere, & earum causas suo debito ordine, & dispositione collocare, ut ex eis probè digestis effecta singula consequantur. Qua igitur ratione percipi potest, ut quis sapientiā habeat, & non intelligat: Insuper sapientia propriam in mente, & intelligentia sedem habet: & sicut figura corporū non potest in alia re, quàm in quantitate consistere: sic sapientia absque mente, & intelligentia esse non potest. Ob eamq; rem solus

inter animantia homo scientiã habet, quoniã solus inter reliqua animalia mente, & intelligentia constat: quare sequitur, ut primũ rerum principium, siquidem est scientia perfectũ, sit quoq; intelligentia præditum: quod si sapit, intelligat etiã oportet.

¶ Secunda ratio est: id quod in primo puncto docent, pugnat omnino cum eo, quod in secundo tradunt: nam in secundo docetur, primum rerum principium in rebus singulis inesse, quibus naturam, & substantiam præstat, qua sunt, vires, & facultates confert, quibus mouentur, & agunt: at in hac rerũ vniuersitate plurima sunt, quæ intelligentia polleat: rerum notitiã, & cognitionem habent: primũ igitur principium intelligentia, & cognitione viget, ac præstat: alioqui enim procreatis ab eo rebus cognoscendi, & intelligendi vim cõmunicare non posset: neque enim vllus id conferre, dare uè potest, quod ipse re, aut potestate non habet. Item siquidem primum principium rebus singulis vires, & facultates, quibus præditæ sunt, & quibus vel mouentur, vel agunt, subministrat, & in ipsis omnibus inest, necesse est, ut eas probè cognoscat, ut videat, quid his rebus, quid illis communicet: quid has deceat, quid illas: non enim ut ex experimento didicimus, res omnes eisdem viribus, & facultatibus donantur, & constant.

¶ Tertia ratio est: primum rerum principium, ut ipsi quoque docent, est omnibus numeris, & partibus perfectum, & ita est reuera dicendum, quoniam tribuit rebus singulis perfectionem, quam in seipsis habent: oportet igitur, ut intelligentiam habeat: alioqui enim summa omnium perfectione careret:

si.

Catechismus Iaponensis

siquidem intelligēdi vis, & facultas est omnium perfectionum maxima, quæ in rebus cōditis sunt: ideo enim homo animalium est perfectissimus, quia solus inter animalia mente, et intelligentia præstat.

¶ Quarta ratio est, quoniam si primum rerum principium, ut ipsi dicunt, nihil intelligit, sed in quiete quadam perpetua, et tranquillitate vivit instar hominis nihil cogitantis, nihil intelligentis: aut hoc ideo est, quia vim, & facultatem intelligendi non habet: & tunc omnis intellectus, mentis, & rationis est expertus, imperfectum maxime, & parum à lapide, & saxo distans: aut vim, & efficaciam cognoscendi habet: nihil tamen intelligit, quia alia non curat, omnia negligit, & occupari in cæteris non vult: & tunc vel inertissimam, & desidiosissimam in otio vitam agat, vel somniculosam per somnum omnibus rerum curis, & negotijs vacuum, & erit principium stolidum, stupidum, & hebes.

¶ Quinta ratio est: si primum principium nihil intelligit, ei igitur convenire non possunt, quæ de eo in ipsorum doctrina traduntur: non enim vocari potest certus quidam claritatis gradus, vel prima, & summa ratio, vel purissima sententia, vel cælestis veritas singulariter clara, vel vera vita: quibus ipsi nominibus appellant: nam veritas, claritas, ratio, et sententia purissima in mente, & intelligentia propriam sedem, & suum domicilium habent: qui verò mente, & intelligentia vacat, nihil horum prorsus habere potest: idcirco, ut planè constat, bene consequitur, secum ipsos in doctrina pugnare, adversa, & contraria docere: & falsam penitus, &

absurdam sententiam, & disciplinam ipsorum esse, clara ratione conuincimus.

¶ Cæterum quoniam nonnulli sunt, qui primum, & summum rerum omnium autorem, à quo sit tota hæc mundi moles fabricata, temerè inficiantur: ostendemus modò alijs productis in medium rationibus firmissimis, quæ hominis ingenium, & intellectum satis clarè conuincant: esse necessario ponendum vnum primum, & summum rerum principium, quem rerum conditorem, & creatorem vocamus, à quo procreata est pulchra, & magna hæc rerum vniuersitas, quem mundum ab ornatu appellamus. Item hunc mundi fabricatorem, non solum quomodocunque cognoscere, sed perfectissimam etiam intelligentiam omnium rerum habere: vt sic eisdem omnino rationibus tam ij, qui negant, esse primum rerum principium, quàm ij, qui docent, esse quidem, sed nihil intelligere, coarquantur.

Prima ratio est. Quum innumerae sint in toto terrarum orbe nationes, omnes, aut saltem ferè omnes confitentur, esse diuinam aliquam vim, diuinumq; Numen: quod pertimescunt, & horrent gentes, cum mala perpetrant: quod precibus placant, quum sibi iratum esse arbitrantur: cuius opem, & auxilium implorant, quum aerūnis: & calamitatibus affliguntur.

Et quauis multi homines in vera huius primi, & summi Numinis notitia inquirenda, & docenda fallantur: ipsa tñ ratio, & natura cogit, & docet omnes asserere, esse in cælis huiusmodi vim, potestatem, & Numen, quod ipsi quoque Chinae, & Japonij fatentur, & nominant Tiento. Hunc

Catechismus Iaponensis

summū mundi præsidem reformidant: hunc inuocant: ad huius præsidium malis vexati confugiunt: credūt enim, res humanas ab eo probè cognosci. Porro cum hanc in hominū animis, & mentibus natura notitiam impresserit, fieri nequit, vt falsa sit: neque enim quod naturalis ratio præscribit, falsum esse potest: siquidem veritas nihil aliud est, quàm notitia, qua res talis esse cognoscitur, & iudicatur, qualis est in se ipsa: quare concluditur, esse necessariò ponendum vnum primū, & summū mundi principē, & dominū, qui res omnes finxit, & condidit: quiq; intelligit, ac nouit quæcūque in hoc mūdo geruntur.

Secūda ratio est, nullo pacto intelligi potest, vt idem seipsam gignat, aut faciat: alioqui enim esset, antequàm esset: ideoq; quum primū rem aliquam factam esse, cognoscimus: vt verbi gratia, domū, nauem, picturam, imaginem, aut aliquid aliud simile: statim intelligimus, non ipsam seipsam fecisse: sed aliquem autorem, & opificem fuisse, à quo effecta res illa sit: & quò artificiosius, pulchrius, accuratius, & melius illud est factum, eò artificem peritiorem, præstantiorem, & meliorem esse, intelligimus: quare, siquidem totam hanc mūdi structuram videmus tam magnam, & vastam, tam ornatam, & pulchram, & tam bene vndiq; compositam, non aliud profectò capere possumus, aut iure debemus, quàm tanti operis artificem, & conditorem esse maximum, optimum, sapientissimum, & summè perfectum.

Tertia ratio est, ipsa natura duce cognoscimus, quoties res aliqua bene est ordinata, & sapienter disposita: fuisse aliquē

peritum, & sapientem compositorem: unde statim atque domū aliquam intramus, & singula suo ordine rectè digesta conspicimus, expensa humi peristromata, tapetia depicta, optimè strata cubilia, hortos pulchrè compositos, arma suo loco disposita, & reliqua supellectilia cultè, distinctè, & ordinatè collocata, intelligimus, esse aliquem, qui illa omnia sapièter, & ornatè disposuit: at in hoc mundo videmus admirabilem omnium rerum ordinem, & concordiam: certos, & constantes solis, lunæ, reliquorumq; siderū cursus, atq; circuitus: terram, aquam, aerem, & cætera omnia suis in locis, ac proprijs sedibus comorantia: est igitur aliquis, qui hæc omnia recto hoc ordine constituit: quiq; non solum intelligat, sed etiā qui mente, & sapientia excellat.

Quarta ratio est: nihil est, quod inanimū, & vitæ expers cū sit, in suo naturali loco consistens moueri queat à se: sed impulsu agitur externo, quoties inde, vel ibi mouetur: at motus ex alio extrinsecus aduenire certo, & stato ordine non potest, nisi ex aliquo, qui intellectu præditus sit: sicut quum contemplantur ratem in vastissimo pelago expansis altissimis velis suum rectum, & firmum tenere cursum ad nulla saxa, & scopulos appulsam, intelligimus, scientissimum aliquem esse in naui rectorem, qui eam optimè gubernet, & moderetur: quanuis neminem nauigio veclum videamus: at nos solem, lunam, & reliquas cælorum stellas perpetuo circū volui videmus suis proprijs in locis, ac sedibus, rato, & stabili ordine tantam in has inferas mundi partes efficientiā habentes: intelligere ergo iure debemus, & confiteri cogimur,

Catechismus Iaponensis

esse aliquem in cælis præsidem, atque gubernatorem: qui tam recto, fixo, & constanti ordine mouet eos: licet illum nostri corporis oculi non cernant: & hunc mundi rectorem, & principem, mente, & intelligentia præstare.

Quinta ratio est: si res singulas perlustremus, & rogemus eas, verbi gratia, homines, & cæteras animantes, herbas, arbores, & reliquas terræ stirpes, unde procreatæ sunt: & quomodo in hanc mundi lucem prodierunt: & quis ipsis vires, & facultates tam varias, & diuersas, & tam suis naturis congruentes, & commodas præstiterit: respondebunt sanè, se ex suis parentibus, aut seminibus progenitas: & parentes ex suis alijs maioribus procreatos, & semina ex alijs herbis fuisse generata: quod si ultra progressi, quaeramus, unde nam illa orta fluxerunt, dicent, se ex alijs, & illa item ex alijs prodijisse: & sic tandem ad primam rerum originem venimus: nam cum in infinitum progressio esse non possit: necesse est, primos aliquos homines extitisse, prima animantia, primas herbas, & primas arbores, ac stirpes: quæ ex alijs hominibus, animantibus, plantis, aut seminibus orta non fuerint: quapropter fateri debemus, esse vnum rerum conditorem, qui primos illos homines, animalia, & stirpes effinxerit: siquidem prima illa seipsa gignere, aut efficere non potuerunt: & omnium prima cum fuerint, ex alijs formata non sunt: oportet etiam, hunc rerum primarum autorem sapientia maxima vigere: vt qui nouit omnibus procreatis rebus tot, ac tantas vires, & facultates conferre earum naturis maximè congruentes.

Sexta ratio est: omnia, quæ in rerum natura consistunt, ad suos propositos fines diriguntur: qui ipsis sunt proprii, & suis naturis conuenientes, & apti: neque verò ipsæ res, cum partim uita, partim sensu, partim ratione, & intelligentia careant, intelligunt fines, aut media suis finibus accommodata: quemadmodum cernimus, vermiculos sericum conficere tanto ordine, ut debitum sibi finem assequantur: araneolas tam bene, & industriè telas, & retia texere, quibus postea sustententur: sic etiam volucres videmus nidos fingere, atque construere: & stirpes suis radicibus terræ affixas ex succo ab ea tracto nutriri: mox primo frondes emittere, quibus flores, fructusq; suos operiant, tucantur, & seruent: quæ postea flores edunt, & tandem fructus proferunt, ut sic demum constitutos sibi natura fines consequantur. Hunc eundem modum, & naturæ cursum cætera retinent. Porro cum ipsa non intelligant, quod faciunt, nec fines eos, ad quos naturæ impulsu feruntur, agnoscant: fieri nequit, ut per seipsa ad fines debitos dirigantur: nec esse potest, ut appositis, & idoneis ad fines adipiscendos medijs utantur: ob eamq; rem fateri, necesse est, esse aliquem naturæ opificem, & Dominum, qui hanc in rebus omnibus vim, & impetum impresserit: quiq; singulas ad certos, & destinatos fines direxerit. Nam quum sagittam rectam ad propositum scopum tendentem videmus, ab aliquo sagittario perito emissam cognoscimus, ut sit natura veluti sagitta, vel iaculum prestitutum sibi finem rectam petens. At quoniam medijs ad finem aptis uti non possumus, nisi ratione, & intelligentia ducamur, necesse est, ut is, qui uniuersa
tam

Catechismus Iaponensis

tam ordinatè, & distinctè ad fines naturæ debites dirigit, ac refert, summa, & infinita intelligentia præstet.

Septima ratio est: quoniam exemplo melius demonstratur, quod dicitur: fingamus, nos globum, & spheram videre: ubi depicta sint sol, luna, & reliqua sidera cælis infixâ tanta artis industria factam, ut per seipsam in circulum moueretur: & planetæ in ea, errantesque stellæ eosdem exitus, contrarios occursum, & occasus haberent, quos nunc in cælis retinent: & dies, menses, horæ, & reliqua anni tempora non secus, atque in cælis apparent, describerentur in ea: ut multi literis prodiderunt, olim effectam fuisse in vrbe Roma ab eximio, & insigni quodam artifice, qui Possidonius dicebatur: profectò nemo fuisset tam barbarus, & rudis, qui tanto artificio formatam spheram contemplans, non statim intelligeret, artificem illius intellectu plurimum præstitisse. Quamobrem cum hanc ingentem, & pene inmensam mundi spheram ternamus tanto ordine, & concordia procedentem: quis est, qui in dubium reuocare queat, sit ne aliquis artifex, qui in hac sphaera tantum ordinem, & concentum posuerit? cum ipsam videamus tam admirabilem, & pulchram, tam sapienter, & artificiosè exornatam: profectò qui dubitat, num hæc sphaera ab aliquo effecta sit, aut num is, qui ipsam construxit, mentem, & intelligentiam habeat: se potius stultum, rationis, & intellectus expertem prodit, quàm dubium, an sit, huius tantæ sphaeræ artifex, & an sit sapientia præditus. Quibus omnibus rationibus, & argumentis clarè conficitur, falsum esse, & penitus absurdum, quod

quod Iaponiorum sectæ in primo puncto de summo rerum principio docent, ex quo tota huius mundi coagmentatio profuxit, nihil intelligere: sed in perpetua quadam quiete, & tranquillitate vitam agere: nec res humanas curare: nec iis, quæ in mundo geruntur, aliquid providere. Imò sanè ex hoc ipso, quod dicunt, & ex ordine, consensu, & motu rerum constanti, qui in singulis manifeste cernitur, & ex cæteris, quæ supra iam diximus, planè concluditur, non solum ponendum esse primum, & summum rerum principem, ex quo sit procreatus hic mundus: sed etiam illum summæ, & perfectæ intelligentiæ compotem: qui res vniuersas intelligit: qui singulorum curam, & administrationem habet: quiq; omnibus tribuit, quod ipsorum naturis est debitum, & commodū. Hinc etiam consequitur, vt primum rerum principium totum hunc mundi globum regat, & seruet: nam quum eximium, & summum intellectum habeat, nullæ ipsi occupationes possunt aptius conuenire, & attribui, quam illæ, quæ sunt omnium maximæ, perfectissimæ, & præstantissimæ: quales sunt, res vniuersas, quæ toto mundi ambitu continentur, sapienter moderari, curare, regere, & conseruare: quamuis, vt infra dicemus, tanta est eius potestas, & sapientia, vt nullis prorsus negotijs, & occupationibus impeditus totum mundum conseruet, & gubernet.

•••••

•••

* assero
primi
princ

Catechismus Iaponensis.
CONCIO SECVNDA.

Superiore concione vidimus errare, & decipi Iaponiorum sectas in eo, quod duo in primo puncto de summo rerum principio dicunt, nimirum, primum mundi principium nihil intelligere, & nihil penitus curare hominum res, & reliqua, quæ in mundo contingunt: vbi clarè, vt prædictum est, oppositum monstrauius. Præsenti concione modò causas, & rationes tractabimus, ob quas in tam magnum errorem, & inscitiam prolapsi sunt: deinde veram, solidam, & certam doctrinam, quæ de primo rerum principio teneri debeat, proponemus. Quoad primum: causa, ob quam in tam magnum errorem deuenerunt, hæc vna fuit: omnes homines semper hætenus crediderunt, primum rerum principium esse in seipso beatum, & summè perfectum: & ob eam rem in perpetua quadam quiete, & pace consistere: Bonzi vero Iaponiorum non bene callentes, qualis nam esset ista pax, & vitæ tranquillitas, atque perfectio, cum ex altera parte conspicerent, quidquid ratiocinando percipitur, laboriosè nimis, & imperfectè cognosci: rati item rerum humanarum curam, & eorum, quæ in mundo accidunt, administrationem esse huiusmodi, vt primo principio quietem, & tranquillitatem adimeret: vel aliqua ex parte minueret: molestiam ei, & sollicitudinem pareret: intelligentiam ab eo, & rerum notitiam sustulerunt dicentes, ipsum nihil curare res, & gesta mortaliū, sed in iugi quadam quiete vitam traducere, nihil cogitan-

tantem, nihil prorsus intelligentem: ut igitur omnem ab eo laborem, & molestiam depellerent, & ab omni cura liberarēt, inscium, otiosum, & ingnavum posuerunt. Cæterum horū opinio ex inscitia, & ignoratione manauit: non enim intellexerunt, duas esse intelligendi rationes, & duos etiam aliquid operandi modos: vna cognoscendi ratio est per ratiocinationem, quæ est hominum propria: & hæc laborem, & molestiam adfert: & semper imperfecti aliquid habet admixtum. Altera intelligendi ratio est citra vllam ratiocinationem: qualis est notitia omnis ea, quæ res obiectæ ut in seipsis præsentem cognoscuntur: quæ verè tunc inest, quando res veluti præsens cernitur: & hæc intelligendi ratio est perfectissima, ab omni molestia, & labore aliena: quoniam quidquid sic intelligitur, ante præsentiam, & conspectum propositum est: ita ut mens intelligendo saturata, contentaq; sit, nullis curis, aut laboribus in cognoscendo defessa. Sunt item duæ efficiendi, seu operandi rationes: vna, quæ machinas, & operum instrumenta adhibet, ut solent homines admouere, cum aliquid fingunt, componunt, aut formant: & hæc imperfectorū opificum est: ac laboris & defatigationis plurimum habet: altera est, quæ nullis machinis, nullis instrumentis adhibitis ad agendum vtitur: sed res fit solo nutu, imperio, & potestate facientis: quia adeò potens est, ut quidquid velit, possit efficere, complere, & ad exitum perducere: & hæc faciendi ratio est cum summa oblectatione, & infinita perfectione cōiuncta: omni caret lassitudine, & molestia: primum igitur, & summum rerum principium non habet illam primam, vel

Catechismus Iaponensis

intelligendi, vel operandi rationem, sed secundam: ob eamque rem est summè beatum, summè perfectum: quod quia Iaponensium sectarum doctores non distinctè cognouerunt, primū rerum autorem intelligentia, cura, & administratione mundi priuarunt: & cum otiosum, ignauum, & imperfectum penitus reddiderunt.

Porro vera, & certa de primo rerum principio doctrina hæc est: ipsum esse substantiam quandam spiritalem ab omni prorsus corporis genere, & ratione seuinctam, & alienam, sua natura, & operatione perfectissimam: longe sublimiorem, quam ut ab homine vlllo aut intelligi, aut cogitari, queat: eternam, omnis principij, & finis expertem: quoniam ipsa & tempori principium attulit, & ijs omnibus, quæ in tempore consistunt: quæ ex nihilo hunc mundum effinxit, & condidit, & tandem quæcunque in ipso cernimus: & singulis eas vires, & facultates distribuit, quæ suis naturis maximè congruebant: ipsa item perfectiones vniuersas, quas res singulis communicauit, in se continet gradu quodam multò nobiliore, & præstantiore: quoniam ipsa est omnis perfectionis, & ordinis summa, & prima regula, & norma: idcirco etiam necessario vitam habet, & intelligentiam: & præter modum sapientia, & consilio poliet: ut clarè, & apertè cognoscitur ex pulchritudine, perfectione, ordine, & concentu, quem in rebus omnibus impressit: ipsa item intelligendo ratiocinatione non eget, nec uti potest: neque enim rem vllam prius nouit, quam aliam: vniuersa habet ante suam præsentiam, diuinū aspectum, & intelligentiam proposita: & sic omnia simul
vniuerso,

vnico, & simplici mentis intuitu agnoscit. Quare nulla est in ea intelligentia temporis vicissitudo: nulla ibi sunt temporum differentia: nihil ibi præteritum, nihil futurum: vitam habet in omnem æternitatem perpetuam: in qua semper habet cuncta sibi præsentia: quamuis res in se ipsis sibi inuicem succedant, & procedente tempore elabantur, atque mutantur: suo diuino nutu, & potestate operatur quidquid vult absque vlllo instrumentorū ministerio: idcirco omnipotens est: potest enim efficere omnia, quæ sibi placent: vnde in summa quiete, & tranquillitate degit: summa cum iucunditate, & suauitate intelligit, curat, & administrat vniuersa, quæ in hoc mūdi cōplexu cōcluduntur: rebus singulis consulit, ac prouidet, prout ipsa natura expostulat: nec tñ vnquam molestijs, vel laboribus defatigatur, defatigariue potest: & quia est principiū in seipso vndiq; perfectū, cōtinet rerū omniū perfectiones, vires, & facultates: & inde cōsequitur, vt sit omni iustitia, & equitate, misericordia, benignitate, & bonitate plenissimū: est deniq; summū, & infinitū bonū, fons, & origo omnis bonitatis, & perfectionis. Cæterum omnes huiusmodi virtutes, & perfectiones sunt in ipso primo principio longè aliter, quam sint in hominibus: nam in eo est scientia absque ratiocinatione: consiliū absque inquisitione: operatio absque vllis instrumentorum presidijs: amor absque vlla animi perturbatione: iustitia sine vlla debiti obligatione: misericordia sine vlla animi commotione: est vbiq; nullis locorum spatijs circumscriptus: est semper nullis temporum intervallis conclusus: est magnus, & tamen omnis quantitatis est expers: demum omnes virtutes,

Catechismus Iaponensis.

Et perfectiones in gradu longè nobiliore, & sublimiore continet, quam quomodo in mortalium hominum genere reperiuntur: hoc primum rerum omnium principium iure Deum vocamus, quo nomine significatur is, qui cuncta curat, prouidet, moderatur, & regit: tribuitque singulis, prout videt eorum nature expedire.

Rationibus modò ostendemus, verum esse quidquid de primo rerum principio tradidimus, quod deinceps hoc nomine scilicet Deum appellabimus. Quod igitur ipse nimirum Deus totum hunc mundum condiderit, ex argumentis, & rationibus supra in medium productis aperte colligitur: sed quòd etiam mundum perpetuò conseruet, & regat: & vniuersa, quæ continentur in eo, hac ratione comprobatur. Quoties ad rem aliquam conseruandam variæ, & diuersæ causæ conueniunt sic ordine inter se se connexæ, & congruentes, vt vna ab alia vim suam, & motum accipiat: illa, quæ omnium est prima, à qua reliquæ vim suam, & efficacitatem habent, totum quod efficitur, conseruat, vt verbi gratia, ad rem aliquam vase aqua pleno contentam calefaciendam, & genitum ibi calorem conseruandum concurrat ignis, qui vas ipsum calefacit: & vas, quod aquam calefacit: & aqua, quæ calefacit rem intus in vase contentam: quoniam tamen aqua recipit calorem à vase: & vas ab igne: dicimus ignem esse, qui gignit, & conseruat totum illum calorem, quem habet res vase conclusa: sic etiam vt sint, & conseruentur omnia, quæ tota hac mundi vniuersitate clauduntur, concurrat solis vis, & facultas, lune, & reliquorum siderum potestas: quæ per aerem interiectum vi-

res suas in his inferis mundi regionibus exercent: cæli etiam suis motibus conueniunt: concurrunt similiter Deus, cuius nutu, & imperio cæli circumferuntur: & à quo sol, luna, stellæ, & ipsi cælorum orbes vim suam, & efficientiam accipiunt: ita ut si Deus ab illis mouendis, & suam vim communicando desistat, res ipsæ moueri nequeant: nihil possint efficere: nec conseruari, & consistere queant. Quapropter Deus, siquidem est prima omnium causa, res singulas conseruat: & ipsæ viribus acceptis à Deo operantur: ita tamē ut nihil agere, vel facere valeant, nisi Deo conseruante eas, & operante vnà cum ipsis. Est Deus veluti sol, qui non solum suum lumen effundit, sed etiam effusum per aera tuetur, & seruat sic, ut suo recessu lumen penitus intereat, & nox offundatur rebus, & mundus tenebris obscuretur: item cum Deus sit omnium causarum prima, & perfectissima, necesse est magis ex ipso, quàm ex alijs causis effecta pendeant: si lumen igitur, & alia videmus suarum causarum præsidio conseruari, magis oportet, ut à primo rerum opifice Deo conseruentur: insuper Deus est altissima, & perfectissima omnium causa, habet igitur perfectissimum operandi, & efficiendi modum: at causa eò est perfectior, quò magis ab ea effecta pendunt: & ea est perfectior, à qua effecta non solum procreantur, & fiunt, sed etiam conseruantur: Deus igitur non solum res procreat, & format, sed etiam formatas conseruat: item quod causæ conditæ, & factæ habent, Deo omnium perfectissimo deesse, aut denegari non potest: at in rebus multas causas videmus, ex quibus effecta non tantum oriuntur, sed

Catechismus Iaponensis

sed exorta etiam conseruantur: Deus igitur non solum mundum effluxit, sed etiam effectum conseruat. Similiter ostenditur, summa Dei cura, & prouidentia mundum gubernari: quia si ipse mundum suis motibus ciet, & conseruat: & res vniuersas ad certos propositos fines dirigit distincte, & ordinate: plane conficitur, vt mundum ipsum gubernet. Hinc etiam concluditur, esse vbiq; Deum, & rebus omnibus presentem: non quia Deus pars aliqua rerum procreatarum sit: aut quia condite res aliquid diuine substantiae participant: sed quia ipse Deus res singulas conseruat: & in ipsis operatur: & vnicuiq; tribuit & substantiam, qua est in rerum natura, & vires, quibus mouetur, & agit: fit igitur, vt Deus vbiq; & in rebus omnibus sit: siquidem operatur sine medio vbiq; & in singulis: & vis & potestas, Dei ab ipsa diuina substantia non differt: vt alijs contingit in rebus: quae ideo non semper ibi sunt, vbi aliquid efficiunt: quia faciunt, & operantur per aliquid emissum a se: sol per lumen effusum terras illustrat: ignis per calorem immissum in corpora loca distantia calefacit: nix refrigerat non solum vicina sibi corpora, sed etiam aliquantulum remota: at Deus vbiq; & in omnibus per suam proximam substantiam operatur: item Deus infinitus est, & immensus: nam cum ab aliquo factus non sit, siquidem ipse est primum omnium principium: ab alio eius substantia intra aliquos fines, & terminos concludi non potuit: si igitur infinitus est, & immensus, vbiq; praesens sit, necesse est: alioqui certis locorum spatijs clauderetur: & infinitus, & immensus non esset: nec est maior ratio, cur vni loco, vel rei praesens sit, & non
alte

alteri: siquidē infinitus est, & immēsus. Insuper sicut hoc ipso, quod est æternus, semper est, nec vlllo certo tēpore concluditur: si hoc ipso, quod est immensus, vbiq̄ue est: nec potest vllis locorū spatij definiri, sed omnibus est longē superior, & maior. Item quia cognitio eius est infinita, cuncta habet ante suum aspēctū, præsentiam, & notitiā proposita: nihil eum fugere, latereuē potest: vniuersa sunt nuda, & aperta ante conspēctū ipsius. Item de omnibus, & de singulis potest efficere, quidquid sibi placuerit: siquidē est omnipotēs: & ipse omnia ex nihilo condidit: & conseruat ea solo suo nutu, & imperio. Hinc etiā consequitur, Deū esse omnis principij, & finis expertē: quoniā ipse est omniū temporū, & eorū quæ suis certis tēporibus fiūt, procreator, & causā: ipse est æternus, qui ab omni æternitate fuit, viuetq̄ in omnē æternitatē: item ipse factus non est: quia ab alio fieri non potuit: cum ipse sit omniū primū principiū: nec à seipso fieri potuit, quia nihil seirsum facere potest: insuper est omnipotēs: quia cum eius natura, & sustātia sit infinita: necesse est etiā, vt eius vis, & potestas sit infinita. Item sicut eius sustātia, quia facta à nullo est, à nullo intra fines aliquos, & terminos concludi potuit: sic eius vis, & potestas, quia facta ab alio, vel accepta non est, non habet, cur intra aliquos certos terminos claudatur. Itē potest facere quidquid secūdū se repugnantia nō habet, vt fieri queat: cum omnia ex nihilo effinxerit, atq̄ formauerit: & nihil eius volūtati possit obsistere. Est etiā perfectissimus: quia in seipso continet rerum omniū p̄fectiones: vt qui singulis vires, & facultates quibus sūt præditæ, cōtulerit: & quia inter res ipsas aliæ sunt perfectiores

alijs

Catechismus Iaponensis

alijs eo ipso, quòd Deo viciniore, & similiore reperiuntur: ipse est enim rerum omnium perfectarum mēsurā, & norma. Ex quibus etiam efficitur, vt Deus sit iustissimus, equissimus, sapientissimus, misericordia, & benignitate plenissimus: & demum est Deus infinitum quodam bonum, fons, & origo, vnde profluxit quidquid in rebus singulis perfecti, honesti, iucundi, pulchri, & boni cernitur. Sequitur insuper, vt Deus sit ab omni genere, & ratione corporis alienus: nam corpus vi, & natura sua vitam non habet, sed accipit eam ab anima: & inde fit, vt anima sit corpore nobilior, atque præstantior: quare si Deus ex corpore, & animo cōstaret, non esset omnium primum: nam ea, ex quibus aliquid componitur, semper sunt sua natura priora, quàm ipsum compositum: sunt enim priora ligna, quàm domus, vel nauis ex lignis confecta: est prius aurum, argentum, marmor, quàm statua ex auro, argento, vel marmore fabricata. Item si Deus ex animo componeretur, & corpore, necesse esset, vt aliquid eo prius antecederet: quidquid enim conflatur ex partibus, ab aliquo componitur, non enim partes se ipsæ componunt, atque coniungunt: semper est aliquis, qui copulata connectit, & colligat: item aliquid haberet in se ipso Deus nimirum corpus, quod non esset omnium perfectissimum: nam spiritus, mens, & animus perfectior est corpore, cum sit illud perfectius, quod ex se viuit, quàm id, quod viuit ex alio. Quapropter est omnino dicendum, Deum esse substantiam ab omni genere, & ratione corporis secretam, spiritalem, intellectualem, longè multò sapientio-rem, & meliorem, quàm vt ab imbecillo hominis captu, & ingeo.

ingenio percipi, aut cogitari possit.
 Ex his etiam conficitur, ut unus tantum sit Deus, nec possint esse plures Dij. Nam Deus, ut hæcenus ostendimus, est summum, & infinitum bonum: est item prima, & maxima perfectio eorum omnium, quæ sunt: quare fieri nulla ratione potest, ut sint plures vno Dij: quoniam si plures essent, nullus eorum esset primum, & summum bonum, cum non esset cæteris omnibus prius, & maius bonum. Item Deus est omnipotens, ut hæcenus diximus, solus per seipsum facere potest, quidquid sibi placuerit: non igitur habet, nec habere potest socium, & consortem: nam finge, esse duos Deos, tunc unus alterum, vel potest perdere, delere, & de summa dignitate deicere, vel non, si non potest, non igitur est omnipotens, & ideo nec Deus, si autem potest, non erit omnipotens is, qui deleri, & perdi ab altero potest, siquidem dignitatem, honorem, & potestatem suam tueri, & defendere nequit: item si duo essent, & illorum unus velit aliquid facere, quod alter fieri, nolit, cum sit omnipotens vterque, eodem temporis momento illud fieret, & non fieret: fieret quidem, quia alter illorum, qui est omnipotens vult, ut fiat: non fieret etiam, quoniam alter æquè potens non vult, ut fiat: aut necesse est, dicere, unum illorum omnipotentem non esse: quare sequitur necessario, fieri non posse, ut sint duo, vel multi Dij, sed ut sit tantum unus numero Deus perfectissimus, & omnipotens: insuper, quia Deus est summum, & infinitum bonum, ut prædictum sæpe est, necessario fit etiam, ut sit ultimus rerum omnium finis: in quem veluti scopum propositum vniuersa quodam

E natu

Catechismus Iaponensis

naturæ impetu diriguntur: quoniam cuncta, quæ in rerum natura sunt, Deus ipse finxit, & condidit, conditaq; seruat: vt suæ maiestatis gloriam, & splendorem omnibus apertum, & manifestum reddat. Eadem quoque ratione fit, vt Deus sit sua natura in se ipso beatus: beatitudo enim nihil aliud est, quàm perfecta, & tuta quædam omnium bonorum possessio: & hominis felicitas est, sui vltimi finis adeptio, in quo omne bonum consequitur, & in quo omnis eius cupiditas expletur, satiatur, & conquiescit, & sicut Deus est in se ipso beatus, sic etiam homines beati fiunt, cum Deum ipsum præsentem clarè cernunt, & intuentur, & clarè visum tuti, & securè possident, & amant: nec potest homo vlla in re conquiescere, donec ad hunc vltimum finem, & summum bonum perueniat, quia quousque summum bonum obtineat, eius voluntas nullo potest bono saturari.

Ex quibus omnibus consequitur, vt Deus ab hominibus coli, adorari, & amari super omnia debeat: ab eoq; solo vniuersi homines pendeant, ipsumq; inuocent, & ab eo petere, & sperare debeant, quidquid boni, vel ad huius vitæ cōmoda, & subsidia, vel ad alterius consequutionē exoptant: ipse est enim optimus, maximus, omni ex parte perfectus, omnipotens, huius vniuersitatis, & tanti operis effector, terræ, cæliq; moderator, & dominus, qui cuncta ex nihilo condidit, quiq; singula ijs, quibus prædita sunt, naturæ dotibus, & conditionibus exornauit: & omnia dispensare, & disponere pro suo nutu, & arbitratiu potest: est summum, & infinitum bonum, in quo vno tota hominum salus, & alterius vitæ felicitas summa consistit:

Et ob eam rem super omnia diligi, coli, & adorari debet: & hæc de primo puncto.

Quod de secundo puncto docent, longè etiam est à veritate, & ratione alienum, & inscitia plenissimum: primum rerum principium esse in omnibus rebus, ita ut vnum, idemq; sit cum ipsis, & vniuersa in ipsum dissolui, cum intereunt, & desinunt: quod totum argumentis, & rationibus, falsum esse, & nullo pacto fieri posse, apertè conuincitur. Nam si cuncta vnum, idemq; sunt cum primo, & summo principio, aut hoc est, quia primum rerum principium sit tota ipsa substantia, rerum diuersa sibi nomina vendicans, propter varias ipsarum facultates, & dotes, & tunc necesse est, ut multa consequantur absurda: primum, res omnes esse vnã, eandemq; rem, & non multas, & rerum omnium esse vnã substantiam, atque naturam: & inde fieret, ut res vnaquæq; seipsam euerteret, ac perderet: siquidem vna est omnium rerum substantia, & rerum aliæ alias perdunt, ac delent: hic fuit error duorum veterum Philosophorum, qui Parmenides, & Melissus vocantur: quorum inscitiam confutauit Aristoteles, qui fuit alius Philosophus gentilis insigni, & singulari doctrina præditus in primo libro eorum, quos de rerum naturalium principijs, & causis conscripsit: quo in loco ut falsam, & cum ratione pugnantem illorum Philosophorum sententiam ostendit: nimirum quum docebant, vnum esse rerum omnium principium, quod sit ipsa rerum substantia, atque natura, ita ut vniuersa sint vna, & eadem res, & sint vna, & eadem substantia cum primo principio. Secundo ex hac prædicta

Catechismus Iaponensis

sententia sequitur, dici verè posse, cum res aliqua perit, ac desinit, primum rerum principium interire, & extingui: nã quum ignis, vt exempli gratia dicamus, pannũ exurit, ipsam panni substantiam absumat, vt experimento nouimus. Si igitur substantia panni est primum principium, ignis primum principium exurit. Tertio ex prædicta opinione consequitur, vt primum principium verè dici queat saxum, equus, & vnũ quodq; eorum, quæ in rerum natura sunt: & ipsum saxum dici possit equus, & vnaquæq; res possit vocari nomine alterius: quoniam si omnium rerum est vna, & eadem substantia multis tantum appellata nominibus, eo quod sit multis, ac varijs facultatibus prædita, & exornata dotibus, rectè primũ principium multis, & varijs nominibus appellari potest: imò iure optimo omnium rerum nominibus poterit nuncupari: hoc vnico exemplo probatur, quod vos omnes intelligetis. Nam si vir aliquis multarum artium, virium, & facultatum est compos, & ob eas multa sibi nomina vendicat, ita vt faber ferrarius, faber lignarius, architectus, argentarius, & sutor dicatur, eo quod earum omnium artium gnarus, & peritus sit. profectò satis apertè consequitur, vt de huiusmodi vi, & artifice perito dici valeat: hic vir est faber ferrarius: est faber lignarius, est architectus, est argentarius, est sutor: & eadẽ prorsus ratione dici queat, hic faber lignarius est argentarius: hic faber ferrarius est sutor, hic sutor est architectus, & singula horum nouissimè dicuntur, quia ita se res habet, sicut enunciatur, ac dicitur in his singulis. Quare si primum principium est omnium rerum substantia, & varia sibi nomina

assumit pro varijs rerum conditionibus, & viribus, verè dici poterit, hoc primum rerum principium est saxum: hoc primū principium est equus: hoc primum principium est homo: & eadem ratione fit, vt verè dici queat, hic homo est equus, & hic equus est saxū: quæ sanè summa est stultitia: nulla ergo ratione fieri potest, vt primū principium sit ipsa rerū omnium natura, atque substantia.

Aut fortassis docent, primum principium esse rerum omnium substantiam, eo quod sit pars quædam substantiæ ipsarum, ex qua res habent, vt sint, & tunc necesse est, vt primum principium sit forma rerum omnium substantialis: ex quo hæc sequentur absurda, primum vt summum rerum initium sit pars res ipsas componens, & proinde sit quid ignobilius rebus ipsis compositis: quoniam omne totum, & compositū ex partibus est perfectius: nam continet partem, ex qua componitur, & aliquid amplius: sicut experientia docemur: quapropter si primum principium est pars rerum substantialis, fiet inde necessariò, vt res ipsæ sint longè perfectiores primo principio, ex quo componuntur: & ita saxum erit primo principio perfectius: quod stultum, & insanum est dicere.

Secundo sequeretur, vt vniuersa quæ in rerum natura sunt, vnā prorsus, & eandem naturam, & rationem haberēt, quia primum principium vnum quum sit, est omnium rerum forma substantialis, at res omnes à forma habent, vt tales sint: res igitur omnes vnā tantum naturā haberent, quod quidē absurdum sanè est: nam res omnes varijs sunt donatæ viribus, varijs facultatibus præditæ, multiplici, vel vitæ, vel naturæ

Catechismus Iaponensis

ratione, & conditione distinctæ: ex quo concluditur aperte, eas in diuerso formali principio consistere.

Tertio sequeretur, vt tam inordinatæ, obliquæ, & prauæ actiones ex hominibus non orirentur: quoniam res per formam operantur: si igitur primum principium est rerum omnium substantialis forma, cum sit ex seipso ordinatissimum, & rectissimum, nihil non rectum, & ordinatum possent homines efficere: quia à primo principio obliqua, & praua non oriuntur, hic etiam error fuit aliorum quorundam veterum Philosophorum, quorum sententia fuit, esse vnã in hac rerum vniuersitate substantiam, quæ sit forma, & substantiale principium omnium, quæ vt falsa, & ab omni recta ratione abhorrens cõmuni omnium consensu refellitur.

Aut forsã docent, vniuersa esse vnã, & eandem rem cum primo rerum principio, quia primum principium est in omnibus, & in omnibus operatur ministerio procreatarum rerum instar artificis instrumentorum, vel ministrorũ opera, & subsidio vtentis: sicut verbi gratia nauarchus, qui est magister, & gubernator nauis instrumentis, & administris vtitur, & tunc si ita est, hæc sequentur incõmoda contra ipsorum doctrinam, idest summũ rerum initium aliam rem esse à rebus ipsis, in quibus operatur: sicut nauarchus non est ipsa nauis, quam moderatur, & regit: neque artifex vllus est instrumentum, quo arte facta formantur: quod quidem ipsorum sententiam euertit. Secundo sequitur, vt rerum omnium actiones sint propriæ primi principij actiones, ita vt ipsum primum princi-

pinum

pium vniuersa conficiat: sicut verè dicimus, à nauarcho gubernari, & dirigi nauem, & ab artifice fingi opus arte factum: sic etiam verè dici poterit, à primo principio duci, ac dirigi equum, dum currit, aut dum huc, atque illuc fertur: & à primo principio donum exuri, cum ab igne inflammata comburitur: & primum principium insanire, & furere, cum homo desipit, insanit, ac furit.

Tertio sequitur, vt dici nequeat, hominem loqui, equitare, ingredi, currere: aut ignem exurere: quia sunt primi principij instrumenta: & opera non in instrumenta, vt causas referuntur, sed artifice, vt ipsorum auctori tribuuntur: sicut verè dici nequit, nauem à se gubernari, & dirigi: aut opus arte confectum à malleo, vel dolabra, vel serra fabricatum esse: fieri igitur nulla ratione potest, vt primum principium sit in omnibus rebus vtens ipsis velut instrumentis, & administris, & ob id esse vnam, & eandem rem cum ipsis omnibus, quæ sunt. Hic etiam fuit error aliorum veterum Philosophorum, dicentium, humanam mentem non esse substantialem corporis formam, sed inesse corpori instar nauarchi nauim ducentis, & vti corpore veluti instrumento ad suas actiones idoneo: quæ opinio tanquam falsa confutata est ab Aristotele, & à reliquis doctis Philosophis, qui probè nouerant, id quod agebant. Ex his omnibus aperte concluditur, absurdum esse, quod isti docent, nimirum primum principium ita esse in rebus omnibus, vt vnum, idemque sit cum ipsis: neque enim potest esse tota rerum substantia, nec pars etiam minima ipsarum,
nec

Catechismus Iaponensis

nec ita operatur in ipsis, ut eis utatur veluti instrumentis, & ministris instar artificis machinas & instrumenta admoventis ad opera artefacta fingenda, non minus falsè, & absurdè dicitur, res omnes, cum intereunt, & desinunt, in primum principium dissolui, & abire, ut manifestè his argumentis conficitur, idest, quia omne compositum in eas partes dissolvitur, ex quibus coagmentatur, & constat: quare si uniuersa in primum principium dissoluuntur, necesse est, ut ex primo principio, tanquam parte conflentur, & tunc ea sequetur absurda, quæ supra deduximus, essent enim procreatae res primo principio digniores, & præstantiores. Secundo sequeretur, ut res quum primum pereunt, & desinunt, inciperent suam perfectionem consummatam habere: quia cum intereunt, in primum principium soluantur, & abeant, quum igitur illud sit excellentissimum, tunc res inciperent esse perfecta, quod profectò est absurdum, quoniam quando desinunt, nihil sunt, & in nihilum recidunt. Tertio quoniam primum principium est substantia quedam omnium nobilissima, & præstantissima longissimè distans a cæteris rebus omnibus, cum quibus nec genere aliquid cõmune habet: quare esse nulla ratione potest, ut in ipsam conuertantur, & abeant res, quando pereunt, & desinunt.

¶ Dicemus modò rationes, & causas, ob quas isti in tam absurdam sententiam prolapsi sunt: prima fuit, quia non rectè intellexerunt differentiam principiorum, ex quibus res oriuntur, & fiunt: nec probè nouerunt rationem, & modum, quo res ex principijs ortæ, & procreatæ conseruantur. Quamobrè,

ut

ut vos rem totam bene intelligatis, animadvertite, res omnes natura constantes, & ex quatuor elementis compositas ex tribus oriri principiis: quorum duo sunt, ex quibus res ipsæ constructæ, conflataeq; sunt: tertium verò res componit, & inter se se connectit, ac veluti vinculis quibusdam colligat, & legibus deuincit: rem melius explicemus: duo rerum naturalium principia dicuntur materia, & forma: materia est corpus illud quantitate præditum oculis obiectum, nam vel aspectu cernitur, vel manibus cõtrahatur, vel aliquo sensu percipitur: forma verò est, quæ rebus dat, vel sensum, vel vitam, vel motum: à qua res ipsæ habent, ut sint, & à qua rerum vires, dotes, & facultates emanant: hoc melius exemplo in medium producto intelligetis: si vultis vasculum argenteum effingere, opus est vobis argentum, quod est materia, ex qua formari vasculum debet: insuper oportet, ut aptè figuretis argentum certo ordine, & modo conclusum, ut argenteum sit vasculum: quoniam si figura, & forma careat, argentum quidem erit, sed vasculum non erit: quod si alio modo figuratis argentum erit catinus, vel patina, vel statua, vel aliqua res alia formata pro varietate figuræ, qua figuratur argentum: & quia figura, vel forma facit vasculum, vel catinum, vel statuam, ideo forma est, quæ dat rebus singulis esse, & vires, ac facultates, quibus præditæ, & affectæ sunt: res itaq; omnes naturales ex duobus sunt conflatae principiis, nimirum materia, & forma: & quia ab his duobus principiis rerum natura, & substantia manat, ac fluit, & ambo in ipsa re veluti intrinseca principia sunt, fit inde ut sint substantiales corporum partes, ex quibus res

Catechismus Iaponensis

componuntur, & in quas, si vtraq; per se iuncta consistere potest, composita dissoluuntur: & pro varietate formarum variae rerum naturæ oriuntur, variae rerum cōditiones, & vires, & ob eam rem est aliud canis ab equo, saxum à pane: & variae, ac multiplices sunt rerum facultates, & dotes, prout variae sunt rerum naturæ: hinc fit etiam, vt aliæ sint alijs longè nobiliores, & præstantiores.

Tertium principium est, quod cum materia formam colligat, & iungit instar artificis, qui figuram in cera imprimit, & in annulis sigillū: & idcirco principium efficiens dicitur. Hoc principium & si rebus singulis dat esse, & rerum naturā, & substantiam componit, non est tamen, vel ipsa substantia rerū, vel substantiæ pars: sicut argentarius qui vasculū fingit argenteum, licet in materia figuram, & formam impresserit, nō est tñ vasculi substantia, nec pars substantiæ eius. Porro ad formā in materia imprimendā, vt inde rerum natura exoriatur, necesse est, vt materia bene affecta, præparataq; sit: item vt semel impressa forma conseruetur, quibusdam affectionibus eget, quæ illam in materia cōtineant: quare necessaria est opera efficientis principij, quod materiam præparet, & idoneam efficiat, alioqui enim nec poterit forma in materiam induci, nec inducta conseruari diutius: nam experimento didicimus, nec in cera sigillum insculpi, nec inscribi in charta literas, nec imprimi in argento vasculi figuram, nec in lignum formam ignis induci, nisi prius obstantia quæque, & impediencia e medio tollantur, & ab omni contrario materia exuatur: in rebus naturalibus hæc materiæ præparatio consistit in quodam

dam

dam ordine, & certa temperatione qualitatum contraria-
rum, quibus affecta sunt quatuor elementa, ex quibus omnia
corpora naturalia ortum, & interitum habentia componun-
tur: vnaquæque forma vi, naturaq; sua proprium ordinem,
& propriam harum qualitatum temperationem, & modera-
tionem exigit: sine qua nec in materiam inferri, nec semel
illata conseruari potest in ea: & hinc animantium obitus,
stirpium occasus, & reliquorum interitus contingunt: nam
dum debitus ille ordo, & temperatio qualitatum aliqua ex
parte soluitur, vt vel sanguis corruptus sit, vel calor immo-
dicus redundet, vel frigiditas in corpore, morbi, aegratio-
nesque animalium nascuntur: quòd si omni ex parte mode-
ratio qualitatum dissoluitur, morte vita eripitur: sequitur
ergo, vt res omnes naturales, quod bene intelligitis, tria prin-
cipia habeant, nimirum materiam, & formam, quæ sunt par-
tes substantiales ipsarum, & efficientem causam, quæ ma-
teriam præparat, exornat, & in eam formam inducit, &
inductam tuctur, & seruat: & ita dicimus, Deum esse hu-
ius mundi effectorem, & omnium rerum summum, & pris-
mum opificem: qui nutu, potestateq; sua vniuersa fingit, ac
format: materiam præparat, formam imprimit, & ita res
coagmentat, & construit, vel per seipsum, vel per proprias,
& proximas ipsarum rerum causas efficientes, quibus ipse vi-
res, & facultates indidit, & quas sinit operari iuxta suæ na-
turæ vires, & cōditiones: & idcirco ipse nec est, nec esse potest
substantia rerum conditarum, nec vna, & eadem res cū ipsis

Catechismus Iaponensis

sed est quedam substantia longè multò nobilior, & præstantior, ut supra dictum est: item cum res naturales ex materis, & forma certo ordine, & temperatione coniunctis componantur, sublato ordine, & debita temperatione detracta, totus materie, & forme nexus, & vinculum soluitur: & à materia forma secernitur, & ita res ipsa composita desinit, & dissoluitur in eas partes, atque principia, ex quibus constabat, non in principium, & causam, quæ illam effecit, & colligavit: nunc bene videtis, quo pacto, quia Iaponiorum sectæ inter tria prædicta rerum principia non distinxerunt, nec nouerunt, in quo rerum natura, & substantia consistat, in supradictum errorem inciderint docentes, primum, & summum mundi principium esse vnã, eandemq; rem cum procreatis rebus, & res cum intereunt, & occidunt, in ipsum dissolui.

Secunda causa, ob quam in hunc errorem incurrerunt, est, quoniam non intellexerunt, multis modis aliquid esse in alio: nam primo aliquid est in alio, sicut in loco, & ita dicimus, nos esse in hoc cubiculo, in hac aula: secundo aliquid est in alio sicut pars est in toto, & ita materia, & forma sunt in re naturali, quia res naturalis ex illis componitur: tertio aliquid est in alio sicut causa in effectis, quibus vitam, motum, & formam communicat, & communicata conseruat: & ita sol est in his omnibus inferioribus corporibus, quibus lumen præstat, ac porrigit, & datum conseruat: sic ignis ferro calidorem communicat, & conseruat in eo: & dicitur esse in illo: quod sic est in rebus, quia facit eas, & effectas conseruat, non tamen est, nec esse potest substantia, & natura rerum procrea-

creatarum: nam sol nec est substantia, nec pars minima substantiæ eorum corporum, quæ sui luminis radijs illustrat: quare primum, & summum principium est in rebus omnibus, sicut earum autor, & opifex, quia ipsas procreavit, & condidit, & semel conditas conseruat, & ita nec est, nec esse potest aut tota substantia, aut pars minima ipsarum rerum conditarum: & ipsæ res sicut sunt per formas sibi communicatas à Deo, ita per vires, & facultates in ipsis impressas à Deo operantur. Iaponiorum igitur sectæ non intellexerunt modum, quo causa efficiens est in effectis, & idcò confundentes modos, quibus vnum est in alio, putarunt, primum principium esse in rebus, sicut materia, aut forma est in cōposito naturali, cuius est pars substantialis.

Tertia causa huius erroris est, quia non intellexerunt, duos esse modos, quibus vnum alteri comunicat, & præstat esse: primum secundum rationem formæ, quæ pars est substantialis, & principium intrinsecum rei, & est etiam operandi vis, alterum secundum rationem causæ efficientis: quo pacto primum principium, quod Deus appellatur, rebus vitam, motum, & formam confert: ordinem, temperationem qualitatum debitam, & naturam rebus singulis largitur: & hæc omnia suo nutu, & potestate facit: nec ob id tamen est pars, substantialis, vel accidentalis rerum: sed est substantia longè superior, & altior, sicut sol est alia res, & substantia seiuncta ab his corporibus, quæ suo lumine perfundit, fouet, & seruat.

Ex his omnibus cognoscetis veram sententiam, quæ de primo, & summo rerum principio haberi debet: nimirum, quod sit rerum
omniū

Catechismus Iaponensis

omniū autor, & cōditor, qui principio materiā, & quatuor elementa procreauit, ex quibus vniuersa naturalia corpora cōponuntur: & hæc ex nihilo effinxit, & condidit: quiq; in rebus singulis, aptas & idoneas formas impressit: ipse est qui cūctis cōmunicauit esse, & conseruat illud: quiq; in singulis operatur nutu, & potestate sua: ita vt ipso non conseruante, vniuersa in nihilum reuertantur: est enim sicut lucidissimus sol, qui inferiora corpora sua luce complet, & illustrat, cuius abscessu caligine, & tenebris obuoluuntur. Porro tribus modis Deus est vbique, & in singulis rebus: primū per essentiam, substantiamq; suam: quæ cum infinita, & immensa sit, nullis locorum spatij concluditur: nec ita est in vno, certeq; loco, vt distet ab alio, non est maior ratio, cur sit in vno, & nō in alio, cum tota sit immensa, & indiuisibilis prorsus, & vbiquē proximè operetur. Secundo per præsentiam, quia omnia videt, & intuetur, omnia sunt ipsius notitiæ obiecta, & exposita: nihil penitus est quantūuis abditum, & occultum, quod ipsius cognitionē fugere queat: quidquid cogitamus, animo, & mente volumus, multo melius intelligit, ac penetrat, quàm ipsi nos. Tertio est in rebus omnibus per potentiā: nam pro nutu, imperioq; suo efficere potest quidquid voluerit: cum his tribus modis sit in rebus, nec est, nec esse potest substantia rerū, vel pars ipsarū: & ob id res cum pereūt, & desinūt, nequeūt vlllo pacto in ipsum dissolui: sed res singule dissoluūtur in eas partes, atque principia, ex quibus constant, nimirum in materiā, & formā: & hinc intelligetis, quàm falsa, & absurda sit sententia Iaponensium secltarum.

CON

CONCIO TERTIA.

HActenus nouimus errorem, & falsam sententiam Iaponiarum sectarum de primo, & secundo puncto, modò ostendemus non minus falsum, & à vera ratione alienum id, quod docent de primo puncto: in quo tradunt, humanum cor esse vnā, eandemq; rem cum primo principio: aiunt enim, quum primum homo è medio tollitur, ac moritur, eum prorsus perire, & in primum principium dissolui. Ex quo sequitur, nullam aliam post hanc successuram vitam homines habituros: nec post hanc vitam ereptam hominibus vllum eos manere supplicium, aut præmium: qua in re primum aperte monstrabimus, fieri nulla ratione posse, vt cor humanum sit vna, & eadem res cum primo principio: mox ostēdemus, quāuis homines moriantur, superesse animam corpore solutam, vt quæ est mortis expers, quæ in aliam vitam trāsferatur, vbi aut supplicijs, aut præmijs debitis afficiatur prout bene, aut male in hoc seculo vixit.

Quoad id, quod ad primum punctum spectat, satis aperte exijs, quæ dicta à nobis supra sunt in secundo puncto, intelligi potest, falsum esse penitus, & absurdum, primum rerū principium esse vnā, & eandem rem cum humano corde. Primo, quia humanum cor est pars hominis substantialis, vnde vitā, & motū habet homo: quare sicut primum principium nequit vlllo pacto esse forma, aut pars substantialis ceterarū rerū, sic non potest esse forma, aut pars vlla substantialis hominum.

Secū.

Catechismus Iaponensis

Secundo, quia, ut supra monstrauimus, primum rerum principium est sapientia, consilio, & veritate plenissimum, at humana mens est plurimarum rerum inscia, & ignara, sepe salitur, & errat: non est igitur humana mens primum rerum principium. Tertio, ut est supra comprobatum, primum principium est summum, & infinitum bonum, perfectissima substantia: at humana mens est multis ex partibus imperfecta, multis passim concussa, & oppressa malis, peccatorum inuentrix, scelerum sectatrix: fieri igitur non potest, ut humana mens sit primum principium. Quarto, primum principium est eternum, & omnino immutabile, ut etiam supra diximus, at humana mens, subinde mutatur: nunc ignorat, nunc sapit: modo vult, modo non vult: respuit, quae antea probauerat, & probat, quae antea respuerat: discit, quae antea nescierat, & obliuiscitur, quae antea didicerat: non igitur esse potest, ut humana mens sit primum rerum principium. Si dicat aliquis primum principium suapte natura esse sapientissimum, perfectissimum, & ab omni penitus mutatione alienum, sed quum inest in hoc corpore, ratione materiae, cui inest, has habet imperfectiones, & crebras mutationes: dici hoc nulla ratione potest: quia hoc primum principium, ut dictum est supra, est omnipotens, quare impediri ipsius vis, & potestas non valet à tam infirma, debili, & fragili re, quale est corpus humanum: imò potius hac ratione concluditur, primum principium, quippe quod est potentissimum, & perfectissimum, non esse eandem rem cum humana mente, quae tam imperfecta, imbecilla, & tenuis est: sed esse aliam substantiam, & rem longè superiorē, & nobiliore:

causa huius erroris fuit: quia videmus humanam mentem aliquid amplius habere, quod est in ea eximium, & singulare, quo cæterarum rerum naturas, & formas, & aliarum animalium vires exuperat: quod considerantes aliqui dixerunt, humanam mentem esse quandam substantiæ diuinæ portionem corpori immersam: & ob id tanto interuallo à cæteris animalium, & rerum formis differentem: cum enim intelligere non possent, unde nam genus suum, & originem ducat humana mens, arbitrati sunt, eam esse portionem quandam diuinæ substantiæ, quæ sublimis, & singularis est: sed decepti sunt: nam ut ostendimus, id nulla ratione constare potest.

Hac in re veritas sic se habet: humana mens est substantia quedam, & forma spiritualis, quæ sensum, vitam, & motum corpori præstat: quæq; nobilior, & præstantior est cæterarum rerum naturalium formis: & quia spiritualis est, fit, ut interitus sit expers, & post hanc vitam in perpetuum duratura: nihilominus tamen creatura Dei est à primo principio ex nihilo formata, & condita, alterius longè inferioris naturæ, & substantiæ, quam sit ipsum primum principium, quod procreauit eam: & ita primi principij imperio, & potestati subest, sicut reliqua sub Dei ditione constituta sunt. Porro hæc humanam mentem immortalem esse ab omni interitu abhorrentem modo ostendemus confutantes id, quod secundo loco docent Iaponiorum scæta in tertio hoc puncto, de quo in præsentia disputamus: aiunt enim hominem, quum primum moritur, in vniuersum perire, nec in aliam commigrare vitam, nec ullum futurum supplicium, aut præmium: quæ sententia est

Catechismus Iaponensis

omnino falsa: apertissimis enim argumentis comprobabitur, humanam mentem esse immortalem, corpore solutam nunquam interituram, sed pereunte corpore in aliam vitam transferri, & deduci, ubi à primo rerum autore, quem Deum nos appellamus, quicq; illam ex nihilo finxit, & condidit, aut debitis supplicijs, aut meritis præmijs afficitur, vitam, & gloriam sempiternam, apud superas beatorum sedes, aut ignominiam, & penam perpetuam apud inferos damnatorum carceres, & tenebras consequuta, prout bene, vel male se in hoc mortali seculo gessit.

Principio nosse vos oportet, mortem esse viventium rerum interitum, ut sapientes Philosophi tradiderunt, & ipsa experientia docet, ac ratio naturalis ostendit: interitus autem rerum ab aliquo contrario fit, quod rem pereuntem absorbit, & dissipat: nam unumquodq; naturaliter vivere, & esse desiderat, & naturaliter seipsum tuetur, & servat, & ita si contrarium non habeat, cuius vi dissolvatur, & pereat, se se in perpetuum conservat: quare, quum uniuersa corpora naturalia, quæ mortalia experimur interitui obnoxia, ex quatuor elementis, ut iam nostis, coagmentata sint: & elementa vires, & facultates contrarias habeant, quibus inter se se pugnant, nam ignis siccitate, & calore viget, & dominatur: aqua humida est, & frigida, ex opposito pugnans: aer humidus, & calidus est: terra frigiditate, & siccitate resistit, & pugnat: fit, ut aliquando tandem intereant, & desinant dissipata à contrarijs: natura namq; & substantia rerum naturalium exigat certum ordinem, & temperationem quatuor qualitatum: & ideo, quum primum debitus ille ordo, & certa qualis

qualitatum temperatio deletur, rerum natura, & substantia perditur: prædictæ verò quatuor elementorum qualitates, quia sunt sibi inuicem contrariæ, & aduersæ, diu consentientes, & concordēs esse non possunt: aliæ enim alias euertere, & è medio tollere contendunt: inter se se continuo pugnant: & quò magis vna earum dominatur, & regnat, eò magis debitum illum ordinem, & temperationem disturbat, ac dissipat, in qua rerum natura, substantia, & vita consistit: hinc animalium morbi, egrotationes, & obitus: hinc stirpium decremēta, & occasus, hinc cæterarum rerum interitus oriuntur: & quò magis rei compositio his qualitatibus contrarijs obnoxia est, eò facilius est eius interitus: & ita belluæ, & homines, quia magis qualitatibus aduersis sunt naturaliter obiecti, citius, & facilius intereunt, quam saxa, & metalla, & alia similia, quæ tardiùs, & difficiliùs dissipantur, quoniam minùs sunt contrarijs exposita. Hinc etiam fit, vt nihil eorum, quæ sunt ex contrarijs conflata, in perpetuum permanere queat: sed ex suæ naturæ constitutione citò, vel tardè pereat: & è contrario nihil eorum, quæ omni contrario vacant, dissolui, seu interire possit: nam quum contrarium non habeant, cuius vi, & actione perdantur, perpetuò durant: semper enim sese tuentur, & seruant: sicut cernimus, permānere semper solem, lunam, sidera, & cælestia corpora, quæ quia ex quatuor elementis composita non sunt, contrarijs carēt, à quibus dissipentur, perpetuò lucent, semper extant: quare concluditur aperte,

Catechismus Iaponensis

viuentium mortem, & aliarum rerum interitum ex aliquo contrario nasci: & ubi contrarium non est, ibi nec mortem, nec interitum esse.

Hoc fundamento iacto, & bene intellecto, planè conficitur, humanam mentem esse immortalem, omnis interitus experientem hac ratione: humana mens contrarium non habet: non igitur habet, à quo dissoluatur: est ergo immortalis, & ab interitu aliena, secundum suæ naturæ conditionem: quod autem contrario careat, hoc argumento probatur: omne habens contrarium ex quatuor elementis componitur, & eo ipso materiam habet, & corpus est, ut experientia docemur: at humana mens materiæ est expers, corpore vacat, quia spiritalis est forma, atque substantia: non igitur contrarium habet, cuius vi extingui, & absorberi possit.

Quod autem forma, & substantia sit spiritalis, omni materia secundum se, & corpore vacans, multis rationibus manifestè comprobatur: prima sumitur ex varietate cupiditatum, & propensionum naturalium, quæ animam nostram spiritalè esse substantiam ostendunt: primo, quia anima nostra dominatum, & potestatem habet in suos affectus: nulla enim res corporata, & materiam habens vim liberam, & facultatem habet, qua naturalem appetitum, & motum cobibeat, atque impediat: imò potius naturali appetitu, veluti quodam nature pōdere, & impetu fertur: & ita appetitui naturali veluti subiecta paret: quia omnis appetitus naturalis, & motus ex ipsa natura fluit, & ex naturæ conditione, & necessitate proficiscitur: & ita videmus, belluas vim liberam non habere,
qua

qua possint, quum velint, suos animi motus, & impetus continere, & refrænare: at humana mens liberè, prout vult, suos affectus, & motus coërcet, & temperat, corpori imperat, sensibus dominatur: non igitur est substantia corporea, sed est natura quædam, & forma superioris, & altioris ordinis, nimirum est substantia spiritualis materiæ expers secundum se: & ideò vim habet, & potestatem in corpus, & in corporis affectus.

Secundo probatur hoc idem: quia quisq; nostrum passim experitur in se duos animi appetitus contrarios eodem tempore, & erga eandem rem, & materiã obiectam: verbi gratia sæpe experimur, inesse nobis magnũ cibi, vel potus appetitum, vel alicuius rei voluptariæ, & amœnæ cupiditatem: & simul etiã sentimus in nobis aliam voluntatem repugnantem prædicto appetitui, & respicientem cibum, & potum, & vetantem capi sensibus voluptatem: ita vt liberum nobis sit hoc prosequi, & amplecti, aut repudiare, & abijcere: & aliquando cibum, potum, voluptatem respuimus, solùm quia volumus, aut quia rerum spiritualium studio, & honestatis ratione ducimur, quantũuis videamus, cibum, potum, vel voluptatem illam corporis sensibus profuturam: ea igitur voluntas, quæ ius, vim, & potestatem habet contrarium appetitum coërcendi, & corpus, ac sensus continendi in officio, incorporea est, & spiritualis, & superioris, ac sublimioris ordinis: neque enim vna, eademq; substantia, & natura corporalis simul ad contraria fertur, sed ad vnum solum recta contendit: sicut homo simul cernere, & non cernere eandẽ rem obiectam oculis non potest.

Catechismus Iaponensis

Tertio similiter probatur: quia naturale animantium desiderium est eorum naturæ consonum, quippe quod ex ipsorum innatis principiis exoritur: verbi gratia, quoniam equus se ipsum conservat capeffendo pastum, & ex conquisitis herbis, non autem ex carnibus vivit, naturaliter herbas appetit, ad pastum natura fertur, non ad carnes: contra verò canis, quia naturaliter carnibus, non autem pastu vivit, ad carnes, non ad pastum quadam insita naturæ inclinatione properat: at videmus plerosque homines firmiter credere, humanam mentem esse immortalem, & eos, qui vel hoc in dubium vocant, vel oppositum asseverant, naturaliter optare vitam immortalem, & perpetuam: eosque videmus incredibili desiderio teneri cognoscendi huius rei veritatem, & res alterius seculi, ac statum post hanc presentem, & mortalem corporis vitam successurum: hoc igitur naturaliter impressum hominibus desiderium non potest non esse ipsorum naturæ consentaneum: & ita humana mens immortalis est, & interitus expers: neque enim belluarum aliqua est, quæ hoc immortalitatis desiderio teneatur: quia belluæ sunt naturæ suæ conditione mortales.

Quarto probatur: quia nulla substantia, quæ sit secundum se corpore, & materia affecta, rerum spiritualium studio ducitur, vel cura sollicitatur, vel desiderio tenetur, spiritualia enim superant eorum captum, atque naturam: & ita inter belluas nulla est, quæ aliquid supra corpora desideret: solum cibum, potum, somnum, & alia id genus belluæ desiderant: sola est humana mens, quæ spiritualia cognoscat, diligat, & appetat: novit enim Deum, colit, adorat, amat: novit, & diligit reliquas

liquas spirituales substantias: honoris, & gloria studio, & appetitu ducitur, quærit, & curat honestatem in rebus: virtutem colit, multa causa virtutis agit: disciplinarum, & scientiarum est compos: fame, & laudis est cupida: est igitur humana mens spiritualis, corpore, & materia vacans, & ita immortalis, & ab interitu aliena.

Quinto monstratur: quia inter mortales res, quæ intereunt, & occidunt, nulla est, quæ vitam sempiternam, & perpetuam desideret: quia huiusmodi desiderium supra captum ipsarum est: nulla est bellua, quæ vitæ sempiternæ desiderio teneatur: sola est humana mens, quæ perpetuam, & æternam vitam appetit: & ita pro viribus studet perpetuam sui memoriam in hominibus relinquere, & ut hoc assequatur, multa sustinet, multa patitur, multa præstat: humana igitur mens tot, & tantarum rerum avida immortalis est, & æternæ vitæ capax: siquidē huiusmodi desideria sunt veluti quidā naturæ impetus, & pondera.

Secundus rationum, & argumentorum modus ad cōprobandā spirituales humane mentis conditionem, & immortalitatē sumitur ex ratione cognoscendi, & intelligendi res, quam in humana mente naturæ autor impressit. Primò omnis facultas, & potestas naturalis habet proposita sibi obiecta suæ naturæ consona, & congrua: ita ut si vis naturalis, & facultas sit corporea, habeat obiecta corporalia: contra verò si obiecta facultatis spiritualia, & ab omni materia secreta sint, facultas quoque naturalis spiritualis sit, & ab omni materia seiuncta: verbi gratia, aspectus corporis, quia facultas est

Catechismus Iaponensis

est corporalis, non habet obiecta, nisi corporalia: nam si spirituale obiectum sit, sub aspectu cadere nulla ratione potest: cum oculorum naturalem vim, & facultatem exuperet: & ita cernere oculis non possumus aerem inter caelum, & terram interiectum: quoniam licet corpus sit aer, est tamen ita natura subtilis, & tenuis, ut spiritus esse videatur: & multo minus intueri possumus spirituales substantias: hoc idem patet manifeste in reliquis corporis sensibus: gustatu enim nihil percipi potest, nisi corporum sit: nec auditu percipitur, quod est corporis expertus: nec aliquo interiori sensu concipitur, nisi quod corpus est: sola humana mens, solaque eius vires, & facultates obiecta sibi proposita habent spiritualia, ab omni corpore, & materia separata: proprium enim intellectus obiectum est verum, ut supra dictum est: in solo vero, ut in proprio obiecto, aut in eo, quod putat, & credit esse verum, conquiescit: & voluntas ad bonum, ut ad suum proprium obiectum fertur: bonum naturaliter appetit, nec alia re satiari potest: verum autem, & bonum spiritualia sunt, non corporalia: nam verum in spiritualibus rebus etiam reperitur, bonum quoque spiritualibus convenit substantiis: humana igitur mens, quae obiecta spiritualia habet, spiritualis est substantia, & proinde immortalis, & omnis interitus expertus, sicut ab omni corpore, & materia aliena.

Secundo probatur, quia humana mens, quando rerum naturas, & substantias inquirat, scrutatur, & intelligit, eas modo quodam spirituales reddit: nam verbi gratia, si hominis substantiam considerat, intelligit, eam non esse id, quod aspectu
corpo.

corporis intuemur: id quod est oculis nostris obiectum, non esse eam figuram, quam cernimus, eam quantitatem, & molem, quam tangimus: probè enim nouit, hæc omnia esse hominis accidentia: sed cognoscit, substantiam hominis esse aliquid aliud, quod nec visu corporis, nec tactu, nec gustatu percipitur: itaq; quando hominis substantiam mens cogitando perquirit, eam facit quodam modo spirituales: siquidē ipsam cogitatione à materia, mole, figura, & quantitate secernit: est igitur humana mens spiritualis à materia segregata, aliter enim quomodo posset rerum naturas materiae concretas à materia cogitatione semouere? Item hoc idem probatur: quia quidquid suscipitur ab aliquo, ita ut in ipso receptum insit, recipi solet iuxta modum eius, quod recipit: verbi gratia, si vas, in quod aquam infunditis, sit rotundum, eo ipso conglobatur aqua: quod si vas quadratum fuerit, aqua formam accipit quadratam: in eam igitur figuram, & formam aqua mutatur, quam habet vasculum, quo aqua cōcluditur: sed quidquid intellectus sua cogitatione complectitur, & concipit, fit quodammodo spirituale: nam amplissimas vrbes, vastissima regna, latè patentem campos mente, & cogitatione concipimus, quod non fieret, si corporali modo mentem, & animum nostrum subirent: mens igitur humana spiritualis est, quippe quæ res materia coniunctas à materia cogitando separat: insuper, quum humana mens rerum naturas inuestigando perquirit, singulas earum conditiones, & circumstantias omittit, & solum considerat, quæ in genere cōmuni rebus conueniunt: & in quibus ipsa singularia cōmunicant: verbi gratia, quādo

Catechismus Iaponensis

hominis substantiam intelligit, non cogitat aliquid eorum, quæ propria priuatorum hominum sunt, quæ propria personarum, nimirum Petri, vel Pauli dicuntur: sed communem hominis naturam concipit: quæ communis natura spiritualis quodam modo est, quia à materia, & singularibus personarum conditionibus cogitatione seiungitur: mens ergo humana, quæ hanc hominis communem naturam spiritualiter cognoscit, spiritualis est, & ab omni materia separata.

Tertio probatur, quia vis omnis, atque facultas corporalis, eo ipso, quod materialis est modo quodam corpori colligatur, & corporeis vinculis constringitur, ita ut supra corpora sese attollere nulla ratione possit: sic enim belluæ, & si sensu vigent, cognitione ducuntur, multa appetunt, nihil tamen percipiunt nisi sit corpori, & materiæ coniunctum, quia sensus, & ceteræ facultates, quibus eas natura donauit, vires sunt materiales: & ita obiecta sibi proposita habent suæ naturæ congrua: nec sese ita in sublime erigere possunt, ut spirituales substantias intelligant, vel communes rerum naturas considerent, vel proprias suas essentias cognoscant: equus enim nescit naturam equi: nec canis nouit naturam canis: sunt earum belluarum sensus, & vires ac facultates naturales carnis vinculis astrictæ instar cuium, quæ quum ad lignum alligatæ, vel fune aliquo deuinctæ sunt, euagari, aut euolare non possunt: sola humana mens est instar auis omni vinculo soluta, quæ sese erigit in altum, & sublimia petit: & ita suam propriam naturam considerat, & communes rerum essentias, & non solum corporalium rerum, sed etiam spiritualium
subo

substantias intelligit: & ab omni corporis, ac materiae nexu, & vinculo libera per omnia cogitatione euagatur, omnes mundi partes perlustrat: vniuersa gentium regna vno temporis momento peruolat: cœlos ipsos percurrit: & pro suo arbitratu id facit, ac præstat, quod vult, respuit, & abiicit, quod non probat: oportet igitur asserere, intellectum, & voluntatem humanam non esse vires, & facultates carnis vinculis astrictas, aut ad aliquod corporis organum alligatas, sed esse corpore, & materia solutas, & ita immortales, & interitus expertes.

Quarto probatur hoc idem: quia omnis substantia corporalis, eo ipso quod corporalis est, certis materiae, & corporis limitibus, veluti quibusdam cœcellis cœcluditur, & appetitum habet intra certos naturæ terminos cœstrictum, qui sunt ipsi naturæ cœuenientes: & ita belluæ non appetunt, nisi admodum pauca suæ naturæ congrua, & accōmodata: quæ quum primū adeptæ sunt, conquiescunt, explentur, saturantur: sola est humana mens infiniti boni capax, cuius intelligentia in nullo procreato vero cœquiescit, cuius volūtas nullius boni creati adeptione satiatur: quidquid intelligat, & quantamcūq; rerum notitiā, & sapientiā consequatur: semper plura nosse, & plus sapere desiderat: qualescūq; delicias, & opes obtineat, nunquam expletur, semper plures voluptates, & plura bona cupit, & appetit: vt reuera omnes nos experimento didicimus: humana igitur mēs est natura quædam substācialis materia, & corporis experta, nullis carnis vinculis astricta, nullis sensus limitibus cœclusa: at cœfirmari potest hoc idē: quia natura, & substātia

Catechismus Iaponensis

appetitus, & capacitatis cōuenit, & cōcordat cum eo, quod res ipsa cōsequi potest, sed humana mens appetit nosse infinitū verum, & desiderat adipisci infinitum bonum, est igitur capax infiniti veri, & boni per intellectum, & voluntatem, quibus est Dei beneficio prędita: at hunc finem in hac mortali vita obtinere non possumus: ergo oportet vt in alia futura vita assequatur: & ita necesse est, vt sit immortalis, & interitus expers: item, quia natura, & Deus, qui est nature conditor, rebus singulis vires, & facultates concessit, quibus debitos suos fines consequantur, sed homo est res longē multō ceteris nobilior, atque pręstantior, & infinitum verum nosse desiderat, atque infinitum bonum possidere: cū ergo ad hunc sibi propositum, & constitutū à Deo finem perducere, non possit in hac vita mortali, necesse est, vt humanus animus sit immortalis, & corpore exutus post huius vite functionem debitum sibi finem obtineat, nisi improbi malę actę vite mores impediant: alioqui enim vilior, & abiectior, siue deterior esset hominis conditio: siquidem reliqua suos aliquando tandem fines pertingunt: homo verò nunquā ad destinatū sibi finē perueniret.

Tertius argumentorum modus ad probandam humane mētis immortalitatem, simul & alterius consequuturę vite supplicia, & pręmia sempiterna, sumitur ex singulari vnus summi Dei prouidentia: est enim à nobis suprā demonstratum, esse vnum Deum totius huius mundi principem, ac dominū, rerum omnium autorem, & moderatorem, qui est summum, perfectissimum, & infinitum bonum, quiq; cunctarum rerum
finis

finis est ultimus, ad quem vniuersa referuntur, & quem cuncta appetunt, & qui rerum humanarum, & omnium prouidentiam, & curam habet: hoc veluti fundamento iaculo: primo probatur: quia bonum suapte natura sese comunicat cum alijs: vnde quisq; quo melior homo est, eò magis sua bona, & comoda alijs impartit: & proximorum inopiam, & indigentiam subleuat: sed Deus est summum, & infinitum bonum, potestq; non solum communicare cum rebus vitam corporalem morti obnoxiam, sed etiam spiritualem, & mortis, atque interitus expertem: quippe qui omnipotens est: credendum igitur est, Deum hanc vitam spiritualem, & ab interitu abhorrentem rei perfectissimæ contulisse: at humana mens est omnium formarum perfectissima: ergo procreata est à Deo rerum omnium opifice immortalis ab omni corpore secundum se, & materia aliena. Item Deus est perfectissimus, non solum in se ipso, sed etiam in suis operibus, & factis: nam condidit hunc mundum vndiq; perfectum, & singula etiam iuxta suæ naturæ conditiones perfecta formauit: cum autem in hac rerum vniuersitate possent esse non solum corporea, & materia prædita, atq; mortalia, sed etiam spiritualia, materiæ expertia, & ab interitu aliena: fuisset hic mundus imperfectus, & foret sanè hæc rerum vniuersitas manca si Deus aliquam naturam, & formam spiritualem, & immortalem non procreasset: nam dcessent in mundo substantiæ perfectiores, & nobiliores: oportet igitur fateri, esse in hoc mundo formam, & naturam aliquam immortalem solo spiritu constantem: at hæc esse non potest, nisi ea, quæ est omnium formarum præstantissima, & nobilissi-

Catechismus Iaponensis

lissima omnium naturarum, quas mundus suo complexu continet, ut est humana mens: est igitur ea spiritualis, & ita immortalis, atque interitus expers: & inde consequitur, ut Deus in alia consequutura vita ipsi suae gloriae amplissimos honores, diuitias sui regni summas, & ornatissimum suae maiestatis domicilium, & sedem ostenderet: neque enim Deus est parcus, & tenax, sed munificus suorum bonorum largitor: insuper contemplare singularem Dei sapientiam, & planè agnosces, qua ratione Deus Optimus Maximus cælum, & terram ex nihilo finxerit: cælos clarissimis solis, lunæ, reliquorumq; siderum luminibus illustravit, terram, ac totam huius mundi molem multis, & varijs gemmarum, herbarum, fruticum, arborū, pisciū, avium, & quadrupedum formis exornavit, in quibus innumeras, incredibiles, & admirabiles vires, & facultates impressit, ut cuius diligenter singula considerati facile patere potest: solus est homo inter cætera naturalia procreata, qui mente, & intelligentia præstat, qua possit harum rerum naturas, facultates, vires, & dotes cogitatione perquirere: has igitur res tot, ac tantis viribus, & facultatibus præditas, non temerè, non frustra procreavit: nec hominè ipsum consilio, sapientia, & intelligentia vigentem sine causa effluxit: certè mente, & intellectu Deus donavit hominem, ut per hæc varia rerum genera veluti per quædam impressa, & relicta vestigia Dei sui amplissimam celsitudinem, magnitudinem, & potestatem consequeretur, & consequutā amaret, amatam coleret, & summa veneratione adoraret: sic facere decuit summam Dei sapientiā, & benignitatem: & sicut hominè mente, &

inte

intelligentia exornauit, ut suū conditorem, & parentē agnosceret, atque diligeret, sic eum immortali animo à cæteris distinxit, ut eum ex hac mortali vita discedentem meritis honoribus, ac præmijs remuneraret: alioqui enim quid homini prodesset nosse Deū? Deū ex omni corde coluisse, & totis viribus amasse? Item, Deus, ut suprādictū est, summè, & infinite bonus est, & eo ipso consequitur necessario, ut vniuersa ad se tāquam ad vltimum finem dirigat: si humana autem mens immortalis non esset, non forent vniuersa ad Deum, ut ad vltimum finem relata, quod esset absurdum: nam cætera naturalia vno dempto homine, cum intellectu, ratione, & voluntate careant, Deum consequi non possunt, ut vltimū finem, quippe Dei, qui est vltimus finis, adeptio non fit, nisi media notitia, & amore: est igitur humana mens immortalis, quæ intelligendo, & amando Deum propositū sibi finem consequitur, & homine consequente cætera etiā vltimum finem assequuntur, quoniā reliqua sunt propter hominem procreata, & homo ipse propter Deum, & Deus est summè, & infinite bonus, qui sui participem hominem fabricauit, & prouide immortalē effecit. Ad hæc, si Dei iustitiam, & æquitatem consideres, eam summā, & infinitā cognosces: porrò multos in hominū genere cōperies, qui quū bene, & sanctè, ac purè viuant, honestatem colant, toto studio, opera, & diligentia Deo famulentur, & seruiant, in hoc tñ mundo grauitè, & acerbè afflictantur, vi, tyrānide, & seruitute opprimuntur, ærūnis, calamitatibus, & malis vexantur, plurima deniq; aduersa patiuntur, & sustinent: cōtrā verò cernimus multos improbos, ac perditos hoīes, facinorosos, nefa-

Catechismus Iapoaensis

nefarios, impios, in Deum ipsi iniuriosos, & contumeliosos
opibus affluere, in delitijs versari, prosperè, & feliciter vitã
transigere: ergo si hominum animi immortales non sunt, &
vita alia futura non est, vbi sint bonorum hominum præmia,
& supplicia malorũ, profectò magna esset rerum confusio, &
perturbatio, neq; esset summa, & infinita Dei iustitia, equi-
tas, ac sapientia: quod sanè cum omni recta ratione pugnat.
Ex quibus omnibus rationibus satis apertè conficitur, animũ
humanum esse immortalem, omni interitu vacantem: & eis-
dem rationibus concluditur, futuram esse aliam vitam, vbi sit
salus, & felicitas bonorum, & malorum extrema calamitas,
atque perditio: & vbi recipiet quisque debitam sibi mercedẽ,
prout bene, vel malè vixit in hoc seculo: & quoniam alterius
seculi vita perpetuò est duratura, idè tam præmia bonorum,
quàm malorum supplicia futura sunt sempiterna.

Vt melius autem vestrorum animorum vim, naturam, & sub-
stantiam cognoscatis, oportet vos nosse, & animaduertere,
animũ nostrũ duos modos, & rationes habere, quibus existit:
nam est forma spiritualis, intelligentia, & notitia prædita:
& hac ratione conuenit cum substantijs spiritualibus, que
mente, & intellectu vigerit: & ita secundum se ex corpore
alligata non pendet, & tribus viribus, seu facultatibus ornata
est, quas Philosophi animæ potestates appellant: prima est
memoria, quæ est veluti cõmune quodam receptaculũ, & vas,
in quo seruantur repositæ rerum effigies, & quum res ipse
corporatæ sint, imagines tamen ipsarum in memoria receptæ,
& impressæ fiunt, modo quodã spirituales, vt suprã diximus:

hinc fit, ut in hac nostra memoria conseruare possimus praesentes magnarum urbium, amplissimorum regnorum, late patentium terrarum imagines: neque enim dum in nostra memoria velut inscriptae, insculptaeque manent, loco, & spatio concluduntur: & pro varietate harum imaginum in memoria inhaerentium, & hominis cogitationem, ac notitiam subeuntium, recordatur homo. Secundo animi facultas seu potestas est intellectus, quo mens hominis ratiocinatur, intelligit, considerat, & rerum naturas discernit: verum a falso distinguit, honestum a turpi, bonum a malo: ut supra dictum est. Tertio animae vis, atque facultas est voluntas, ratione cuius homo liberum habet arbitrium, & liberè vult, aut non vult, liberè operatur prout vult: harum trium virium ministerio obeunt homines officia, & munera omnia spiritualia: & quanuis, dum animus noster viuit in hoc mundo corpori coniunctus, ratione corporis, cui copulatur, praedictae facultates suas actiones cum corpore communicent, & ex corpore pendere videantur, quia rerum simulacra, & effigies sensuum opera, & ministerio suscipiunt, nihilominus tamen vires sunt secundum se spirituales, nullo corporis organo, vel instrumento colligatae, nullis materiae vinculis astrictae: & ita ut liberae, & solutae corporis, aut carnis legibus, sua opera, & officia praestare queunt: neque enim sunt veluti corporis sensus, & reliquae materiales facultates, quae quia sunt ad aliquod corporis organum alligatae, aut materiae vinculis deuinctae, sine corporis organo, aut absque materia nihil possunt efficere: hinc etiam fit, ut animus noster, licet sit a corpore seiunctus, ut reuera hominis obitum a carne soluitur,

Catechismus Iaponensis

& corpore exequitur, harum trium viriū officijs fungi possit
cōmodissimè: est item animus noster secundo modo substan-
tialis forma hominis, & hac ratione corpori, & carni coniū-
gitur, sicut forma suæ materie copulatur: hac etiam ratione
suas proprias vires, & facultates habet, & actiones penitus
ex corpore pendentes: ipse enim animus corpori vitam præ-
stat: cum illo etiam communicat sensum, & motum, & appe-
titum, ac cætera, quæ cum belluis communia retinemus: &
quia huius modi vires ita sunt ad corporis organa, & instru-
menta alligata, vt nulla ratione officia sua facere possint
absque corporis opera, & ministerio, fit hinc, vt anima nostra
soluta corpore nihil sentiat, nimirum videndo, gustando, tan-
gendo, audiendo, odorando: vnde cum homo diem vitæ suæ
claudit extremum, & anima separatur à corpore, amittit ani-
mus dominatum, ius, & potestatem, quæ a vt forma habeat
in corpus, perdit etiam sensus, & reliquas corporeas vires, &
actiones: retinet tñ suum proprium esse, quod ipsi conuenit
vt spiritualis substātia est, & intellectualis, ratione cuius nō
pendet ex corpore: & ita etiam conseruat in se tres vires, &
facultates spirituales memoriā, qua recordatur, intellectum,
quo intelligit, voluntatem, qua honestum, & bonum amplecti-
tur, turpe, & malum detestatur: & ob id quoque in alia vita
corpore solutus animus trislarī, gaudere potest, & sic supplicij,
præmiijq; capax est. Et vt hæc omnia exactius, & cōmodius
intelligatis, ea vobis exemplo in medium produclo declarabo.
Fingamus hominem quendā Regem esse: profeclo in eo due
personæ rationes sunt: vna, quatenus homo est, qua ratione

proprias hominis actiones habet, & exercet, sentit, ingreditur, dormit, comedit, vivit: altera est, quatenus rex est, qua similiter ratione, sua propria opera, & officia præstat: gubernat enim, leges condit, imperat, punit: quod si rex hic casu, vel alio pacto suum regnum amittat, cum eo simul regiam amplitudinem, & maiestatem perdit, omnem quoque imperandi potestatem, puniendi vim, & legum ferendarum auctoritatem, quibus antea excellebat: non tamen vitam, rationem, & formam hominis amittit, & proinde proprias hominis actiones, & officia non perdit: & ita quavis è regia dignitate, & imperio decidit, sentit tamen ut homo est, dormit, ingreditur, comedit, & vivit, & reliqua hominis munera obit. Sic etiam se se habet animus noster: nam duas rationes continet: est enim spiritalis, & intellectualis substantia, qua ratione proprijs suis viribus, & facultatibus prædita non pendet ex corpore, & suis proprijs officijs fungitur: est etiam huius nostri corporis forma, & ideo homine intereunte, quanquam animus corporis sensum, motum, officium, & vitam amittat, quæ habet ut forma carni, & corpori coniuncta, suum tamen esse proprium, substantiam, & vitam, quam in seipso habet, non perdit, quia est substantia spiritalis: & ita per seipsum manet ex corpore nequamquam pendens suis proprijs functionibus muneribus: & corpore solutus, ac liber migrat in aliam vitam, ac seculum, ubi in perpetuum est duraturus, vel debitis supplicijs, vel præmijs affectus prout bene, vel male in hac fluxa, & caduca vita se gessit.

CONCLUSIO 4^a.

Ad eam sententiam, & doctrinam veniamus, quæ apparentem

Catechismus Iaponensis

sectæ Iaponenses appellant: ex supra dictis facile potestis colligere, quàm sit falsa, & absurda, siquidem falsam ad modum, & ab omni recta ratione abhorrentem ostendimus esse eam sententiam, quam periti & literati Iaponiorum doctores communiter sequuntur: nam si ea doctrina, quam ipsi veram esse censent, & ut veram amplectuntur, & magnificiunt, tam falsa est, & absurda, hæc alia quam ipsi libenter, & ingenuè confitentur solum esse apparentem, solam veri speciem, & effigiem habentem, quàm erit abhorrens, & aliena à ratione? bene credo, vos rem totam percepisse: & persuasissimè votis esse, eam penitus esse falsam, & inanem: & nihil est, quod nos solliciti simus in eo confutando, quod ipsi quoque reijciunt, & improbant. Sed aliqua attingā breuiter ex ijs, quæ mihi occurrerunt. Ex ratione ipsa docendi, quam huius doctrinæ, & sectæ professores observant, facile intelligi potest, quales sint ipsorum sectæ. Primo quia homines decipiunt docendo eos exterius ea, quæ ipsi interius non credunt, imò contraria, & aduersa sequuntur, & approbant: & procedente tempore nonnullis eorum, quos antè deceperant, sua mysteria secretò narant, & ad veri cognitionem, ut ipsi putant, eos tradunt: profectò hæc docendi ratio tota est fallax, mendax, hominum deceptrix: quare consequitur, ut eorum leges prauæ, & iniquæ sint, utpote mendacijs, dolis, & fraudibus innixæ. Secundo, quia ipsi norunt, falsum esse, & absurdum id, quod exterius tantum docent, & commendant, ac probant, quare id docent homines? si dicant, ut dicere solent, se id facere, quia non omnes apti, & idonei sunt ad verum capiendū: quia
sunt

sunt multi simplices, & rudes, quiq; aliter contenti non sunt: & ita oportere, eos tractari, & instrui veluti pueros, qui, quum plorant, ut pecuniolam auream, vel argenteam recipiant, placari solent exiguo aliquo munusculo in ipsorum palmas immisso, quod ipsi ignari aurum, vel argentum putant: & sic placati a ploratu desistunt: nihil sane est hoc: probi enim, & sapientis hominis est rudes, & imperitos instruere, errantes dirigere, non nova inuenta inducere, nova consilia excogitare, ad homines decipiendos, & imperitiores reddendos: quare negare nulla ratione possunt, se esse deceptores potius hominum, quam doctores: nam hisce suis confictis narrationibus, & fabulis plurimos fallunt, qui alioqui non deciperentur, si rei veritas illis explicaretur: si rursus dicant, se ista docere solitos, ut admoneant alios de ijs, quae in hoc mundo contingunt, & quia aliter regi, & gubernari non possunt rudes, & vulgares homines: hoc etiam nihil iuuat eos: nam leges, quae sapientium, & proborum hominum consilio, & prudentia decernuntur, prauos, & corruptos mores probare non debent: at cultum, & venerationem impendere ijs, qui Cami, & Fotoque nominantur, vanum, & ridiculum est, & inscitia magna, ut ipsi quoque fatentur: nefas igitur est, quod ipsi ista doceant: impium sane est, & execrabile, quod ipsi hominibus persuadeant, ut cultum, & adorationem exhibeant Cami, & Fotoque: siquidem eorum sectae, doctrinae, & leges improbae, & perditae vitae mores constituunt: quod si rudes, & imperiti homines satis ab ipsis legibus satis commodè gubernari nequeunt, argumēto est, leges, quas ipsi tulerunt, & quas ipsi

Catechismus Iaponensis

interiores, & veras appellant, vanas, inanes, & falsas esse: nam si æquæ, & iustæ essent, homines in officio continuissēt, & ipsum quoque vulgus à malo deterruissent: hoc enim proprium est rectæ, & iustæ legis officium, ut conferat plurimum ad bonæ vitæ institutum, & virtutem magna ex parte promoveat: contra verò prava, & iniquæ leges honestatem evertunt, officia tollunt: quare si lex quam foris euulgant, mendax, & fallax cum sit, iuuat ad homines in officio retinendos, & lex, quam intus, & secretò tradunt, quamq̃ ipsi veram existimant, si doceatur, nihil iuuat ad id, quod est rectum, & bonum, promouendum: consequitur sanè, ut melior, & præstantior sit falsitas, quàm veritas, siquidem falsitas plus roboris, & virium habet in tuendo, conseruandoque bono: quod profectò absurdū est, & ab omni recta ratione alienū: quippe veritas, & honestas bona sunt, mala contra falsitas, & turpitudō. Palàm hinc colligitur, eos, qui doctrinam istam euulgant, cum norint, inanem esse, & falsam, nihil aliud curare, nisi ut opes sibi congregent, honores comparent, ut eos facere videmus, summa ope, & studio nitentes, ad sua dogmata, & placita homines allicere, ut beneuoli ipsis munuscula offerāt, elemosynas largiantur, pecunias reddant, beneficia conferāt, honores deferant: hisce igitur artibus, & fraudibus homines decipiunt: sciunt enim, se se nihil expiscaturos, si hisce fallendi artibus non vterentur.

Porro quàm multi passim decipiuntur hac doctrina apparenti, rati eam esse rectam, & veram: opere pretium est, eam ut falsam, & absurdam, & cum recta ratione pugnantem ar-

gumen-

gumentis, & rationibus comprobare: & ut cōmodius hoc præ-
stare possimus, vniuersam hanc doct̄rinam ad tria potissimū
capita redigemus. Primum erit, in quo docent, esse Cami, &
Fotoque, quos ipsi multis, & varijs nominibus appellant,
& hos asserunt, quidquid boni in hoc mundo homines habent,
conferre, & post huius vitæ obitum in alio seculo salutem
præstare ijs, qui ipsorum leges obseruauerint. Secundū caput
est, in quo docent, salutē, quam in alio seculo homines cōsequū-
tur beneficio Cami, & Fotoque in hoc esse sitam, ut hoīes
in Fotoque mutantur octoginta qualitatibus affecti, & tri-
ginta duabus figuris donati, & inter fructuū, & florum amœ-
nitates viuentes multis, ac varijs musicorū cantuum generibus
oblectati, multis recreati delitijs, omni iucunditate perfruan-
tur lati, & alacres, & suis rebus maximè contenti in qua-
tuor terræ partibus constituti. Tertiū caput est, in quo do-
cent, omnes homines, donec illā fœlicitatem, & salutem prædi-
ctā assequantur, cursare huc, atq; illuc sex vijs insistentes, quæ
in varijs vitæ statibus, & conditionibus consistunt, in quibus
versantur animæ ex vno corpore in aliud migrantes, ita ut mo-
dò homines fiant, modò demones, aliquando belluæ pro meri-
torū ratione, quousq; iterū homines fiāt, qui leges latas à Xaca,
& Amida seruent, quarū obseruatione possint sibi salutem
comparare: & quāuis in his tribus capitibus pro varietate se-
ctarū multa dicant tam inter se cōtraria, & pugnancia, tāq;
absurda, & ridicula, ut aperte constet, ea esse conficta. & ta-
lia, quales aniles fabulæ reputantur: de ijs tñ priuatim nihil
dicemus, esset enim nimis longū, atq; proluxū: neque sapiētis
&

Catechismus Iaponensis

Et cordati hominis est disputare de singulis, quæ quidam insci-
tè nugantur: quare solùm monstrabimus mendacia, & commē-
ta in his tribus capitibus contenta, quæ forsitan aliqui veri spe-
cie decepti vera esse putabunt, vel vt vera alijs apparebunt.
Quoad primum caput dicimus, nullos esse Cami, nullos esse
Fotoque, qui ius aliquod, vel potestatem habeant hic, vel
alibi, & ita nullum illis cultum deberi, nullum illis impendē-
dum honorem: non esse ab hominibus adorandos, vel timēdos,
quod his rationibus aperte comprobatur.

Prima ex ijs argumentis, quæ supra à nobis proposita sunt
aduersus eam Iaponiarum sectarum doctrinam, quam veram
appellant: monstrauimus namq; neque esse, neque esse posse
nisi vnum tantum primum principium, quæ Deum vocamus,
cuius nutu, & imperio tota hæc rerum vniuersitas procreata
ex nihilo est, conseruatur, ac regitur: & cuius potestate fieri
potest, quidquid voluerit. Penes hunc Deum est ius, & facul-
tas seruandi homines, & ad vitam in alio seculo sempiternā
perducendi: fieri igitur non potest, vt alicubi sint isti Cami,
& Fotoque, qui in hoc mundo homines beneficijs, & in alio
honoribus, & præmijs afficiant: quippe Deus vnus tantum
est, qui toti mundo dominatur, & imperat.

Secunda, quia Xaca, Amida, & ceteri Cami, & Fotoque,
quos Iaponij colunt, & venerantur, homines fuerūt, suos ma-
iores, & progenitores, filios, vxores, & familiam habentes:
quiq; & orti aliquando, & procedente tempore obierunt, vt
manifestè nobis conscriptæ de ipsorum gestis, & vitæ narra-
tiones tradiderunt: non igitur esse potest, vt eorum potestate,

& consilio mundus hic gubernatur, vel hominibus in alijs se-
 culo salus, & felicitas conferatur: item gubernatio, & admini-
 stratio mundi, siue terræ, cælorumq; moderatio, & cura totū
 hominum captum, sapientiam, & facultatem exuperat, utpote
 qui formicam exiguam, aut vilem muscam, & minimū culicē
 efficere nequeunt, ne dum totum hunc mundū temperare, &
 regere: est igitur ridiculum prorsus huius mundi administra-
 tionem infirmis, & mortuis hominibus tribuere, quales fue-
 runt Cami, & Fotoque, & reliqui similes, quos Japonij ho-
 nore, & veneratione prosequuntur: item, isti progeniti ex suis
 parentibus sunt, & parentes ipsorum ex suis maioribus nati
 fuerunt, & maiores ex alijs hominibus suam genus, & origi-
 nem traxerunt: ante omnes tñ mundus extitit, nam quando
 orti sunt, mundus iam erat, in mundo enim ipsi nascebantur:
 ergo antequam Cami, & Fotoque in hanc communem lu-
 cem ederentur, ab aliquo alio mundus hic gubernabatur, &
 aliquis erat, qui hominibus salutem, & felicitatem conferret.
 Item, Cami, & Fotoque, & alij similes, quos colūt, & ado-
 rant supplices Japonij, vel sunt Dij, qui mundum hunc ex
 nihilo condiderunt, & hoc est absurdū, ab omni recta ratione
 penitus abhorrens, nam plures Dij esse non possunt, ut est
 suprā mōstratum à nobis, vel non sunt Dij, si Dij non sunt,
 nihil iuris, & potestatis habēt, vel in hoc, vel in altero mūdo:
 & ita perperam coluntur, adorantur, timentur.

Porro ut melius rem teneatis, & intelligatis, vnde orti sint
 huiusmodi errores, quibus decepti Japonij, & aliarum gentiū
 populi, nō solum hominibus mortuis diuinos honores, et cultus

Catechismus Iaponensis

tribuerint, sed etiam belluas, & lapides, ac ligna rationis, sensus, & vitæ expertia coluerint, nosse vos oportet, ex tribus potissimum causis emanasse. Prima fuit, quia, ut principio diximus, naturaliter homines vnum mundi principem, ac dominum agnoscunt: est enim hominibus naturaliter impressa notitia, qua vnum mundi parentem, & rectorem intelligunt, qui totius vniuersitatis dominatum, & imperium habeat: sed quia mortales homines prauis malæ vitæ moribus corrupti, & in multa flagitiorum genera prolapsi à vera rectæ rationis lege, & norma aberrarunt: & ita crassis tenebris, & ignoracione excecati cum summum rerum omnium opificem non coluissent, ne dum agnouissent, diuinos honores, & cultus procreatis à Deo rebus tribuere cœperunt, & summum rerum principatum, ac potestatem vero Deo debitam ad alia transtulerunt, in quibus eximium aliquid, & excellens elucere cernebant: hinc factum est, ut alij solem, alij lunam, alij reliqua cœli sidera coluerint: alij ignem, alij aquam, ærem, terram, & elementa adorauerint: ex quibus alia corpora fieri, & componi videbāt: alij alias res procreatas ex nihilo à summo Deo venerabantur, quia ex ipsis alia multa profluebant: fuerunt alij, qui homines diuinis honoribus prosequuti sunt, rati in eis aliquid diuinitatis inesse, quod ipsos cæteris hominibus multis in rebus antecellere viderent, & ita aliqui sunt habiti, existimatiq; Dij, quod plurimum bello, & armis valerent, alij quod viribus, potentia, vel sapientia, et literis præstitisset: alij quod inuentores artium aliquarum, vel magnarum rerum autores extiterint, quales fuerunt nauticæ scientiæ conditores, & artis medi-

cine parentes, qui dii marini vocati sunt, dii salutare, dii bel-
latores, dii rustici, dii syluani, montani, & similes.

Secūda causa fuit effrenata honoris, & glorie cupiditas, & li-
bido, quæ in hominū genere dominata est: nōnulli enim quum
opulenti, potentes, & superbi essent, & ubiq; per se ipsos impe-
rare non possent, erigi sibi statuas, & simulacra iusserunt ex
argento, vel auro, vel alia simili materia: quæ suā ipsorū am-
plitudinem, & maiestatem referrent, & varijs, ac multis locis
constituerentur: vbi ipsi, ac si corā presentibus cernerentur,
adorarentur ab omnibus. Alij verò plus æquo suos parentes, vel
maiores, vel filios adamantes, vt dolorem ob ipsorum obitū ali-
qua ex parte leuarent, ipsis iam mortuis statuas, & simulacra
extruxerūt, vt in illis imaginibus mortuorū parentū, vel filio-
rum memoriā reficerent, & subinde repeterent: cūq; fabrē-
tatis statuis honorē, & venerationē impenderēt, imperarūt an-
cillis, seruis, famulis, ac reliquis suæ ditioni, & potestati subie-
ctis, vt illas imagines, & simulacra cultu, & honore prosequerentur,
ac si viui essent ij, quorū figurā imagines adūbrabant:
hac se se arte fallebāt, & seipsos cōsolabantur mortuorū ima-
ginibus conspectis, ac si viuorum corā presentia cerneretur:
procedete tēpore nepotes, & posteri, quum in magna inscitia,
& ignoratione versarentur, arbitrati numen aliquod in simu-
lacris inesse, Deos aliquos esse iudicarunt.

Tertia causa fuit, summa demonū malitia, quos Tengu Iapo-
nij vocant, & immodica hominū libido. Demones enim homi-
num genus exosi ob eas causas, quas suo loco dicemus, quum
de demonū malitia tractabimus, ad homines decipiendos, se se

Catechismus Iaponensis

in illas statuas, & simulacra hominum arte, & industria confectas abdebant, et inde responsa rogati dabant, huc, atque illuc imagines loco mouebant, & ita loquendo, respondendo, & se se daemones in illis imaginibus mouendo significabant hominibus, in illis statuis diuinitatem inesse, quae ad interrogata responderet, oracula ederet, consilia praerberet, miracula patraret, loqueretur, incederet: & hinc factum est, ut delusi mortales, & miseri homines diuinos honores confectis à se imaginibus deferrent: indeq; arrepta occasione alij homines quæstus auidi, & cupidi se se sacerdotes talium simulacrorum, & Bonzos finxerunt mille confictis fabulis, mendacijs, & delirijs gentium populos sibi concilians: morum varios cultus, ritus, ceremonias, sacrificia, & victimas instituerunt, persuaserunt hominibus, simulacra esse Numina, esse Deos, quibus victimas, & hostias offerri oporteret: ut placarentur, ut salutem concederent, vitam conseruarent, ut pestem, famem, morbos, & calamitates arcerent, ut terræ fructus tuerentur, denique ut in hac fluxa, breuiq; peritura vita beneficia conferrent, & felicitatem in altera: templa, & aras dicarunt, ut in eis munera offerrentur ab omnibus, quæ in suos ipsorum vsus conuerterentur, & immodicam sacri cupiditatem explerent: atque maximam ipsis laudem, & gloriam conciliarent: non defuere alij, qui ut hæc facilius, & commodius assequerentur pacto cum daemonibus inito varia sortium excogitata gnarum rarum orbem inuexerunt: & ita vi pacti cum daemonibus initi, quum certa signa, circulos, & figuras describunt, se se illis praesentes inuocati daemones exhibent varias, vel hominum, vel

vel pecudum formas induti, & ad ipsorum iussa, & imperia
exequenda parati, & assumptarum figurarum horrore terrē-
tes alios homines, ac persuadentes statuas, & simulacra con-
strui similia is figuris, in quibus ipsi inuocati comparuerunt.
& hinc factum est postea, ut talia simulacra demonibus di-
cata colerentur: & multæ, ac variæ conscriberentur historiæ
plenæ mendacijs, & commentis ad fallendos homines mira
demonum arte consiculis: demones enim vel ex magna rerum
experientia, vel ex siderum, & aliorum naturalium corporū
peritia aliquando futura præsentunt, atque diuinant, &
quum quæ ventura sunt prænucciassent, præ se ferebāt, se esse
rerum omnium futurarum conscios, quum tamen non nisi ea,
quæ naturaliter ipsi percipiunt, & ex rebus ipsis scire possūt,
præcognoscant, atque prædicant: sunt enim mendaces, & se se
futurorum gnaros nugantur: & sibi diuinos honores, & cul-
tus vendicarunt, & nefariè usurparunt: & hac ratione in-
troducēta sunt auspicia, auguria, sortes, diuinationes, & reli-
quæ vanæ superstitiones, quibus sunt imbutæ gētes: item ex
his tribus causis veluti ex fontibus idolorum cultus, & super-
stitiosa, ac falsa religio promanauit, & veri Dei notitia, ac
veneratio extincta, sublata, & sepulta est: nam hominum, &
aliorum quoque animantium effigies, & simulacra adorari cœ-
perunt: item earum rerum imagines, & figuræ, quibus se se
hominibus demones visculos præbebant: & hinc factum est,
ut in Iaponiam demones Cami, & Fotoque inuexerint, &
in alias mundi plagas alia innumera simulacra, quibus diuini
cultus sunt exhibiti: post exorta inde est effrenata quæstus
libido:

Catechismus Iaponensis

libido: nam excogitata sunt varia sacrificiorum genera, quibus demones tanquam Dei placarentur, exedificata, & erecta templa, creati, & constituti sunt sacerdotes, qui sacrificijs, & sacris praesent: quiq; ut quæstum non minimum sibi compararent, sexcentas historias, & fabulas confixerunt mendacijs plenas: & ita Iaponia Bonzi, & si suorum Cami, & Fotoque historias credunt esse ridiculas, & meras nugas, ne tamen lucrum amittant, quod ex ipsis faciunt, & quo viuunt; populum summa ope, & studio nituntur in Cami, & Fotoque cultu, & religione superstitiosa, & vana retinere.

Hinc autem demonum fraudi singularis Dei providentia nunquam occurrere destitit: eam enim detegere, & e medio tollere tribus potissimum modis, & remedijs adhibitis curauit. Primum oportunis temporibus homines, & literis, ac scientia, & moribus, ac vitæ integritate conspicuos tanquam legatos misit ad terras, ut gentes docerent, quo sibi ab his demonum artibus, & fraudibus cauerent. Secundum permisit, ut in his sectis, & vanis, ac superstitiosis religionibus tot, ac tanta ridicula commenta, mendacia, absurda, & incommoda cum omni recta ratione pugnantia traderentur, ut facile cordati, & prudentes homines perquirendo nosse valerent, ea omnia esse aniles, & inanes fabulas ab hominibus excogitatas, & confictas Tertium permisit demones in tam monstruosis, & portentosis figuris apparere, ut absque ullo negotio possent homines coniectare, figuras, & imagines tam fixas, & tetras, tam aspectu terribiles, tam monstrosas esse

non posse rerum bonarum nunciatrices, representatrices bonorum Deorum: siquidem ita apparebant, ut potius terrerent, & in fugam conuerterent homines, quam docerent: & cum hæc demonum, & hominum inuenta fuerint, singulis quibusq; terræ partibus, etiam minimis varia Cami, & Fotoquæ genera coluntur, & adorantur: quoniam maiores, & prisca illi gentium patres bello, & armis multas, & varias terrarum prouincias suæ ditioni, & imperio subegerunt, & in singulis tot, ac tam vanas seclæ, & idolorum cultus repererunt, ut innumeras superstitiones inuenerint: ita varias Cami, & Fotoquæ seclæ in Laponia inuenimus tantis mendacijs; & commentis ridiculis, & fabulis absurdis plenas, ut quotquot hæc legerint, vel audiuerint, non possint non admirari, quo pacto fieri potuerit, ut cordati, & sapientes homines talia crediderint. Sæpe enim huiusmodi confictæ historie de suis Cami, & Fotoquæ obscæna, turpia, iniqua, & nefaria referunt: quæ puræ, & mundæ hominum aures detestantur: nec quisquam ea audeat recensere: commemorant infinita homicidia ab eis patrata, furta, adulteria, & alia flagitia & scelera impia, & facinorosa: inueniuntur etiam in omnibus terrarum locis quædam hominum, & aliorum animantium figuræ, & imagines, quas gentiles adorant, tam fædæ, & prodigiosæ, ut vos etiã facile in Laponia cernere potestis, ubi depinguntur demones in suis proprijs figuris horrificis, & monstrosis in medijs igniû flâmis ardentes, ita ut vel ipso aspectu doceat, & admoneant

morta-

Catechismus Iaponensis

mortales homines, quibus cruciatibus, & supplicijs torqueantur, & quæ tormenta maneant eos, qui ipsis cultum, & venerationem impenderit: & passim his terrificis, & portentosis figuris stipatæ pinguntur effigies, & imagines Xaca, & Amida: quæ & si in Iaponia cultæ, ornatæ, & pulchræ depinguntur, quoad fieri potest: nunquam tamen sinit singularis Dei providentia, & æquitas, vt hisce monstrosis, & horrendis inferorum dæmonum figuris destituantur, quibus moueantur homines, quos socios, & consortes habeant Xaca, & Amida, & doceantur, in illa eadem turba, & grege victuros eos, qui ipsos diuinis honoribus fuerint prosequuti.

Quo ad secundū caput, in quo docent, alterius vitæ felicitatē consistere in hoc, quod homines octoginta qualitibus præditi, & triginta duas figuras induiti viuent inter fructuum, & florum amœnitates multis, & varijs oblectati cantibus inter sonantes vndiq; tibias, & lyras, et alia id genus musica instrumenta: quanquam ex ijs, quæ in historijs ipsorum produuntur de hisce rebus, satis apertè concluditur: eas esse, vt aiunt, aniles fabulas, ridicula, et vana commenta, et deliria excogitata ab hominibus, qui nesciunt, quod dicunt: nos tamen relictijs eorum verbis, quibus vtuntur, quum ista docent, loquētes more sapientum hominum ostendemus, falsum esse, quod tradunt, et fieri nulla ratione posse, vt nostra felicitas, quam futurā in alia vita speramus, sita sit in ijs, quæ corporum sensibus voluptatem afferunt, quod hisce firmissimis rationibus comprobatur.

Prima, vt homo sit omni ex parte beatus, et acquisita bonorū sorte

sorte contentus, opus est, ut eius desiderium sit undiq; expletum, & ea, quae sunt in homine praecipuae facultates, & nobilissimae adeptae sint bonum, quod earum cupiditatem satiet: at plane experimur, in nulla re, quae corporis sensibus obiecta percipiuntur, voluntatem hominum conquiescere, vel intellectum expleri: nam quantacumq; sensuum voluptate dulcissime perfundatur homo, quantiscumq; opibus abundet, & floreat, licet delicatissimo cibo, & potu fruatur, nunquam saturatur omnino: semper plura, & maiora bona appetit: fieri igitur non potest, ut alterius vitae felicitas posita sit in fructuum, & florum amoenitate, in sonantibus undiq; fidibus, in musicis cantibus, & in alijs id genus delitijs, quae corporis sensum oblectant, animum non satiant.

Secunda, quia nulla animantium facultas expleri, satiariue potest, nisi sui proprii obiecti adeptione: verbi gratia, gustatus non conquiescit, vel oblectatur odore, sed rerum saporibus, qui in cibis, quibus vescimur, reperiuntur: auditus non satiatur corporum coloribus, sed sonis, qui aures demulcent: sic intellectus noster, ut supra diximus, verum habet ut proprium obiectum, non tamen quodcumque verum, sed uniuersum verum, unde satiari nequit alicuius privati veri consequutione: quia nullum est peculiare verum effectum, quod totam eius capacitatem aequet: quare in nullo vero conquiescit, donec omne verum obtineat: similiter nostra voluntas fertur sua natura ut in proprium obiectum in id, quod est uniuersum bonum, & ita nullo procreato peculiari bono satiatur, quousque omne bonum possideat: at in his rebus, quae corporis sensibus obij-

Catechismus Iaponensis

ciuntur, neque inest vniuersè verum, nec vniuersè bonum, si-
quidem præter istas res sensibus expositas, aliæ sunt multò
veriores, & meliores, non igitur esse potest, vt alterius vite
fœlicitas in hisce rebus, & bonis consistat. Item, quia hæc bo-
na sensibus oblata non sunt propria obiecta intellectus, vel
voluntatis, quippe quæ sunt obiecta sensus, & appetitus, qui
sensuum est comes: at præstantissimæ hominis facultates sunt
intellectus, & voluntas, quibus mens est prædita, fieri igitur
nequit, vt in alio seculo conquiescat homo, nisi hæc mentis fa-
cultates suorum priorum obiectorum consequutione explcan-
tur.

Tertia, quia, vt supra diximus, homine intereunte omnes sen-
sus, & corporis facultates, & vires intereunt, vt quæ ad cor-
poris instrumenta sunt alligata, & corporis vinculis astrictæ,
& carne concrete: & ideò extinctus homo, nec audit quid-
quam, nec cernit, nec gustat, nec odoratur, nec manibus con-
treclat: sed solum post hominis obitum supersunt tres animi
facultates, quæ rationis compotes vocantur, quæq; ad suas fun-
ctiones corporis adiumentis, & instrumentis non egent, quia
ad nullam corporis partem alligatæ sunt, nimirum memoria,
intelligentia, voluntas, quæ mortis, & interitus expertes sunt,
vt supra est à nobis fuse tractatum, est igitur iuiculum, &
penitus absurdum, quod isti docent, nempe alterius seculi fœ-
licitatem esse positam in choris, cantibus, tibijs, & fidibus, &
alijs id genus rebus, quæ sensus nostros oblectant: quandoqui-
dem animus corpore solutus, & in aliam vitam translatus
sensibus caret, quos vna cum corpore amisit: & idcirco nihil
per

percipere valet eorum bonorū, quæ ad corporis sensus spectāt: sed eius tota fœlicitas consistit in trium spiritualium facultatum actionibus, nimirum in functione memoriæ, qua semper est memor eorum bonorū, quæ possidet: in actione intellectus, qui est omni sapientia plenissimus, utpote qui omne verum, cuius mens hominis capax est, cognoscit perfectè absque villo errore, deceptione, & lapsu: neque enim vlla falsitate, aut mendacio decipitur, neque vllis ignorantia tenebris obscuratur, nec alicuius rei discendæ studio, & desiderio tenetur: & in operatione voluntatis, qua semper iucundissimo quodam amore diligit Deum, qui est summum, & infinitum bonum: & his actionibus expletur, & satiatur animus dulcissima omnium bonorum, quæ possunt expeti, possessione contentus.

Porrò causa, ob quam in huiusmodi errorem prædictæ sectæ incurrerunt, fuit: quia quum homines essent sensuum voluptatibus, & corporis delitijs dediti, ut qui ventri, & carni indulgerent, intelligere non potuerunt, aut potius noluerūt, alia esse bona hisce sensuum, & corporis bonis longè præstantiora, & ideo in corporis, & sensuum delitijs, ac voluptatibus alterius vitæ fœlicitatem ultimam collocarunt: qui sanè plurimū à vero aberrarunt: quia sunt alia bona cœlestia, atque diuina hisce caducis, fluxis, & breui interituris rebus sublimiora: quæ consistunt in cernendo clarè, amando, & possidendo Deum verum omnium principem, ac dominum, qui est omnis sapientiæ fons, & origo, & omnium bonorū autor: qui solus nostri animi capacitatem implet, & omne nostrum desiderium satiat, intellectum omni sapientia illustrans, & voluntatem omnium

Catechismus Iaponensis

bonorum incunditate perfundens. Amida autem, & Xaca, & alij similes Fotoque huius Dei Opti. Maxi. notitia caruerunt, & idcirco in ijs, quas Iaponijs tulerunt legibus, nihil de eo tradiderunt: imò sibi ipsis vendicarunt honorem, cultū, & venerationem, quæ soli Deo Opt. Max. debetur. Hinc fit, vt credi nulla recla ratione possit, eos esse saluos, aut alijs salutem conferre potuisse: sed potius vt mendaces aliorum duces, & vanos hominum doctores supplicijs cruciari sempiternis vnà cum ijs, qui ipsorum vestigia sectati, vitam, & mores imitati fuerunt. Hoc satis est ad secundum caput coarguendum.

Quoad id, quod isti docent in tertio capite, scilicet, humanos animos donec ad prædictā felicitatem, & salutē perueniant, per sex illas cursitare vias ex vno in aliud corpus migrantes aliquando demonum, aliquando belluarum, aliquando hominum formas indutos, satis apertè cognoscitur, in quāta ignorantia versentur huiusmodi sectæ non solum diuinarum, sed naturalium rerum: manifestissimis namq; rationibus ostēditur, fieri nulla ratione posse, vt mens humana ex vno corpore migret in aliud ita, vt aliquando fiat dæmon, aliquādo bellua. Primū quia, vt supra monstrauimus, mens est substantialis forma, quæ homini vim, motum sensum, vitam, & naturam præstat, omnis verò forma substantialis rerum, vt supra quoq; diximus, rebus singulis esse, quod sunt, tribuit, vnde pro varietate formarum variæ sunt rerum naturæ, atque substantiæ: & vbi est vna, & eadem forma substantialis, ibi nulla esse potest naturæ distinctio: & hinc fit, vt in hominibus sit eadē
secun

secundum speciem natura, quia eadem est secundum speciem forma: sed demones, ac belluæ diuersas secundum speciem naturas habent, atque homines: ergo fieri nequit, ut eisdem secundum speciem formis constant, & eadem ratione fit, ut mens hominis fieri nequeat demon, aut bellua.

Secundo, quia inde conficeretur, ut demones, belluæ, & homines eandem naturam haberent, quod nullus dicere potest, qui sit rationis compos, & mentis humanæ particeps.

Tertio, quia ut supra probauimus, ut substantialis forma suæ materiæ coniungatur, necesse est, ut materia prius debitè præparetur pro formæ, quam susceptura est, ingenio, & conditione: sicut forma ignis in lignum induci non potest, donec lignum debito calore, & siccitate inflammetur: & pro diuersitate formarum substantialium diuersæ sunt affectiones, & præparationes materiæ, quæ sunt veluti ornamenta, quæ forma ad suum in materiam aduentum postulat. At in belluarum, & hominum corporibus diuersæ penitus affectiones, & qualitates sunt: fieri igitur non potest, ut hæc tam diuersa corpora eadem secundum speciem forma imbuantur: sed potius sicut diuersæ sunt corporum dotes, ita diuersæ sunt formæ.

Quarto, quia ut supra etiam ostendimus, belluarum animæ sunt secundum se materialiter, & quæ oriuntur, & pereunt: ut quæ iuxta naturam suam ex corpore pendent, & nullam actionem habent, quæ corporis adiumentis non egeat: sed humane mentes sunt immortales, omnis interitus expertes, materiæ non obstrictæ, & obnoxia, à corpore libera, & immunes, quarum vires, & facultates memoria, intellectus, & voluntas ad
nulla

Catechismus Iaponensis

nulla corporum instrumenta alligantur: non igitur fieri potest
ut, humana mens sit belluarum forma.

Quinta, quia mens humana, ut diximus hactenus, secundum
intellectū, & voluntatem ex corpore non pendet, nec est corpo-
ratorū instrumentorū legibus obligata, vel astricta vinculis,
ut quæ sine ullo corporis adminiculo suis potest cōmodè fungi
muneribus, nimirum intelligendo, & amando: ergo si mens
humana in belluarum corpora se se recepisset, pro nutu, arbi-
trioq; suo posset intelligere, & appetere, & amare, quæ vellet,
siquidem in his vitæ functionibus corporis instrumentis non
eget: at oppositum omnino in belluis comperimus. Est igitur
penitus absurdum, & à vera ratione alienū, quod isti de tertio
hoc capite docent, nimirum mentem humanam ex corpore vno
in aliud migrare, & per sex illas vias summa celeritate loca
trascurrere. Hinc aperte concluditur, totam istorum doctrinā
esse falsam, ineptam, ridiculam, omni inscitia plenissimam,
& ita iure optimo cōmuni omnium doctorū Iaponensium consen-
sione etiam ipsorum Bonzorū sententia confutatur.

Quo ad id, quod in quarto capite docent, ex omnibus, quæ à no-
bis hactenus dicta sunt, facile intelligitur, eos veheemēter falli,
& hallucinari, quippe dicunt, posse hominem in hac mortali,
& caduca vita ad summi, & primi rerum omnium principij
naturam, & dignitatis fastigiū peruenire: ut qui potest ex a-
ctē. res cognoscendo, & meditatione penetrando eam vitæ trā-
quillitatem adipisci, quam summus rerum princeps in se ipso
habet. Nam, quum hic primus rerum opifex sit Deus Opti-
Maxi. qui est infinitus, immēsus, vniūq; perfectissimus, omni-
potens,

potēs, totius mundi autor, dominus, conseruator, & rector, fieri nullo pacto potest, vt homo, vel in hac, vel in alia futura vita ad huius primi principij naturam perueniat: nec potest homo eum vitæ statum, & conditionem assequi, vt nihil penitus intelligat, nullum bonum expetat: quia in summa inscitia, ac in summa imperfectione abiectissimè iaceret: imò potius maxima vitæ perfectio, & tranquillitas, ad quam homo potest in hoc seculo prouehi, posita est in bene ordinata, & instituta suarum actionum rectione, qua sui animi affectiones, & motus ita temperat, vt rationi pareant, & ratio summo rerum principi Deo obtemperet, & nullatenus impediatur, abstractatur à veri Dei cognitione, amore, & cultu. Hæc enim vera, & germana huius vitæ perfectio, hæc vera tranquillitas, quæ in hoc seculo potest obtineri. Porro quia animus dum est in hoc mortali fragili, & infirmo corpore, nequit summum rerum principem Deum ita contemplari, & ita diligere, vt intellectus, & voluntatis capacitas apta, & idonea est, quia passim ab eo diuellitur, & in varia studia citò distrahitur, ideo in hoc seculo eum nunquam vitæ statum retinere potest, vt beatus sit: in alia tamen futura vita summa felicitas comparatur, quæ in clara Dei Opt. Maxi. visione, & amore consistit, vt suo loco dicemus, quum de vltima hominis felicitate tractabitur. Itaq; ex his omnibus efficitur, vt falsa sit, & prorsus absurda omnis Iaponensium sectarum doctrina, quam isti appellant disciplinam veritatis, in abditis rerum arcanis contentam.

Catechismus Iaponensis
QVINTA CONCIO.

*V*periore concione probauimus nulla ratione posse Cami, Fotoque, Xaca, & Amida, vel in hac, vel in alia futura vita dominari, nec iuris, aut potestatis aliquid in res, vel huius, vel alterius mundi ipsos habere: similiter fieri non posse, ut vlla sit hominis felicitas eo modo, quo Iaponienses sectæ, & superstitiones edocent: restat, ut de eo, quod tertio loco proposuimus, agamus: nimirum leges latas ab istis falsas esse, & iniquas: & ob eam rem per ipsas salutem hominibus conferri non posse, sed potius ipsarum cultores absque dubio sempiterna damnatione perditum iri. Porro & si satis abundè demonstratum est, vnum esse summum rerum omnium principem Deum, qui est infinitum, & immensum bonum, nec diuinitatis quidquam habere Cami, vel Fotoque, esseq; absurdam, & cum omni recta ratione pugnantem salutem hominum, quam isti constituunt: & hinc apertè concluditur, falsas esse istorum leges, in hac tamen concione planius ostendemus istarum legum iniquitatem, & falsitatem: atque id præstabimus sumptis argumentis ab ijs, quæ in istis legibus traduntur, docentur, permittuntur, præscribuntur, quæ profectò detestabilia sunt, omni æquitati, & rectæ rationi aduersa, itaut leges, quæ talia præscribunt, veræ aut iustæ esse non possint: & ut alia in præsentia taceamus, quæ millies sibi inuicem pugnant, & in quibus summa est inscitia, stultitia, & amentia, de quibus per tempus non vacat singulatim tractare, pauca hic attingemus absurdioribus

surdiora, & detestabiliora, ex quibus sanæ mentis homo poterit facile intelligere, quales sint istæ leges, quæ talia præcipiunt vitæ instituta.

Primo omnes istæ Laponienses sectæ, & leges ubique idolorum cultum præscribunt, quod est inter peccata, & crimina gravissimum: & scelus cum recta ratione pugnans. Idololatriam vocamus crimen, quo honorem, & cultum soli summo verum principi Deo Opt. Max. ut huius mundi conditori, rectori, & conservatori debitum in hominum mortuorum, vel demonum, vel aliarum rerum effigies, & simulacra transferimus, ut fit ex præscripto legum Laponensium, quibus præcipitur coli, & adorari Cami, Fotoque, demones, & alia sexcetera portenta, & monstra: à quibus supplices Laponij petunt, & sperant in hoc mundo beneficia, & in alio salutem sempiternam: manifesta ratione comprobatur hoc crimen, & scelus esse detestatione, & iniquitate plenissimum: nam cum Deo rerum omnium Domino pugnat aperte, & illi quasi bellum indicit: & qui huiusmodi crimen perpetrant, quantum est ex parte ipsorum, Deo summo rerum parenti, & autori gloriam, honorem dominatum, & potestatem eripiunt, & eius naturam evertunt, & dissipant: quia Dei in hoc mundo notitia extincta, & è medio sublata, divinos honores, & cultus demoni impendunt, qui est vilissimus, abiectissimus, impudicissimus, immundissimus, & perditissimus, ac flagitiosissimus omnium spirituum, qui sunt à Deo procreati, qui mortales inimicitias gerit cum Deo autore suo: quiq; hominum animos perdere cupit avidissime. Sicut nullum crimen in Regem, ac Principem potest gra-

Catechismus Iaponensis

uius admitti, quàm cum è suo regno pellere, è regie dignitatis gradu deicere, & alium in summum regie amplitudinis fastigiũ euehere: ita summa est in Deũ iniuria, summum in eum scelus admittitur, cum diuinus honor, & cultus, qui ipsi soli debetur, in aliũ transfertur, ipsi detrahitur, alij tribuitur. In istis Iaponensibus sectis, & legibus Dei notitia penitus extinguitur, deletur, diuinus cultus, & honor adimitur, ad dæmones, ad Cami, & Fotoquẽ homines mortuos traducitur. Sunt igitur iniquæ leges, & falsæ. Item quis non videat, apertam iniuriam fieri alteri, quum ab eo aufertur debitus honor, vt alijs tribuatur, quibus nulla ratione debetur? & quò dignior, & superior est is, cui honor eripitur, eò est grauior, & atrocior iniuria: sed summus rerum princeps, ac dominus Deus est infinitum, & immensum bonum, cui infinitus honor, & gloria debetur: ergo summa est iniquitas, summa iniuria, summum scelus, ipsi diuinum cultum, & honorem detrabere, & in alios transferre, qui sunt ipsius potestati, & imperio subiecti.

Secundo ex istis Iaponensibus sectis, & legibus constat, Bonzis esse arctissimè interdictũ feminarũ usum, nam in Bonzis omnem cũ feminis concubitũ, vt rem fœdã, turpẽ, & detestabilem dãnant istæ sectæ: at usum puerorũ permittunt: imò in eisde Bonzis coitum cum pueris approbant, vt rem honestam, & sanctam. Hinc fit, vt iste puerorũ usus in Iaponia passim, & vbiq; vigeat, vt vos bene nostis: & quod peius est, cum hoc crimen, & scelus post idolorum cultũ sit impudicissimũ, immundissimũ, & maximè detestabile, suasu tñ Bonzorũ res honesta, & sancta cõsetur. Porro istũ puerorũ usum crimẽ esse

esse grauissimū, & admodū execrandū, & cōtra rectā rationē, apertè mōstratur, quoniā est contra omnē debitū naturæ ordinem, & ita vniuersæ ferè nationes, & gentes appellant hoc detestabile vitium peccatum contra naturam: & quia est turpissimum, & omni execratione dignissimū: solet etiam vocari peccatum nefariū: quod perinde est, ac si dicatur, peccatum, quod quia est impudicissimū, & immūdisimū nec nominari debet: quod autē omnē debitū naturæ ordinē hoc crimen euertat, & tollat, constat manifestè. Primo, quia natura rerum ortū, procreationē, & multitudinē procurat: at hominū ortus, & procreatio fit, conseruatur, & retinetur fœminarū vsu, non puerorum: & ita constituit natura fœminarū vsum, non istū turpissimū cum pueris concubitū: neque enim ex ipso oriūtur, procreariue possunt homines, imō isto tam impuro, & immūdo masculorū coitu omnis hominū procreatio impeditur: est igitur iste puerorū vsus spurcissimus, & qui debitum naturæ ordinem dissipat. Item, belluæ ipsæ, & cæteræ animātes rationis expertes, quarum actiones natura diriguntur, nullum aliū concubitum agnoscunt nisi maris cum fœmina: viri igitur, qui relicto, & spreto fœminarum vsu cum masculis cōeunt, omnem debitum, & à natura institutum ordinem euertunt, peioresq; fiunt ipsis belluis, mutisq; animantibus: est itaq; hoc crimen detestabile maxime, & obscœnissimū. Item, Deus, & natura singulis rebus attribuit vires, facultates, & instrumēta apta, & conuenientia ad suas naturales functiones: verbi gratia ad incessum præstitit hominibus, & belluis pedes: oculos ad aspectum: aures ad voces, & sonos audiendos:

Catechismus Iaponensis

itaq; pro ratione functionū, munerum, & finium cum rebus omnibus debita & accommodata instrumenta comunicauit. Sed vnā cum viro fœminam Deus procreauit, vt vir consortē haberet, cuius opera, & vsu hominum ortum procurasset & fœminæ destinatus est vir, vt socius, cuius opera semen hominū procreationi aptū reciperet, & ita conciperet fœtum: puerorū igitur vsus contra totū debitū naturæ ordinem est, fœminarū verò vsus natura est institutus, vt idoneus, & aptus ad homines procreandos. Insuper nemo est sanæ mentis compos, qui indignum non iudicet, vt vir adultus, & prouectæ ætatis utatur Vacaxu. Item quis non videat, rem esse spurcissimā, & omni detestatione dignissimā, virū esse tam effœminatum, & mollem, vt muliebrem vsu, & officium præstet abiectissime? nefas igitur est, vt pueri fœminarum muliebrem vsu exerceant: si enim hic vsus pueris liceret, liceret quoq; viris adultis, imò etiā ipsis fœminis, siquidem est idem vas naturale: nec quia puer adolescit, mutatur natura hominis: at virum munera, & functiones muliebres obire in hac re, obscœnissimū est, impudicissimū est, abiectissimū est: est igitur hoc flagitiū admodū detestabile, turpissimū, & contra omnem debitum naturæ ordinem.

Item si quis orizam, aut frumentū seminasset in tabulis, vel saxis, iure diceret, eum esse hominem stultū, & insanū, & mente, ac ratione captū: nam sementem facimus, vt metamus, vt fruges colligamus: at nisi semina mandentur terræ aptæ, & idoneæ, & ad semina suscipienda præparatæ, nullæ messes, nullæ segetes prouenire possunt: semen humanū est à natura
insti-

institutum ad homines procreandos, ut ipsa experientia didicimus: committi ergo debet vasi, & loco legitimo, & ad id à natura destinato: alioqui enim sicut frumentum seminatum in tabulis, vel saxis amittitur: itaq; contra debitum nature ordinem extra legitimum, & solitum fœminæ vas seminatur: est igitur puerorum vsus contra rationem, & contra ordinem à natura in hominibus constitutum, & sic execrabilis. Insuper, id dicitur contra naturam, quo utimur contra finem, & ministerium naturale, & debitum: at Xiri est à natura institutum, siue in pueris, siue in viris, siue in fœminis, ut redundantes, & supereffluentes potus, & cibi fæces, & excrementa egerantur, & emittantur è corpore: ergo ij, qui eo utuntur ad semen hominis recipiendum, nature ordinem peruertunt: & ob eam rem iste abusus interdictus est siue in pueris, siue in fœminis, siue in viris, & quia crimen est omnino execrandum, & spurcissimū, fuit diuina lege sancitum, ut siue masculus, siue fœmina, quæ se hoc flagitio pollueret, occideretur: è medio penitus tolleretur: & hinc etiā fit, ut in Christianorū prouincijs, & regnis huius fœdissimi criminis rei interfecti cōburantur, ut tam vsus, quàm memoria eorū funditus deleatur: & peccatū tam spurcū, & fœdū penitus extinguatur: quare bene hinc colligetur, quales sint Laponienses leges, & sectæ, quæ hunc impurissimū puerorū abusum permittunt ut mundū, honestū, & sanctū.

Tertio in his Laponiensibus legibus, & sectis prohibetur cædes multorū animantiū rationis expertiū, ut quæ Cami, & Fotoque dicata, & sacra censentur, & tñ res bona, & sancta
per

Catechismus Iaponensis

permittitur hominū occisio, qua se se inuicem homines interi-
munt, imò etiā se ipsos necant: & credunt hoc ipso, non solum
se suis Cami, & Fotoqui rem gratissimā facere, sed etiā
fieri se Cami, & Fotoqui, & in Diuorū numerū ascribi:
hinc fit, vt multi se ipsos in mare proijciant, & submersi, &
obruiti aquis intereant: alij se viuos humi sepeliant: alij se se
ignium flāmis cōmittant, & viui exurantur, alij ex altis
rupibus se precipitent, & discerpti, ac dilacerati miserabiliter
pereant. Porro quia seipsum occidere, vt res bona, & sancta
habetur, eò miseriæ Iaponij deueniunt, vt passim homines le-
uibus de causis suum ventrem discindant, matres filios interi-
mant, aliquando fœtus pestiferis herbis enecent, aliquando
compressis faucibus crudeliter suffocent in lucem editos: quæ
omnia manifeste rectæ rationi aduersantur, & ipsam naturā
subuertunt. Est hoc delicti genus, flagitium grauissimū, &
admodū detestabile: nam res vnaquæq; naturaliter seipsam
tueri, & conseruare conatur: iure homines suam vitā defen-
dunt: vnde insitū est à natura rebus singulis desiderium propul-
sandi iniurias, repellendi vim, fugiendi contraria, & suæ sa-
luti, vitæ, & naturæ noxia, & aduersa vitandi: quare homi-
nem seipsum necare, quū hoc sit sibi ipsi vitā, & naturā eri-
pere, est contra omnem rectā rationem, & contra debitū ordi-
nem, quem in rebus natura constituit. Item id euertere, quod
natura construxit, & fabricauit, est sanè naturā ipsam perse-
qui, naturæ bellū indicere, cum natura dimicare: cum fœtus in
matris utero fouetur, & alitur, eū sensim natura perficit, vt
tandem in hominem euadat: membra effingit, ossa corrobo-
rat,

rat, corpus format, ut animū à Deo Opti. Maxi. conditum suscipiat infusum: ergo subvertere hoc naturæ opus, hanc naturæ fabricā diruere, & impedire tantum naturæ conatū, & studiū venenis, & herbis mortiferis adhibitis, est profectō cum natura ipsa pugnare. Item belluæ omnes, licet earū multæ sint natura sæuæ, & immanes naturaliter suos, fœtus, & filios diligunt, & eos tuentur, & seruant anxie, & diligenter, fœtus sollicitè, & cautè edunt in lucem, editos proprii lactis subministratiōe nutriunt, donec adolecant, confirmantur, & robusti fiant: ad hæc enim ipsa natura matres instigat, impellit, & quodam instinctu cogit: ergo matres dum suos filios occidunt, vel quū gestant in vtero, vel postquā produxerūt in lucem, totā naturā subuertūt, & maior est in hominibus sæuitia, quā in belluis, & feris ipsis cernatur.

Quarto in istis Iaponiensibus sectis, & legibus continetur, homines, quātūvis innumeris sint, polluti flagitijs, hoc solo, quod inuocent Namu Amidabut, vel clament Forenguequio, vel aliū dæmonē nominent, cōtinuò ab omni peccatorū labe, & macula purgari, quia ipsis hæc sola inuocatiōe vniuersa delicta, & crimina licet alioqui ingētia, & plurima cōdonantur: nullā rationē habent pœnitentiæ, nihil de satisfactiōe pro peccatis admissis reddēda, nihil de bonis operibus præscribūt: aiūt, iniuriā fieri meritis Xaca, & Amida, si peccatorū pœnitentiā, & satisfactiō exigatur: quia satis ipsi pro peccatis doluerūt, satis pœnitentiæ egerūt, satis pœnarū pro hominibus peccatibus exoluerūt: quæ omnia, ut facile intelligere potestis, dæmonis sunt inuēta ad seducēdos, & perdēdos hoīes: hac enim arte, & rōne

pas.

Catechismus Iaponensis

passim homines delinquunt, intrepidè male perpetrant spe vana decepti: & quauis satis apertè Xaca, & Amida merita sint confutata, quum eos aeterno supplicio damnatos ostendimus, manifestè tamen, vel hac vna ratione monstratur, prædiclam istarum sectarum doctrinam esse penitus absurdã: nam licet is, qui prædictis nominibus inuocatur, Deus verus esset, fieri nequit, vt sola horum nominum inuocatione peccatorum remissio, & venia impetretur: & sola aliquarum vocum videlicet, & flagitia vniuersa condonentur: neque enim peccata deleri queunt, nisi nos eorum pœniteat ex animo, & nisi simul firmissimè statuamus, deinceps nos nunquam peccaturos, transgressurosue Dei, & recte rationis legem: quod his argumentis comprobamus: primũ quia omne peccatum à nobis admissũ propria nostra voluntate perpetratur: & ita qui voluntarij violata recte rationis lege naturæ ordine, & diuinis iussis contemptis diuinam maiestatem offendunt, & summa iniuria afficiunt, necesse est, si suorum peccatorum, & scelerum velint veniam obtinere, vt à malè agendo resipiscant, in saniorè, & meliorem mentem redeant, vitam emendent per veram cordis pœnitentiam: quæ malè anteaçtæ vitæ detestationem, & vitandi postea peccata, ac bene, & iuxta diuinarum legum præscriptum viuendi propositum complectitur: nam ratio, & experientia docet, si te quispiam contumelia, vel alia iniuria laesit, velitq; tibi reconciliari, profeclo non eum prius tuæ amicitia, & benevolentia restitues, quàm cum iniuriæ tibi illatæ pœniteat: quid facies si eum noueris obstinato animo esse te amplius offendèdi? num ignosces? condonabis veniam querenti

renti occasionem te contumeliosius lædendi? non sanè: imò potius indignaberis vehementius in eum, ut qui tibi illudit, & mentitur, licet supplex pœnitentiæ signa præbeat, & veniã petat: cum eius animum probè noscas: Deus Opt. Max. omnium animos, corda, & cogitationes quavis alijs occultissimas exactissime novit: parum igitur prodest, si peccandi voluntatem, & animum non deponas, si per veram cordis pœnitentiam ad meliorem vitæ frugem non redeas, licet alioquã ipsius nomen ore clames. Secundo, Deus est optimus, iustissimus, rectissimus: peccator verò malus, iniquus, prauus: opus igitur est, ut peccatorem sui delicti ex animo pœniteat, nimirum malè antea actã vitam odio habeat, & detestetur, & statuât apud se, nullum unquam crimen patraturum postea, si velit, sibi suorum peccatorum veniam condonari: nam Deus, cum optimus sit, non potest non odio habere, & detestari peccatorem, quãdiu peccator est: & peccator tãdiu peccatorum labe, & sordibus pollutitur, quãdiu peccandi voluntatẽ non abijcit. Tertio multa sunt peccatorum genera, quibus non solùm diuina maiestas offenditur, sed etiam proximis iniuria, & damnum infertur: qualia sunt furta, rapinæ, latrocinia, adulteria: quare si is, qui huiusmodi peccatis proximum lædit absque vlla restitutione damni, iniuriæuè satisfactione diuinitus absolueretur à culpis per solam diuini nominis inuocationem, Deus fuisset iniustus: sicut iniquus Rex aliquis esset, qui furibus, latronibus, prædonibus, & raptoribus veniam concederet nulla facta furti, rapinæ, & prædæ restitutione: quare absurdum est, & cum reela ratione pugnans, quod isti docent, nempe, homines suorum

Catechismus Iaponensis

peccatorum, & scelerum veniam obtinere per solā horū nomi-
num inuocationem Namu Amidabut. Quarto, hæc doctri-
na ansam, & occasionem præbet hominibus, vt male viuant,
& iniqui multò peiores fiant: ita vt inter homines nulla ra-
tio habeatur honestatis, & turpitudinis: quoniam si sola horū
nominum inuocatione Namu Amidabut homines veniam,
& salutem impetrant, & assequuntur, quum facillimum sit
hæc nomina clamare, absque vllō rationis fræno, legisue metu
homines furta, & latrocinia patrabunt, plurimorum cedes
efficiunt, in omnium scelerum, & flagitiorum genera pro libi-
dine sua prolabantur: vt qui facilem suorum omnium pecca-
torum remissionem habent inclamando solum Namu, Ami-
dabut: & ita id experimento in Iaponiorū regnis didicimus:
vbi peccata bibi solent tam facile, quàm bibi aqua consuevit:
& vbi eò ignorantia, & cæcitas processit, vt scelera omnium
impurissima, atrocissima, & maxime detestabilia impune lice-
re, & honesta esse existimentur, qualia sunt, quæ supra retu-
limus. Tunc absque dubio sanè tot, tantisq; calamitatibus, &
malis perpetuo Iaponij afflictantur: plagis iusto Dei iudicio
immissis puniuntur, vt debitas suorū scelerum pœnas luant,
assiduis vndiq; bellis diuexantur, continuis se se cœdibus ene-
cant: fame, peste, & alijs sexcentis ærūnis, & miserijs præ-
muntur: exitiosis subinde ortis coniurationibus trepidant: se
se inuicem defraudant, & passim decipiunt, vbiq; doli, frau-
des, & insidiæ dominantur: seruis hero fidem non seruat:
hominum pacta, & fœdera violantur: itaut inter eos nulla
pietas, misericordia nulla, nulla caritas esse videatur: siquidē
sepe

sæpe ipsi seipsos interimunt: & alij alios impune trucidant: filij suos parentes impiè necant: denique tot criminum, execrandorumq; scelerum genera regnant, vt aperte colligatur, quales sint Iaponienses leges, & sectæ, vt quæ talia impune permittunt, imò etiam probant. Hoc satis erit ad istas omnes Iaponias sectas confutandas, siquidem planè constat, tam eas, quæ nullam aliam vitam futuram, nec bonorum præmia, nec vlla malorum supplicia constituunt, quàm eas, quæ in alio seculo aliam vitam, & bonorum felicitatem meritorum remunerationem, & malorum pœnam annunciant, esse. Demonum inuenta ad seducendos, & perdendos homines: & esse hominum fraudes, & quasdam confictas fabulas ad alios decipiendos: ad quæstum comparandum, ad opes expiscandas, ad populorum beneuolentiam conciliandam: ad captandam fidem, & auctoritatem: & vt istæ humanae fabule tanquam leges præbentur, & colerentur ab omnibus alijs, curatum est, vt plausu, & approbatione populorum reciperentur, & ita constitutæ sunt leges non seueræ, non rigidæ, non acres, sed laxæ, remissæ, leues, quæ docent, facile cuiq; patere aditum ad salutem, & felicitatem sempiternam, facile peccata, & scelera condonari, & deleri: simul etiam tradendo non tantam esse flagitiorum prauitatem, vbi que peccatorum turpitudinem minuendo: quibus omnibus rectè viuendi habentæ laxantur, & honestas eijcitur, & quisque ventri, sensibus, & carni indulget, ita vt vbi que, & passim peccata dominentur.

Catechismus Iaponensis
CONCIO SEXTA.

*H*actenus est à nobis confectum, & apertis rationibus comprobatum superioribus concionibus, nullam Iaponensium sectarum, & legum doctrinam veram esse: nec quidquam valere Iaponiorum leges ad salutem hominibus conferendam: est etiam conclusum, vnum esse solum rerū omnium principem Deum verum, qui est totius huius mundanae morlis procreator, conseruator, rector, & Dominus, & animos hominum esse immortales, & futuram esse aliam vitam, in qua erunt bonorum præmia, & malorum supplicia: reddituros singulos homines suæ anteaclæ vitæ rationem, & recepturum quæque eorum, vel sempiternam gloriam, vel pœnam pro bene, vel malè gestis operibus: superest, vt agamus de ea lege, quam Christiani, idest Christi cultores sectantur, & colunt: vt simul etiam inuestigemus, num Christianorum lex, & doctrina sit à Deo Opti. Maxi. lata, & tradita, ita vt ea sit vera, recta, ac certa viuendi norma, quæ homines ad felicitatem, & salutem sempiternam perducatur: quod profectò hisce sequentibus rationibus comprobamus. Prima illa lex sola est à Deo, & est vera, & recta vitæ regula, quæ potest hominibus salutem animorum præstare: at ea sola potest homines saluos facere, quæ docet, & tradit veram veri Dei notitiam, cultum, & religionem, ac caritatem, quia solus Deus verus est, qui potest hominibus salutem perpetuam conferre: ceterum sola Christianorum lex est, quæ docet, & continet veri Dei veram notitiam, cultum,

cultū, religionem, & caritatem: sola igitur lex Christianorū est lata, & tradita à Deo: & quæ possit hoīes saluos efficere. Secundo, lex lata à Deo est pura, omni ex parte recta, sancta, ab omni immunditia penitus abhorrens, aliena prorsus ab omni errore, tota vndiq; perfecta, quæ docet homines omnem vitæ perfectionem, & sanctitatem, sicut Deus ipse est totus secundum se perfectus, purus, & sanctus. Porro sanctitas, & vitæ puritas non solum in externis ceremonijs consistit, sed in moribus etiā internis voluntatis, & mentis, in animo enim tanquam in sede sunt virtutes, & vitia: ob eam rem lex, quæ iusta, recta, & sancta est, & veram Dei cognitionem ostendit, non solum ritus, & cultus externos præscribit, & externa opera interdicit, vel præcipit, sed etiam curat, vt totus interior hominis animus sit bene cultus, & mundus, & homines sint puri, & sancti corpore, & animo: sicut enim homo ex his duabus partibus constat, sic tam corpore, quam animo bene dirigi, ornari, & perfici debet: at sola est Christianorum lex, quæ purā, & integram corporis, & animi sanctitatem præscribit, vt quæ tradit veram Dei notitiam, cultum verum, religionem, & caritatem.

Tertio, ea lex, quæ est à Deo lata, omni ex parte est recte rationi consona: nihil debet habere stultum, falsum, imperitū: non debet, quæ turpia sunt, praua, & iniqua approbare, aut fouere: hæc enim omnia primæ, & summæ veritati, summæ sapientiæ, & bonitati aduersantur: & Deus est prima, & suprema veritas, sapientia, & bonitas. At reliquæ omnes sectæ præter vnam Christianorum legem, sunt inscitia, stultitia, falsitas.

Catechismus Iaponensis

sitate, errore, mendacio, & multis contra rectam rationem absurdis plene: ut quæ continent ridicula, fabulas, commenta, & multa incōmoda, quæ nulla ratione defendi queunt, imò facile coarguuntur: sola est Christianorū lex, quæ tota rationi innititur, vel auctoritati, & testimonio diuino, quo multa creduntur, ut diuinitus hominibus patefacta: ita ut hæc Christianorum lex summa sit sapientia constituta, & talis, ut suorum dogmatum, vel rationem reddere, vel veritatem diuina auctoritate valeat comprobare: & quæ reliquas aliarum nationum, & gentium sectas confutare queat, nec tamen ab vlla possit conuinci. Sola igitur Christianorum lex est à vero Deo condita, & stabilita: hoc in Iaponia passim experientia docet: nam Doijcorum vnus si cum Christianus quatuor dies in ecclesia versetur, omnium literarū alioqui rudis, & imperitus, qui literas nunquā didicerit, potens est, & idoneus ad Bōzos Iaponiorū doctores, & duces coarguendos, cum ipse tamen ab eis conuinci non possit, satis apertè concluditur, sectas Iaponiorum falsas esse, & mendosas, Christianorum verò legem esse verissimā.

Quarto, Christianorum lex iam inde ab initio mundi conditi cœpit, quandoquidem Deus ipse verā sui ipsius cognitionem, & cultū, ac religionem hominibus exhibuit, quæ durauit hæc tēnus, à primis hominū parentibus in posteros continuata successione transmissa, & extabit semper, quandiu totus hic mūdus integer permanebit: nunquā abrogabitur, nūquā vlla ipsius sententia, aut dogma mutabitur: cū tñ ceteræ leges, & sectæ subinde abrogentur, tollantur, & varientur: & quū passim

homi

hominum opiniones mutari cernamus, Christianæ legis sententiæ, & placita nunquam per tot annorum secula mutata sunt, aut mutabuntur post hac. Hæc igitur sola Christianorum lex est à vero Deo autore lata, & ita immutabilis est, sicut Deus conditor ipsius est immutabilis.

Quinto, lex Christianorum sæpius innumerabilium doctissimorum hominum iudicio est approbata, sæpius discussa, examinata: nam ut veræ, & probatæ historiæ commemorant, sæpe gravissimi, & sapientissimi viri ex varijs mundi regnis, & partibus conuenerunt, ut de Christianæ legis veritate tractarent, atque differerent, & tamen semper cõmuni omnium consensione non solum recepta, sed etiam laudata est. Item cum hæc Christianorum lex tam seuerè carnis, & sensuum delicias, & voluptates coerceat, vitijs resistat, cum mundanorum hominum libidinibus assiduum bellum gerat, virorum tamen doctissimorum, Regum, & principum potentissimorum iudicio est cõmendata, & libenti animo suscepta, & culta: quis nõ videt homines alioqui sapientia, & literis conspicuos, iudicio, & consilio graues, opibus, potentia, honorum, & dignitatum titulis illustres, mundi delicijs delicatos, molles, tam libenter Christianæ legis iugo carni, & sensibus alioqui duro, seuerò, & rigido se se subdere non potuisse, nisi huius nostræ legis veritate cõpulsos? Item vnde est, ut innumeri viri doctissimi diuersarum regionum, linguarum, & gentium maximo interuallo distantium, qui se se inuicem alloquentes intelligebant, infinita pene librorum volumina cõscripserint de Christianæ legis veritate tractantia, in quibus est summa sententiarum, & dogmatum cõsensio: summa argumentorum,

Catechismus Iaponensis

Et rationum concordia? qui fieri potuit, ut omnes tam facile consenserint, quum alij aliorum scripta non nossent, non legissent, nisi quia veritas erat vna, vnus Deus, vna lex verissima, certissima, quam omnes probabant, in quam omnes consentiebant, eos intus mouente Deo, et suae diuinae gratiae lumine dirigente?

Sexto, haec Christianorum lex fuit sanctissimorum hominum ministerio promulgata: qui sane cum essent omni vitae, et morum integritate clarissimi, eam legem non praedicassent, nisi purissimam, sanctissimam, et a Deo hominibus latam probe cognossent. Item haec Christianorum lex quantum ad ea dogmata, quae ex Deo reuelante tradita, et accepta credit, fuit multorum virorum, quos misit Deus, vaticinijs praenunciata multo ante tempore, quam contigerint ea, quae tempore procedente nouit, et credidit: ut id non solum Christianorum historiae, sed etiam Iudaeorum, et Gentium scripti libri prodiderunt: nam licet Iudaei, et Gentiles Christiani nominis, et religionis fuerint hostes, non potuerunt tamen rei veritatem inficiari, quae ipsorum tempore euenit. Sola igitur Christianorum lex est a Deo lata, siquidem tanto tempore ante praenunciari non posset, nisi ea diuino afflatu reuelaretur hominibus.

Septimo, hanc Christianorum legem non solum promulgarunt, et praedixerunt ante multa secula Sancti Dei serui, quos nos Christiani Prophetas vocamus, idest, homines diuino inflatu illustratos, qui ventura, siue futura praecognoscunt, et praenunciant, sed etiam eam vltimus praedicauit in terris ipse
Deus

Deus, & comprobauit, ac confirmauit innumeris editis miraculis, ut eam tanquam legem latam à Deo suscipere, cole-
rent, & seruarent vniuersi: quæ facta diuinitus sunt in terra,
mari, & cælo, multis à morte ad vitam reuocatis hominibus,
cæcis restituto aspectu: claudis incessu, surdis auditu, & mu-
tis lingua, & sermonis usu: ventis diuino imperio parere cõe-
pulsis, sæuis maris procellis sedatis, consistente sole, & suum
terris subtrahente lumen meridiano tempore, cum clarissima
esset undique cæli facies: alijs denique multis confectis mira-
culis tam apertis, & magnis, & totius naturæ vim superan-
tibus, ut eorum, & multitudine, & magnitudine victi, & coa-
cti homines se se totos huic legis Christianæ iugo subdiderint,
ut ex veris, & certis historijs edocti sumus, quas literis man-
dauit plurimorum virorum testimonijs confirmatas ij, qui
illis ipsis temporibus vixerunt: quare dubitari non potest de
huius Christianæ legis veritate, maior quippe certitudo esse
nequit, quam sit ea, quæ ex Deo est.

Octauo, quia plurimi Principes, Reges, & Imperatores infi-
deles hanc Christianorum legem penitus abolere summo stu-
dio, & conatu contenderunt, ne lex Gentilium tolleretur è
medio, & ad hoc præstandum summis, ac sæuissimis tormen-
tis Christianos vexabant, alios innumeris, & exquisitis cru-
ciatibus necantes, alijs bona, & facultates omnes eripientes:
alios omni honoris, gloriæ, & dignitatis gradu priuantes, ut
à Christianorum lege, & religione deficerent, & tamen infi-
niti pene homines, quanuis illis honores, & diuitiæ, ac ma-
gistratus promitterentur, morti se se tradiderunt, & vitam

Catechismus Iaponensis

potius, quam legem, & religionem perdere maluerunt: & quoniam hæc Christianorum lex tam sit carni, sanguini, & corporis sensibus aduersa, tot hominum consensu approbata est: qui reuera non approbassent, nisi eam esse legem diuinitus latam hominibus certò credidissent. Item nisi lex hæc esset à Deo, illi, qui pro hac lege pugnant, & acerbissima mortis supplicia perferabant, diuinæ gratiæ præsidio, & auxilio non iuuarentur, & tamen in medijs ipsis tormentis mira dulcedine, & consolatione recreabantur, & innumera miracula supra totam nature facultatem fiebant: alij in medias ignium flamas ardentem coniecti non exurebantur, sed illæsi, integri, & viui cantica concinebant: alij gladijs nec iugulari, nec eorum capita trunciari, nec vulnerari poterant: alij feris bestijs obiecti nihil mali patiebantur, sed potius bestię alioqui sæuissimæ ad eorum pedes se se abiciebant, eos reuerentur: alij nullo tormentorum genere interfici poterant, donec ipsi supplices Deum Opt. Max. precabantur, vt eos ex hac fragili vita migrare sineret, vt ad celestem patriam conuolarent: quibus visis miraculis innumere gentes ad Christianorum legem, & religionem conuertebantur: itaq; aduersarij non solum suis tormentorum generibus hanc Christianorum legem, & nomen delere, & extinguere non valebant, sed etiam tandem victi manus dabant, & huius legis veritate compulsi ad Christianos se se adiungebant: Christianorum legem profitebantur: & hac ratione toto terrarum orbe maxima Regnorum copia est ad Christi cultum, & religionem traducta.

Porro his bene intellectis, scire nos decet placita, & dogmata
Christi

Christianæ legis, quæ de Deo Opti. Maxi. tractant, esse duplicia: alia sunt tam clara, & aperta, ut ratione naturali efficaci comprobari queant, ita ut intellectus conuincatur: alia sunt, quæ fide credi debent, nec minus sunt vera, & certa, quam reliqua, quæ ratione naturali comprobantur: hoc autem oritur ex nostri intellectus imbecillitate, & diuinæ naturæ magnitudine, & maiestate. Sicut sol non minus est sua natura aspectabilis, quam cetera colore affecta, quæ oculis obiecta cernuntur, imò est magis sua natura visibilis, ut qui est lucidissimus, atque clarissimus, & cuius lumine perfusi nos reliqua intuemur: sed quoniam aspectus noster imbecillus est, tantum solis fulgorem pati non potest, nec tantam lucem videre: itaque cernere lucidissimum cœli astrum non possumus, ut noctuæ, & vespertiliones interdum videre nequeunt, donec appetente nocte post solis occasum rebus tenebræ offundi cœperint: sic nos diuina intueri, & contemplari nequimus: diuina quippe substantia est spiritualis, omni materia, & corpore vacans, infinita, & immensa: noster verò intellectus infirmus, & debilis tantum diuinæ naturæ splendorem ferre non potest, & ideo nequit omnia diuinæ substantiæ propria argumentis, & rationibus comprobare: licet ipsa secundum se diuina, verissima, & certissima sint. Quare sicut stultum esset dicere, non esse lucidum solem, quia noctuæ, & vespertiliones eum videre non possunt, sic insanum est profecto, dicere veritates diuinæ naturæ proprias, quas in seipso Deus habet, non esse certissimas, quia eas noster intellectus capere, comprobare uel ratione

Catechismus Iaponensis

non potest: hoc idem alio exemplo in medium producto melius
intelligere potestis. Tenetis bene, homines omnes intelligentia,
& ratiocinatione præstare: sed quia rerum aliæ sunt alijs
difficiliores, sublimiores, & occultiores, & hominum captus
vnus est acutior, & perspicacior alio, fit hinc, vt non omnes
res eodem modo percipiantur, nec omnes homines possint ean-
dem rem capere. Hac enim ratione variæ artes, & disciplinae
sunt excogitatae, nam alijs has, alijs illas inuenerunt: alijs has
res inuestigarunt, alijs alias suo ingenio perscrutati sunt: &
hoc interest inter sapientem, & doctum, atque inter insipien-
tem, & imperitum hominem: quoniam sapiens, & peritus vt
pote disciplinis instructus multa percipit, multa capit, quæ
rudis, & ignarus non potest ingenio, & intelligentia conse-
qui: quare sicut magna esset inscitia, si homo imperitus, &
expers scientiarum dixisset, hoc, aut illud, quod à magno dis-
cipinae doctore constanter asseritur, verum non esse, nec fieri
posse, quia ipse illud percipere non potest: sic sanè summa
esset insipientia, & res risu dignissima, si quispiam dicat, hoc
aut illud, quod Deus de se ipso dixit, verum esse non posse,
quia nos illud capere, vel ratione ostendere non valemus. Quare
aliqua diuina sunt, quæ tametsi nos ingenij nostri exiguitate
probare non possumus, verissima sunt, & ideo ea credi oportet,
non ratione comprobant: fides debet haberi Deo, qui ea
dignatur hominibus aperire, & patefacere: itaq; fides in hisce
rebus diuinis, quæ ratione ostendi nequeunt, est sicut oculare
specillum: nam sicut quando hominis a speculo, eo quod infir-
mus sit, rem procul distantem non cernit, adhibito tñ specillo
cam

eam videt, quam antea cernere non poterat ob suorum oculorum imbecillitatem: sic etiam quando hominis mens, quia infirma est, ratione naturali consequi intelligendo non potest, quae sunt diuinae substantiae propria, fidei lumine iuuatur, cuius praesidio, & ministerio credimus, & intelligimus multa, quae diuinae naturae competunt, & quae Deus voluit nobis reuelare. Hac ratione intelligetis, quid sit fides, est quippe fides, cuius tantam rationem Christiana religio habet, donum naturam superans à Deo hominibus collatum, quo firmissimè creduntur diuina, & supernaturalia mysteria, & arcana diuinitus reuelata, quae ratione naturali cognosci non possunt. Quare sicut si quis spem velit se se in aliquam remotam prouinciã conferre, dum terrestre iter conficit, pedibus incedit, vel equo vehitur: At dum mare traiecit, nec suis, nec equorum pedibus utitur, sed opus est, ut nauim aliquam conscendat, & sic mare transgreditur: sic etiam is, qui ultra naturae vires ad diuina conscendere intelligendo voluerit, siue peritus, & doctus sit, siue inscius, & rudis, siue paruus, siue magnus, necesse est, ut se se ad fidem conuertat, fidei se se committat perinde, ac si in nauim ascenderet, & sicut traiecturus mare non solum nauim ingreditur, sed etiam se nauiculario tradit, ut ad optatum tandem portum deducatur: sic oportet, ut fidem recipias, & te Deo duci committas: nam quae diuinae substantiae sunt propria, & naturae vires exuperant, & humani captus intelligentiam, si inuestigando nosse volueris, absque fide non consequeris. Itaque inter ea, quae Deo propria sunt, alia sunt, quae ratione naturali inuestigantur, alia verò, quae ratione naturali intelligi non

Catechismus Iaponensis

possunt: unde ea, quæ naturalia sunt, potest homo rationis ductum sequutus perscrutari: at verò quum supernaturalia sunt, opus est superioris, & altioris luminis ductu illustratur: nequit supra hæc mundi inferiora transcendere, nisi ad fidem, quæ est navis, se se recipiat: nequit hoc mare immensum, quod est mundus, & rerum procreatarum vniuersitas, pertransire, nisi fidei diuine præsidio: siue rudis homo sit, & imperitus, siue doctus, & sapiens, nunquam supernaturalia assequitur, nisi fidem suscipiat. Est igitur fides veluti navis, qua per supernaturalia vehimur, & Deus ipse fidei diuine autor est veluti nauicularius, cuius fidei addicti ad supernaturalia tanquam ad tutissimū portū perducimur: & quæ naturæ ingenio, ac viribus perquirēdo consequi non possumus, fidei ministerio, & Dei ope, & beneficio obtinemus: fidem enim Deo optimo Maximo præstamus reuelanti nobis, quæ propria in se habet. Porro, quia veritas est maxime nostro intellectu consentanea, quantumuis eam ratio naturalis non assequatur, non capiat, non demonstrat, conuincitur tamen ad eam credendam hisce præcipue rationibus. Prima, quia intellectus noster probe nouit, se esse satis infirmū, & debilem, & Deum esse substantiam immensam, & infinitā, vt supra dictū est, unde compellitur intellectus ad credendū, non omnes diuinas veritates se posse intelligendo consequi: sicut bene cognoscit, vniuersam pelagi aquam intra vasculum exiguū concludi non posse: item experimento docemur, plurima fieri, quæ reuera mira esse cognoscimus, admiramur, suspicimus, causam eorum nescimus, quo pacto fiant, ignoramus. Item multe sunt in stirpibus,

pibus, gemmis, metallis, & animantibus vires, & facultates, quæ nostram notitiam effugiunt: quid ergo mirum, si multa diuina sunt, quæ nos omnino lateant? & sicut vires rerum abditas, & occultas credimus, & si nos fugiunt, sic multa diuina, oportet nos credere, licet nostræ mentis captû exuperent. Secunda etiam multa diuina nostræ mens non assequatur, nec ratione comprobet, intelligit tamen, ea esse creditu dignissima, esse maximè probabilia, non à ratione abhorrentia: non absurda, non incommoda: cognoscit ergo, iure optimo ea credi posse, & cordati, ac sapientis hominis esse, ea credere tanquam vera. Tertia mens nostra naturali ratione ducta cognoscit, Deum esse primam, & summam veritatem, quæ nec falli, nec fallere, nec mentiri potest: & omne dictum à Deo esse verissimû, atque certissimû, quamuis homo illud intelligendo non consequatur, sed simul etiam intelligit, quæ Christianorum lex de Deo supernaturalia præcepta tradit, ac docet, tametsi ratione naturali non probantur, dignissima esse creditu, esse admodum consona nihil cum recta ratione pugnare: ergo nostræ mens credit prudenter, ac sapienter, quæ lex Christiana præscribit.

Quarta, nemo est, qui non probè norit, homines non posse viuere, quin multa credant, quamuis ea clarè non videant: & adeò verû est hoc, vt licet certò experiamur, homines sæpe deludere, labi, errare, mentiri, plurima tñ vera esse arbitramur, solum, quia ijs, qui ea dixerunt, fidem habemus: verbi gratia Meacû, Dairi Nobunangam nūquã vidimus, & tñ credere cogimur, ea esse in Laponia: ea esse, ratione cõprobare nequimus: at credimus, esse vera, quia ea vniuersi testantur: si ergo viuere non possumus,

quin

Catechismus Iaponensis

quoniam multa, solo hominum testimonio, & autoritate credamus, quid mirum si plurima diuina sint, quae ratione non comprobata, diuino tamen testimonio patefacta credamus? nec hinc consequitur, ut ea, quae Deo reuelante credimus, & ratione naturali non demonstrantur, dubia, ambigua, incerta ue sint: imò certiora sunt, & veriora, quam ea, quae naturalis ratio, vera esse, demonstrat: aut ea, quae corporis aspectu cernimus: quia quae Deus testificatur, & dicit, fieri nulla ratione potest, ut falsa sint, aut ambigua, vel incerta, sicut esse nullatenus potest, ut Deus, vel fallat, vel fallatur, vel mentiatur: at ea, quae vel ratione consequimur, vel oculis intuemur, aliquando falsa sunt: quippe hominis ratio falli, & decipi saepe potest: & sensus corporis fallaces sunt: experientia didicimus rem alioqui magnam, paruum videri, quia è longinquo spectamus: & corpus vno colore affectum existimari à nobis longè alio colore tinctum: & virgam media ex parte in aquam immersam putare nos, sectam esse, cum tamen sit integra, obliquam videri, cum tamen sit recta: itaque sensus saepe labuntur, & errant, & intellectus noster saepe deluditur, & hallucinatur: sed Deus nullo modo labi, decipi, hallucinari ue potest: quare ratio nostra dum diuino testimonio fidem habens, aliquid verum esse credit, nullo pacto decipi, vel errare valet: Deus quippe, ut diximus, est summa, & infinita veritas. Ex his omnibus conficitur, nihil esse mirum, si noster intellectus aliqua diuina credat, licet ea ratione naturali non confirmet: & idcirco si aliqua, quae Christianorum lex praecipit, ratione naturali capere exactè non potestis, nihil miremini: nec falsa esse, ambigua, vel

vel incerta putetis, siquidē supernaturalia sunt, quæ sola Dei revelatione accepimus, & ab ratione non sunt aliena, sed admodum digna creditu: quare erit vobis opus fides: nec multū à vobis exigimus, quū vos ad credendū hortamur, quandoquidē nulla est, vel Iaponiorum secla, vel vana aliarum gentium, & nationum superstitio, in qua non credantur plurima ridicula, inania, absurda, & reclæ rationi aduersa: & à natura comparatum est, res alterius vitæ sequuturæ sciri à mortalibus non posse, sed ea credi oportere: & multa esse, quæ quamvis ratio naturalis non probet, credi tamen debeant.

SEPTIMA CONCIO.

VIdimus superiori concione ad bene intelligenda supernaturalia diuina, quæ ratione naturali cōsequi non possumus, opus esse donum quoddam supernaturale diuinitus concessū hominibus, quam fidem Christiani vocamus: quæ noster intellectus diuinitus illustratus cognoscit, & credit ea, quæ per seipsum non potest. Et ostendimus etiam, esse admodū rationi consentaneū, vt aliqua diuina credamus, nimirum quæ supernaturalia sunt: siquidem non minus certa, & vera sunt, quàm ea, quæ ratio naturalis ostendit: probauimus item multis rationibus, Christianorum legem esse verissimam, certissimam, & latam à Deo, qui solus potest hominibus sempiternā salutem, & vitam conferre: & ideò eam procul ab omni errore, mēdaciog, alienam: & ita eam esse creditu dignissimam:

Catechismus Japonensis

nunc aperte, & distincte trademus omnia dogmata, & placita, quae in ipsa continentur, quae singuli Christiani nosse, & credere tenentur.

Primum omnium haec Christianorum lex profitetur, & credit, unum solum esse Deum verum, auctorem, principem, & Dominum omnium rerum, qui est summus, & infinitum bonum: qui est sapientissimus, perfectissimus undique, omnipotens, qui cum sit spiritus purissimus, omni materia, corpore, & mole, siue quantitate vacat, totus simplex omnino, nullam partium constitutionem habens: est substantia quaedam longe altior, atque sublimior caeteris rebus: & longe multo praestantior, & excellentior, quam ut humano capta percipi, cogitariue queat: quippe qui immensus est, & infinitus, noster vero intellectus finitus, fragilis, & infirmus: & ideo ad bene intelligenda ea, quae ipsius naturae competunt, opus est fides, cuius ministerio nobis est diuinitus reuelatum, unum esse Deum secundum naturam, & substantiam, trinum vero secundum personas, ita ut sit vnus numero Deus in natura, tribus tamen personis distinctus: vna numero Dei natura, & substantia, tres personae Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Quae personae licet sunt distinctae inter se se, ita ut Pater non sit Filius, nec Spiritus sanctus, nec Filius sit Spiritus sanctus, vnā tamen omnes tres personae naturam, & substantiam habent, vnū tantum intellectum, & vnā solam voluntatem habent: vnā vitam, & vnū esse retinent. Ex idcirco Pater est Deus, & Filius est Deus, & Spiritus sanctus est Deus, & non sunt tres dii, nec tres substantiae, siue naturae, sed vnus tantum numero Deus, & vna tantum diuina natura, & substantia in tribus personis

existens: & hæc est vna præcipua, & maxima fidei, & religionis Christianæ sententia ex ijs, quæ credi debent: quam difficile noster intellectus capit, & ratione naturali demonstrare non valet, quia est veritas, vt planè constat, supernaturalis, & ita humanæ rationis, & ingenij captum, & vires excedens, ob eas rationes, quas superiore concione diximus: at verò oportet, vt eam fidei lumine perfusi credamus: quia ipse Deus reuelauit hanc veritatem, qui nec mentiri, nec aliquem decipere potest: & quâuis hæc veritas, quia supernaturalis est, naturam superat, & intelligentiâ humanâ, non tamen est à ratione aliena, nec cum ratione pugnat, sicut nihil aliorum, quæ Christiana lex credit, recte rationi aduersatur: Quare aliquo modo hanc veritatem ex ipsis rebus, in quibus Dei vestigia quasi impressa cernuntur, inuestigare possumus. Primo, quia, vt supra diximus, & probauimus, Deus est summum, & infinitum bonum, & hoc est boni proprium, vt se se cum alijs comunicet: si igitur Deus est sua natura infinite bonus, infinite se comunicare poterit: at tota hæc rerum vniuersitas est finita: ergo etsi Deus suam bonitatem cum mundo communicat, infinite eam participare non potest: quare licet ratione naturali non probetur, Deum se se infinite comunicare, non tamen dicat, fieri non posse, vt Deus se infinite comunicet, & fides ostendit, Deum se infinite comunicare, ex sua propria substantia generando Filium, & producendo vnâ cū Filio Spiritum sanctum. Itaq; fide instructi cognoscimus, Deum se infinite comunicare Filio, & Spui sancto: et ratio naturalis nõ probat, hoc esse absurdum, imò dicat, summo, et infinito bono nõ repugnare, vt se infinite comunicet.

Catechismus Iaponensis

Secunda ratione naturali edocemur, Deum, cum hęc rerū vniuersitatem ex nihilo effinxit, voluntariē, & liberē se se cōmunicasse rebus effectis, quippe qui potuisset, si nollet, hasce res procreare, & nunc, si vult, potest nutu suo vniuersas in nihilū redigere: et natura summi boni est, vt possit se naturaliter, & necessariō: & summē cōmunicare: ergo Deus, qui est sua natura summum bonum, se summē cōmunicat, naturaliter, & necessariō, & quāuis ratio naturalis intelligendo non consequatur rationem, & modum, quo id fiat, intelligit tamen, esse creditu dignissimum, & fides edocet, hanc communicationem fieri Patre aeterno generante filium, & producente vnā cum Filio Spiritū sanctum: quę quidem generatio Filij, & Spiritus sancti processio, quia naturalis est, & substantialis, necessaria est, nec potuit non esse, nec potest vnquam desinere.

Tertia, quia vt supra demonstratum est, Deus est aeternus, & mundus principio temporis fuit à Deo ex nihilo conditus: & quoniam Deus est summē, & infinitē bonus, decet eum, vt se summē, & infinitē ex omni aeternitate cōmunicauerit: quare intelligit ratio naturalis, rectē credi, quod fides docet, in Deo esse generationem quandam aeternam, qua ante omne tempus Pater Filium sibi in natura, & substantia, parem genuerit, & Pater, & Filius Spiritum sanctum sibi per omnia equalē produxerint: nam mundi procreatio aeterna non fuit, nec fuit naturalis, nec necessaria, sed certo, & definito tempore, & liberē pro arbitrio suo Deus mundum fabricauit, & ante tempus mundus non erat: nec necessariō Deus mundum effecit, siquidem potuit non illum efficere, & potest modo, si velit,

illū

illū dissoluere, & penitus delere: alioqui enim si non id posset, non esset Deus perfectissimus vndique, & omnipotens: quare concluditur, decere plurimum id, quod fides monstrat, in Deo esse generationem aliquam æternam, quæ ab omni æternitate mundi ortum præcesserit, qua Pater æternus Filium generavit, cui totam suam naturam, & substantiam comunicavit, & quæ, quia naturalis est, fieri nequit, vt aliquando non fuerit, vel aliquando futura non sit. Ex quo etiam ostenditur, Deum in se ipso quandam suæ naturæ, & bonitatis communicationem habere præstantissimam, & perfectissimam, nec indigere, vt se huic mundo comunicet, nec à procreato mundo ullam perfectionem recipere, si quidem in se habet Filium, & Spiritum sanctum, quibus se se comunicat infinite, necessario, & ab omni æternitate. Porro vt rudi quadam Minerva hanc æternam generationem Filij, & Spiritus sancti processionem inuestigemus, tam vobis declarabo vno adhibito exemplo. Fingite hominem ante se habentem speculū: quum primum is se ipsum in speculo intuetur, imprimitur in illo effigies, in qua seipsum representatū cernit: quæ quidem hominis effigies figura est accidentalis, quippe quæ substantia caret: at vero si effigies illa, quæ in speculo impressa conspicitur, sicut eandem figuram, & similitudinem habet, eandem quoque naturā, & substantiam representati hominis retinisset, essent profectò duæ personæ in eadem natura, & substantia: nam vna persona fuisset ea, quæ se in speculo intuetur, aliera ea, quæ in speculo apparet impressa: & tamen substantia vtriusque personæ fuisset eadem: at ita esset vna substantia in duabus personis

Catechismus Iaponensis

existens: hoc quod in speculo fingimus, reuera est in ipsa diuina natura: Deus enim in se ipso tanquam in speculo quodam purissimo seipsum intelligit, & ita in se representat suam diuinam substantiam, sapientiam, potestatem, bonitatem, & ceteras omnes diuinae maiestatis perfectiones, quas habet: & haec imago in diuino intellectu representans Patrem aeternum, qui se ipsum in se videt, & intelligit, non est figura aliqua accidentalis, qualis est imago hominis in speculo apparens, & seipsum ibi intuentis, sed est ipsa Patris aeterni substantia, & natura: quia Deo nihil accidit, nihil in eo accidentis rationem habet: quare haec imago Dei se ipsum in se intelligentis est Filius Dei naturalis, qui est alia persona à Patre aeterno, sed non est alterius naturae, vel substantiae, nec est alius Deus à Patre, sed est vnus, & eiusdem naturae, substantiae, maiestatis, & diuinitatis cum Patre, & ita vnus, & idem Deus, atque Pater: & ex hac communicatione, qua Pater seipsum intelligens Filium generat, & Filius diuinitatem eandem, quam Pater habet, accipit, fit vt Pater se ipsum diligat, & Filium, & Filius se ipsum, & Patrem amet, & ita producit amor, in quo Pater Filium, & Filius Patrem diligit: & hic amor infinitus accidens in Deo esse non potest, sed est ipsamet substantia, & natura Filij, & Patris: hunc itaque amorem procedentem in Deo à Patre, & Filio Spiritum sanctum vocamus: vnde fit, vt tres sint personae diuinae, & vna substantia, natura, & diuinitas. Tres personae, vnus tñ Deus. Et huius Trinitatis personarum, & vnitatis essentiae in Deo, in nostra mente quodam vestigium apparet. In mente namque

humana, ut supra dictum est, sunt tres vires, & facultates, memoria, intellectus, & voluntas, quæ tres vires, & potestates sunt inter se distinctæ: nam memoria non est intellectus, nec intellectus est voluntas, & tamen tres istæ potestates, & vires non sunt tres animæ, sed vna numero anima: & ideo reuelatum nobis à Deo est, humanam animam esse creatam ad imaginem, & similitudinem ipsius Dei, & proinde esse spirituales, & immortales: Deus enim spiritualis est, & immortalis: & licet Dei natura, & substantia sit longe multo superior, atque sublimior, nihilominus tamen hanc habent cum humana mente similitudinem. Ut quemadmodum humana mens est vna tantum anima, & sunt in ea tres potestates, & vires distinctæ, sic Deus est vna tantum substantia, & natura, suntque in eo tres personæ distinctæ, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, qui tamen non sunt tres Dii, sed vnus tantum Deus: & quia Pater, Filius, & Spiritus sanctus sunt vna substantia, & vnus numero Deus, ob eam rem tres personæ diuinae sunt per omnia sibi inuicem æquales, sicut sunt vnus diuinitatus, sic vnus, & eiusdem potestatis, sic vnus, & eiusdem maiestatis. Est proinde debet Filius coli, & adorari sicut Pater, & Spiritus sanctus debet similiter coli, & adorari ut Pater: hoc est sicut Pater colitur, & adoratur ut conditor omnium, ut dominus, ut rex, gubernator, & conseruator omnium, sic Filius, sic Spiritus sanctus colitur ut autor, ut dominus, ut rex, conseruator, & gubernator omnium rerum.

Porro hic Deus in se ipso, & ex se ipso beatus, & nullius rei indigens, pro sua tantum liberalitate, & beneficentia, solo

nutu,

Catechismus Iaponensis

nutu, & imperio ex nihilo condidit cœlum, & terram, & totā hanc rerum vniuersitatem, vnā cum omnibus rerum formis, quæ in eius complexu continentur: & rebus singulis vires, & facultates concessit aptas, & idoneas ad finem naturæ cōsentaneum consequendum: quæ omnia supra apertè nobis demonstrata sunt: & quia substantia, & natura rerum, vel est spiritalis, vel corporalis, ideo Deus res partim spirituales, partim corporales effecit: vt etiam supra diximus, ne aliqua natura in hoc mundo deesse videretur: at vero, quia substantiæ materiæ, & corporis expertes sua natura altiores, & præstantiores sunt, quàm res materia, & corpore concretæ: ideo substantias spirituales superioribus naturæ dotibus, & viribus exornauit: eas enim intellectu præditas effinxit, quo possunt intelligere omnium rerum corporatarū naturas, & seipsas, & ipsum Deum rerum omnium opificem pro suæ naturæ captu, & ingenio: item quia spiritus sunt, & ab omni corporis vinculo, & nexu immunes, & liberi, sunt sua natura immortales, ab omni interitu alieni, qui in tanta multitudine, & copia procreati sunt, vt sint fere innumeri: hos item spiritus, vt sublimiores in altiori quoque, & perfectiori loco constituit: nam eis domicilium, & sedem illustriorem attribuit, nimirū cœlum, quod vt patrium, & naturale solum incolunt: similiter etiam, quia spiritus sunt sua natura immortales, voluit, vt cœlum ipsum, vbi est eorum habitatio, esset etiam corpus omnis interitus expertis, neque enim contrarium habet, à quo soluatur, neque est ex quatuor elementis conflatum, qualia sunt cætera mixta corpora. Contulit etiam eis alias multas natu-

naturales vires, & dotes, & multa quoque diuinæ gratiæ beneficia, quibus longè cæteris procreatis rebus antecellunt: inter ipsos tñ spiritus alios fecit multò illustriores alijs, quia alios pluribus, & longè maioribus beneficijs cumulauit.

Cætera omnia corporalia, quæ cælorum vastissimo complexu clauduntur, ex quatuor elementis construxit: vnde vnūquodq; eorum aliquando perit, quia contrarium habet, cū quo pugnat, & ita viclum interit: hæc omnia in triplici differentia sunt, vt cernimus: alia enim solùm sunt, nec sensum, nec vitam, vel motū habent, qualia sunt saxa, metalla, gemmæ, & cætera id genus: alia sunt, quæ vitam habent, sensu carent: qualia sunt stirpes, herbæ, fructices, & arbores: alia sunt quæ vita, & sensu prædita sunt, qualia sunt volucres, pisces, & aliæ terræ belluæ: & ne huic tantæ rerum vniuersitati aliquid deesset, rem aliam, atq; naturam procreauit ex spiritu, & corpore constantem, nimirum hominem, qui ex animo, & carne siue corpore conflatu est: ex parte corporis interitui obnoxiiū est, ex parte animi immortalis. Vnde ratione corporis sensum, & interitum cum belluis communem habet: ratione animi est substantia spiritualis, immortalis, ab interitu aliena, Angelis, qui sunt secreti, & remoti à corpore spiritus, similis. Itaq; præter esse, vitam, motum, & sensum, intelligentia præstat more Angelorum: vnde in homine reperitur esse, sicut est in saxis, vita sicut est in stirpibus, sensus sicut est in belluis, intellectus sicut est in Angelis. Homini verò terra data est tanquàm sedes, & mundus vt domicilium eius: quum primum creatus à Deo homo est, positus est beneficio Dei in loco aptissimo, &

Catechismus Iaponensis

sue naturæ maximè congruo: qui quoniam amœnissimus erat, & iucundissimus, dictus est paradysus terrestris: qui varijs, & multis arboribus erat vndique confusus: fructuum suauitate gratissimus, florum varietate pulcherrimus, fontium, fluminum, & aquarum amœnitate optatissimus: multis denique deliciarum generibus plenissimus. Dedit quoque homini Deus dominatũ, & imperium in omnes mundi animantes, & in cætera omnia, quæ in hoc mundo procreata sunt in hominis ministerium. Porro principio, quum Deus mundum effinxit, virum condidit, qui Adam vocatur, & fœminam, quæ dicta est Eva, quod perinde est, ac si dicatur mater omnium viventium: hos duos homines multis, & magnis dotibus ornauit. Deus ipsorum naturæ maximè commodis, sicut Angelos multis quoque beneficijs donauerat. Inter alia homini contulit donũ præstantissimum, quæ iustitia originalis appellatur, cuius muneris vi caro ad eò erat animo subiecta, vt illi per omnia pareret nihil obsistens: & animus erat rectæ rationi subiectus, ita vt rectæ rationis ductum sectatus Deo optimo maximo rerum omnium artifici obtemperaret: quibus hoc munere affectis promisit Deus, se huiusmodi munus daturum posteris, qui ex ipsis genus traxissent, si ipsi à diuina lege, diuinisq; iussis non aberrarent: & ideo donum illud diuinitus homini concessum dicitur iustitia originalis: hominem enim in officio continens iustum reddebat, & rectum qualem esse decebat: & in prima hominis procreatione collatum est, & ex diuina promissione quotquot ex primo homine genus, & originem duxissent, illud acciperent: datum etiam hominibus à Deo est, vt vitam suam tuerentur, & conseruarent perpetuò absque

vitæ propriæ detrimento: & ad hoc inter alios arborum fructus, quibus paradifus abundabat, arborem confecrat Deus proferentem fructum adeò salutarem, vt eius esu homines conseruari poffent fine vlla vitæ iactura in perpetuum: ita vt fi primi illi hominum parentes in illo vitæ ftatu, & conditione perftitiflent, post certum diuinæ legis feruatæ tempus ad cælum, & feliciffimum Angelorum beatorum domicilium transferendi effent nulla corporis intercedente morte. Quare tam hominibus, quàm Angelis, qui omnes intellectu præditi funt, donauit Deus liberum arbitrium, quo pro libito quidquid voluerint, præftare queant: ita vt liberi in operando effent, & fuarum aëtionum, & affectuum liberum haberent imperium. Hac collata homini, & Angelo dignitate, gloria, & honore præ cæteris, quæ facta in mundo funt, euexit eos multis diuinæ fuæ gratiæ beneficijs: in primis eos condidit in gratia, & amicitia fuâ: nam fibi gratos, & charos procreauit: & tot, tantifq; muneribus ornauit, vt fi vellent, poffent diuinæ gratiæ auxilio fe fe in gratia, & amicitia Dei perpetuò conseruare. Porro vt debitam Deo tanquàm summo rerum omnium domino obedientiam agnoscerent, & agnitam præftarent, noluit eos ftatim ad gloriam, ac beatitudinem sempiternam euehere, quin potius debitam fibi voluit obediētiam in ipsis experiri: & ob eam rem iniūxit Angelis leue præceptum: nam præcepit eis, vt Deum conditorem fuum agnoscerēt, venerarētur, & colerēt, tāquàm summum rerum omnium opificē, reëlorē, & dominū, vt ei tāquàm dño fuo obtēperarēt, & ab eo penitus

Catechismus Iaponensis

pendere, ac peterent, quæ opus essent ad gloriam, & salutem eternam consequendam, ita ut se infirmos agnoscerent, ad eam suis proprijs viribus obtinendam: hominibus verò legem tulit, ne ex interdicto cuiusdam arboris fructu vesceretur, quam constituerat Deus in medio paradisi, quæ dicebatur Arbor scientiæ boni, & mali: cuius esus, & fructus non congruebat eis, quoniam conditi à Deo erant omni bonorum copia pleni: nec par erat, ut mali quippiam experirentur: omnibus igitur tam Angelis, quam hominibus promissit, si diuina iussa exequerentur, se illis daturum gloriam, & felicitatem perpetuam, in qua frueretur bonis, quæ Deus ipse in se habet, sine ullo iacturæ metu: simul etiã cõminatus est illis sempiterna supplicia, si diuinis mandatis non paruissent, amissuros eos gratiam diuinam, ceteraq; supernaturalia bona, & incursum simul iram sui diuini numinis, & mortem perpetuam, ac reliquas ærurnas, & calamitates, quas primorum parentum posteri nunc in hoc mundo patiuntur, & in alio perpetua illa tormenta, quibus improbi igne cruciati torquentur.

Porro inter Angelos, quos Deus creauerat, quiq; pænè innumerabiles erant, vnus fuit omnium nobilissimus, & maximus, quem Luciferum vocamus: qui cum se vidisset tet, ac tantis naturæ dotibus, & gratiæ muneribus exornatum in superbiã prolapsus est, putans beatitudinẽ suæ naturæ deberi, utpote pulcherrimæ, & maximæ, quam viribus proprijs promereri existimabat: cæteris etiam Angelis idipsum suadebat, & in suam sententiã multos pertrahens persuasit eis non solum, ut debitam Deo obedientiam denezarent, & pro susceptis beneficijs

neficijs gratias abnuerent, sed etiam vt temerè & superbe cō-
 tra Deum conditorem, ac dominum suum coniurarent, & sibi
 plusquam fas est tribuentes, ipsi quasi bellum inferrent, suis
 meritis, ac suæ naturæ viribus sempiternam gloriā ascriben-
 do. Quauis autem Angelorum plurimos in hanc prauam suā
 sententiam adduxit, magna tamen eorum pars tam improbis
 consilijs, & sceleratis conatibus obstitit referens Deo optimo
 maximo acceptum, quidquid boni habebat: & damnans Lu-
 ciferi, & sectatorum eius sententiam vt superbam, & eorum
 conatum vt intolerabilem audaciam detestans. Quare intelli-
 gens Deus Angelorum cogitationes, consilia, conatus, & opera,
 sententiam tulit æquissimam: qua eos, qui præ superbia in-
 flati à suā diuina lege, & obedientia defecerant, è summis
 cælorum sedibus deturbatos eiecit: & in imam terræ partem
 detrusit, vbi locus est densissimis tenebris, & inæstissimis lu-
 cibus plenissimus, quem fecit Deus carcerem tetrum malorū
 angelorum, quemq; nos infernum appellamus: vbi condemnati
 improbi Angeli suorum scelerum pœnas luūt supplicijs cruciati
 perpetuis ob impiam, & nefariam coniurationem, & superbiam
 suam. Hoc igitur modo aberrarunt à gloria, & fœlicitate sem-
 piterna, quam Deus illis promiserat, atque parauerat: & quū
 antea spiritus essent pulcherrimi, mirificè exornati, insigni vi,
 & potestate præditi, facti sunt impurissimi, abiectissimi, &
 nequissimi: quippe, qui ab illustri honoris, & dignitatis gra-
 du deiecti, priuati sunt diuinæ gratiæ munere, ad quam fue-
 rant diuinitus euecti. Hi sunt, quos Iaponij Tengos appel-
 lant: qui multò magis deformes sunt, quàm qui in Iaponia de-
 pungi

Catechismus Iaponensis

pingi solet: & sunt flagitijs, & sceleribus plenissimi, ad omne iniquitatum genus, vel per se, vel per alios perpetrandum promptissimi: ceterum quia velut improbi serui in vincula à Deo coniecti sunt, & carceribus coercentur, nihil possunt efficere mali culpæ nisi aduersus eos, qui suum eis assensum præstiterint, qui sponte se illis tradiderunt: sunt enim sicut catenis, aut funibus ligati, & astricti canes, qui quoniam vinculis detinentur latrare possunt, sed solui à vinculis, mordere, & ledere neminem possunt, nisi aliquis sua sponte se in eorum ora, & dentes immittat. Alij verò Angeli, qui in recto, & bono perstiterunt, qui que se in officio continentes, debitam Deo obedientiam nullatenus denegarunt, diuinæ gratiæ beneficio gloriam, & felicitatem sempiternam assequuti sunt: in qua collocati semper beati erunt bonis expleti, ab omni malorum genere penitus alieni: hi sunt spiritus naturæ quadam conditione pulcherrima conspicui, omnium, quæ sunt à Deo opifice procreata ex nihilo, formosissimi, potentissimi, & perfectissimi.

Ceterum intelligens malignus, & nefarius lucifer vnà cum suis sceleratissimis asseclis se in perpetuum è cælo exclusum, & ad tam acerba supplicia damnatum, & proiectum in tam horrendum, tetrum, & spurcum carcerem, in eam impudentiâ, & peruicaciam deuenit, vt pertinacem, & obstinatam mentis sententiam retineat aduersus Deum conditorem suum, ratus iniuste torqueri se vnà cum suis sectatoribus apud inferos: & velut insanus, ac furens rabie comotus appetit semper quæ sunt inimica, & aduersa Deo. Cum autem isti impurissimi
spi.

spiritus nihil Deo nocere queant, summa ope, & studio nituntur mille fraudibus, & artibus auertere homines à vera Dei optimi maximi notitia, & cultu, ac religione: ob eam rem iam inde ab initio mundi conditi primos illos hominum progenitores Adam, & Euam à diuina lege, & obedientia abducere studuerunt: vt vnà cum posteris perpetuò cōdēnarentur. Nam cognoscens improbus, & perditus angelus, diuinum esse homini præceptum iniunctum, ne vesceretur fructu arboris, quæ dicitur scientiæ boni, & mali, arrepta occasione curauit, vt primi illi homines diuinam legem transgressi interdicto cibo vterentur, quo ipsi, & eorum posteri in mortis sententiam incurrerent, ac in reliquas prolaberentur penas, quas illis fuerat comminatus Deus: & ad eos facile seducendos, figuram serpentis indutus in paradisu intravit, vbi primos illos generis humani parentes Deus constituerat, & fœminam solam, ac seorsum aggressus vtpote natura, sexu, & condicione fragiliorem, et magis lubricam, casui, et ruinae facilius, ac citius obiectam: eam rogauit, num sciret, cur Deus ipsis esum arboris scientiæ boni, et mali interdixisset: et quum fœmina rogata responderet, præcepisse Deum ipsis, vt abstinerent se omnino ab esu illius arboris, alioqui se merituros certò, si diuinis mandatis non paruissent: esum verò aliorum fructuum, qui in paradiso erant liberum reliquisse: dixit tunc malignus spiritus figuram serpentis gerens: falsi, & decepti estis, si enim ista arbore vescimini, perpetuò viuetis: Deus vobis istius arboris esum prohibuit, quia nouit istius arboris fructui hanc vim occultam inesse, vt quisquis
esu

Catechismus Iaponensis

esu eius utitur, sit sicut Deus bonum, & malum discernens: tunc putans fœmina verum esse, quod à Diabolo per figuram serpentis loquente dicebatur, oculis iniectis in arborem, intuita fructum est, & visus est illi fructus arboris pulcher admodum, iucundus, & gratus aspectui: & ob id firmius cõceptæ ex diaboli sermone sententiæ adhæsit: & capta desiderio sciendi bonum, & malum more Dei, decrevit vesci ex arbore sibi interdicta: & statim decerpto fructu manu comedit, & se ad virum suum Adam conferens inuitavit eum, ut arboris fructum gustaret, & ederet: ac tantum importunis suis precibus apud virum valuit, ut is probè alioqui cognoscens prohibitum sibi esse talis fructus esum, ipsum gustauerit, & comederit volens uxori placere, consors, ac particeps fieri boni, & mali: illius igitur arboris fructum comedit vir, & confestim ambo cœperunt experientia discere, quid bonum, & quid malum esset: antea enim nihil mali fuerant experti, statim puduit eos perperam capti cibi: sunt enim magno pudore suffusi, quod à diuina lege aberrassent, & quum se se nudos conspexissent, & ab originali iustitia, & diuina gratia, quam cum ipsis Deus largè cõmunicauerat, alienatos, cœperunt in se ipsis perturbatos animi affectus, & motus experiri, & carnem spiritui, ac rationi obstantem: & unà cum iustitiæ originalis, & diuinæ gratiæ dono amisso perdiderunt multa alia bona, quibus erant primum diuinitus ornati: ex quo factum est, ut in multas ignorantie tenebras incurrerent, & se ipsos erubescerent à cõspectu, & præsentia Dei se subducere curarent: sed cum diuinum aspectum nihil vnquam latere possit, eos accersuit Deus, & rogauit,

cur

cur interdictum sibi cibum ceperint comedentes ex arboris
 fructu: quibus sic rogatis occasionem præbuit, ut perpetratū
 crimen agnoscerent, & resipiscentes veniam postularent ab eo:
 ipsi tamen ut delicti rei, & sui peccati tenebris excecati se
 excusare, & culpam omnem in alium transferre voluerunt di-
 cente Adam, se esse deceptum à femina, quam sibi consortem
 dederat Deus: qua in re suum peccatum auxit demò delin-
 quens, & errans: mendacio se se excusans: nam cum ex pro-
 hibito arboris fructu comedit, probè nouit, se malè agere,
 & in ea re violata lege Deum offendere: quare non est sedu-
 ctus à femina. Porro femina se quoque excusans omnem cul-
 pam in serpentem coniecit, dicens, se à serpente delusam: quam
 obrem Deus iustissimè in eos animaduertit, sententiam, quam
 tulerat, & quam fuerat minatus pœnam, si a suis mandatis
 deficerent, exequens, ipsos è paradiso eiecit loco amœnissimo,
 & iucundissimo, & hanc terram iussit incolere ut in exilium
 missos: vbi vna cum belluis commorati sunt ad mortem con-
 demnati: nec solum ipsis adempta est originalis iustitia, sed
 eorum posteri quotquot genus suum, & originem trahunt ab
 eis, iustitia originali priuati sunt, & nascuntur peccati ex pri-
 mis parentibus contracti labe, & sordibus infecti, gloria caele-
 sti exclusi, morti obnoxij, prout fuerat à Deo sententia lata,
 & addicti ad sempiternam pœnam, quam post corporis mor-
 tem subibunt perpetuò Dei clarissimo conspectu, & fœlicitate
 beatorum iucundissima carentes. Fuit enim admodum rationi
 consentaneum, ut talem pœnam exoluerent ij, qui magis dia-
 bolo, quàm Deo paruerunt, quique se excusare nullatenus

Catechismus Iaponensis

potuerunt, siquidem bene intelligebant, serpentem esse sua natura natum, omnis loquelæ, & sermonis expertem, & proinde diabolum esse, qui in serpente loqueretur, quum serpens per se loqui non posset: diaboli verò nequitiam, fraudes, insidias, & dolos probè callebāt. Ceterum, quum Deus sit summè, pius, benignus, & clemens hominum euentum, & casum miseratus, & debitis pœnis diabolum afficiens malè dixit eis promittens facturū se, vt sicut ipse per deceptam fœminam viri ruinam, et exitium procurauerat, fœmina nasceretur in mundo ex primis parentibus ducens originem, cuius filius ipsius superbiam comprimeret, potestatem, & imperium deiceret, & omnem in homines dominatum eriperet, & demum genus humanum ad Dei obsequium, & cultum traduceret: & sic primis illis hominibus nimirum Adæ, & Eue promisit, ex suis posteris nasciturum seruatorem mundi, qui vniuersos homines sperantes in ipso, & legem eius, ac religionem amplectentes à peccatis erueret: quos hisce promissis consolatus est, & ad sui peccati penitentiam agendam permouit, pollicitus quoque se eos saluos aliquando facturum, & in suam gloriam perduclurum. Hac ratione conditus est mundus, procreati sunt Angeli, & homines: hoc fuit cunctarum rerum initium: hic casus primorum hominū, hæc hominibus diuina facta promissio de vnica redemptoris in mundum aduentū: ad saluandos homines: quæ statim post primum hominum peccatum primis nostris parentibus innotuit: hoc reuelauit ipse Deus, reuelarunt Angeli, prodiderunt etiam ipsi demones, qui ab obsessis hominum corporibus expulsi, nutu, & potestate Dei, & iustorum
hoc

hominum sanctitate, & virtute compulsi. sæpè huiusmodi veritatem confessi sunt. Hoc idem tradiderunt primi homines, ut est literis mandatum, & legimus in diuinis historiarum voluminibus, quæ sanctæ sunt, & veræ, & receptæ, atque approbatæ sunt non solum à Christianis, sed etiam in summa veneratione à Iudeis habitæ, qui Christianorum sunt hostes, & aduersarij. Et hæc omnia sunt rectæ rationi consentaneæ: quod enim ad Angelorum creationem spectat, iam supra monstrauimus, deuisse Deum, qui est sapientissimus, potentissimus, optimus, & perfectissimus rerum artifex, hanc mundi fabricam vndique perfectam efficere, & ita alias res corpore concretas, alias vero à corpore seiunctas condere: alioqui hæc rerum vniuersitas manca, & imperfecta esset, si Angeli non fuissent procreati diuinitus. Item quum Deus cælum finxisset tanta pulchritudine ornatum, solis, lunæ, & aliorum siderum splendoribus, lucidissimum, tot, & tantis viribus affectum, par erat, ut cuiusdam aliquorum esset domicilium, qui immensam Dei maiestatem reuererentur, & colerent, & tantarum cælestium virium, & facultatum contemplatores essent, quos deceuit esse immortales, & ab omni interitu alienos, quales cæli sunt. Item deceuit diuinam maiestatem, quæ hanc rerum vniuersitatem condiderat, procreare etiam aliquos spiritus, ut ei semper assisterent, honorem, & cultum impenderent, diuinas laudes deferrent, obsequium, & famulatum præstarent in ijs omnibus, quæ ad corporatarum rerum gubernationem pertinerent: hos spiritus, Angelos vocamus, ut supra diximus.

Catechismus Iaponensis

Quod verò ad Luciferi, & sectatorum eius casum spectat, facile etiam intelligitur, id omne, quod diximus, cum recta ratione congruere. Primo, quia omnis substantia spiritualis sua natura est cæteris rebus perfectior, sublimior, & sapientior: demones sunt substantiæ spirituales intelligentia præditæ: decebat igitur eos esse sua natura reliquis creaturis nobiliores, perfectiores, & sapientiores: & eò pluribus, ac maioribus bonis ornatos: at nos in eis oppositum deprehendimus, ut ipsi quoque ingenuè confitentur: sunt enim spiritus immundi, iniqui, scelesti, semper ad malum propensi, hominibus semper insidias mouentes: non igitur est rationi consentaneum, ut ab initio suæ creationis fuerint mali conditi. Secundo quia Deus est summè, & infinitè bonus: non ergo spiritus tam improbus, & impuros creauit, quales sunt demones: par igitur est credere, eos sua propria voluntate in tantam malitiam prolapsos fuisse.

Quod ad hominum casum attinet, idem similiter ostenditur, cum ratione cōuenire: Deus enim est perfectè bonus, & omnia recto ordine creauit, & cōstituit: inter corporeas verò res, quæ in toto hoc mundi complexu continētur, homo est reliquis multò perfectior: cum ratione igitur congruebat, ut Deus hominē procreasset meliorem, & perfectiorem, pulchriori, & nobiliori ordine constantem, quam res cæteræ habeant: at contrariū omnino cernimus: est enim homo ad malum pronus, difficileter bonum prosequitur, passim ab honesto, & recto aberrat, mille miserijs, calamitatibus, & malis obnoxius, quippe qui habet in se deprauatos animi motus, & carnem spiritui, & rationi

tioni sepe aduersantem: non igitur credibile est, hominem esse à Deo procreatum tot, ac tantis deprauatis animi effectibus addictum, & proinde verisimile est, hominem à se ipso pollutum fuisse, sua propria voluntate deprauatum: hoc enim est, quod supra diximus, creatum esse hominem rectum, & fuisse iustitia originali donatum diuinæ gratiæ munere: cuius tanti doni facultate se se in officio, & recto rationis ordine continere posset, si vellet. His itaq;, & alijs rationibus aperte comprobatur, credi non posse, cum Deus sit infinite bonus, & in suis vniuersis operibus maximè perfectus, demones, & homines fuisse ab eo in peccato, & malitia conditos: non enim tantam diuinæ maiestatis bonitatē decebat, eos tam improbos, & tam immundos effingere. Hinc igitur conficitur, quæ dicta sunt de Angelorum, & hominum casu, quæq;, sacra Christianorum literæ, & historia commemorant, cum recta ratione consentire. Et cum hæc omnia diuina reuelatione patefacta Christiani cognouerint, nulla ratione fieri potest, vt vera, & certa non sint.

OCTAVA CONCIO.

Hactenus tractauimus mundi creationem, casum hominum, & Angelorum: diximus enim quod pacto Deus ab initio mundi conditi Adam, & Euam procreauit, vt vir, & femina ceteros homines generatione propagarent: quod sacra historia referunt, in quibus miracula Dei, & vniuersa, quæ fecit opera, continetur: quas historias, vt supra diximus, Iudæi,

Catechismus Iaponensis

Christiani in summa religione, & veneratione habent. Ex illis igitur duobus primis hominibus nati sunt multi filij masculi, & foemina, ex quibus dein le filijs orti sunt alij plurimi, & ita procedente tempore propagatum est totum genus humanum, quod vniuersum mundum repleuit. Hos omnes filios Adam, & Eua ab initio mundi docuere referentes ipsis casum suum, & simul etiam spem, & diuinam promissionem, qua Deus pollicitus fuerat, redimendum esse genus humanum, aliquando per vnius Saluatoris aduentum, cuius beneficio essent homines a peccato liberandi, & demonstranda via, qua possent vniuersi ad gloriam peruenire, quam Adam sua culpa perdiderat: & ita filios hortabantur vt Deum adorarent, & colerent, & naturalibus praecipua seruarent, quam in hominum mentibus Deus suo beneficio impresserat, neminem lederent iniuria, honestate, & aequitatem tenerent in omnibus, caeterum homines quippe qui sunt natura liberi, & possunt pro libito hoc, aut illud efficere: alij id agebant, ad quod eos Adam incitabat, Deum venerabantur, se se in officio continebant. Alij vero neglecto Dei cultu a recta ratione aberrabant, in varia peccatorum, & scelerum genera prolapsi: ad quae quoque daemonum persuasione traherentur. Daemones enim semper pro viribus studuerunt homines a vera Dei notitia, cultu, & obsequio abducere, semper hominibus persuaserunt male operari, ventri, & carni indulgere, & sic paulatim homines a vera Dei religione defecerunt, & sensim Dei gratiam, & amicitiam amiserunt: donec tandem extincta fere est in eis vera Dei notitia, qua erant primum imbuti. Item cum hominum infirmitas tanta sit, & tanta eorum ignorantia,

et inscitia, et propter peccatum natura ad malum propensa feratur, deprauatis affectibus corrupta, demonibus mentientibus sibi charos, et amicos esse homines, facile decepti sunt homines, ut improbos sensuum, et carnis motus prosequerentur, pro libito viuentes, secundum propriae voluntatis affectum, contempta Dei religione: qui eò cæcitatibus, et malitiæ deuenerunt, ut omni Dei veri cultu abiecto simulachra cõstruxerint, statuas, et imagines coluerint, in quibus sese demones abdebant, responsa præbentes, et suadentes hominibus, ut simulachra, statuas, et imagines colerent tanquam Deos, et sic tantum dominatum, et imperium demones in homines obtinuerunt, ut persuasissent credere, se esse Deos, et tanquam Deos coli, et adorari debere: et ita procedente tempore introducti sunt Caini, & Etoque, cõfictæ sunt eorū historia, et narrationes ridiculæ, et vanæ, et tandem inuexerunt demones in lapontiam tam multas, et varias sectas, et superstitiones: quæ quia sunt demonum, et hominum cõmentum, plena sunt mendacijs, fraudibus penitus detestandis, quia nihil aliud curasse videtur, quam ut homines proprio affectu ducti carni indulgerent, vitijs sese dederent, et omnem deniq; honestatem abijcerent.

Porro videns Deus deceptos homines in peccata precipites labi, cum sit infinite pius, benignus, et clemens, et omnium bonorum largitor, miseratus est hominū ruinam, et summopere eorum salutem desiderans, voluit eos veritatem, et rectam ad gloriam, et vitam sempiternam viam docere: unde per omnia mundi secula misit in mūdum homines sanctitate, et virtute conspicuos, fidelissimos sui nominis cultores, et sui honoris

Catechismus Iaponensis

studiosissimos defensores, ut homines rectè, & sanctè informarent, ab insidijs demonum, mendacijs, & fraudibus, quibus passim capiebantur, abducerent, vera Dei notitia, cultu, & religione imbuerent: & tandem omnibus persuaderent, solum Deum ut mundi artificem, principem, rectorem, & dominum esse adorandum, simulacra detestanda, Cami, & Fotoque relegandos, quippe nihil aliud sunt, quam mortuorum hominum effigies, demonum statuæ, & imagines, quæ nihil prorsus nocere hominibus possunt: nihil mali inferre, nihil boni præstare: & simul etiam homines docerent, quo pacto essent à Deo optimo maximo procreati, & donati animo immortalis: & qua ratione bene, & inculpate vivendo possent eternam vitam assequi: & suorum operum reddituri rationem, & in alio vitæ seculo, vel debitis supplicijs, vel meritis præmijs afficiendi: & ob eam rem soli Deo vero diuinum cultum, & honorem exhiberent: simul quoque docerent, polliceri Deum, se missurum in mundum redemptorem hominũ: idq; sanctissimi illi viri prædicarũt: totq; ac tanta signa eius aduentus prædixerũt, ut facile dignosci posset eius in mũdum aduentus: ut homines probe cognoscerent ex ijs, quæ in mũdo suo tempore futura essent, mũdi seruatores venisse: & eum esse, quem signa illa seculis multis antè prædicta monstrabant, & veluti loquendo dicebant, eum esse, quem Deus longè ante promiserat, ne à diabolo deciperentur. Porrò quoniam Sancti huiusmodi viri, quos Deus subinde mittebat in mũdum, plurima prænuunciabant eorum, quæ eventura erant eo tempore, quo hominũ redemptor venturus erat, Prophetæ appellati sunt, quo

nomine significatur homines diuini numinis afflatu illustrati
predicentes futura: vt autem homines horum Prophetarum
dictis fidem haberent, magnam vim, & potestatem suis Deus
Prophetis exhibuit, qua ingentia, & multa miracula edebant,
egregia, admiranda, & supra omnem nature facultatem opera
prestabant: quippe qui egrotis sanitatem, cæcis aspectum re-
stituebant, & ad vitam mortuos reuocabant, vt sacra diuinarum
literarum monumenta testantur: & quæcunque sancti huiusmo-
di Prophetæ populis dicebant, ipsi literis consignata reliquerunt:
vt ipsorum scripta testificari possent Saluatoris in mundum
aduentum, & eum venisse eo tempore, quo venit. Hæc sacra
volumina à Sanctis huiusmodi Prophetis conscripta semper
Hebræorum populus, ad quem suos Prophetas dignatus est
Deus mittere, conseruauit. Ceterum quia sancti huiusmodi
viri recte vitæ rationem, & normam homines docere conaban-
tur, & eos à vitijs, & criminibus detertere studebant, seuerè,
& acriter eos obiurgando ob deprauatos mores, & vitam, &
& eorum Cami, & Fotoque, è medio tollendo, paucissimiq;
erant, qui bene, & inculpate viuere, & sui instituti rationem
ad ipsorum dicta, & monita sanctissima componere, & emendare
voluissent: imò potius Bonziji, & Cami, ac Fotoque sa-
cerdotes videntes sua delicta, & flagitia detegi, sua quoque
mendacia & fraudes prodi, eos capitali odio persequebantur,
& plebi persuadebant, vt necarentur tanquam homines nefarij,
& in deos impij, & totius Reipublicæ libertatis, & salu-
tis euersores. Nihilominus tñ semper in varijs mundi regio-
nibus multi viri floruerunt, qui veram Dei notitiam habentes

Catechismus Iaponensis

vni Deo debitum cultum, venerationem, & honorem impenderunt, Cami, & Fotoque exetrati tanquam exitialem pestem: potissimum verò floruit populus quidam, qui dicitur Hebræorum plebs, qui neglecto omni Cami, Fotoque, & gentium instituto, & ritu vivebat iuxta præscriptū diuinarū legū, quibus instruebatur à Prophetis, quibus fidem habebat, quorū, vt sanctissimos viros, & sibi datos à Deo tāquam vitæ duces, & magistros venerabatur, & eorum cōscripta volumina magnificiebat: quam obrem Deus populū hunc Hebræorum per multa secula summis beneficijs ornauit: quippe eum potētissimum reddidit, & omnium suorum hostium victorē effecit: & sic Dei munere in summa pace, & trāquillitate degebat: magna bonorum omnium copia, & vbertate affluebat: multis miraculis diuinitus patratīs in eo illustrabatur, vt est in sacris ipsorum literis proditum, & vt certius, ac rectius Deum coleret, data est ei diuinitus lex, secūdum cuius præscriptam rationem viueret. Hanc legem accepit populus ille Hebræorum ministerio viri cuiusdam sanctissimi, qui dictus est Moyses, per quem etiam promisit Deus, se postea in mundum missurum Saluatorem hominū: cui quoque reuelauit modum, quo Saluator adueniens esset homines redempturus. Hoc idem iussit Deus, vt alij multi Prophete prædicerent. Post obitum verò Prophete Moysis populus ille Hebræorum, quanuis alioqui multis à Deo beneficijs affectus, magnis euectus honoribus, plurimis ditatus opibus, robore, & potētia præstans, pace, & tranquillitate gaudens, ingenti bonorum cumulo exornatus cœpit à diuina lege aberrare, & se se ad gentes adiungere: nam Gentilium fami-

narum

narum pulchritudine oblectatus cepit earum coniugia appetere: & licet ex gentibus uxores ducere diuinis legibus esset interdictum, coniugia sæpe cum gentibus celebravit: cumq; uxores nimium pulchræ, & idolorum cultrices essent, facile viris suis Hebræis persuadere paulatim ceperunt, vt eo ritu, & more viuerent, quem ipse tenebant, filiosq; docebant eam vite rationem, & institutum, quod ipse sectabantur: & sic tam viros, quam filios ad idolorum cultum, & Cami, & Fotoque venerationem traxerunt: & hac ratione populus ille Hebræorum tot, ac tantis bonis diuinitus cumulatus, seductus est: & Dei veri cultum, & venerationem neglexit: ad quem populum postea misit Deus viros, & Prophetas alios sanctos, quorum consilijs, & verbis crebro admonebatur, vt resipisceret, vt ad meliorem vite frugem rediret, vt diuinis legibus pareret, sin minus intelligeret fore aliquando, vt deleteretur, & funditus periret: admonebatur quoque de aduentu in mundum Saluatoris: item iussu Dei, & nomine eius populum illi Prophete docebant dicentes, venturum mundi Seruatorem Dei Filium futurum esse: quod Dei Filius humanam naturam indutus, & factus homo venturus in terram esset, & ipsum Hebræorum populū docturus veram Dei cognitionē, cultū, & legē: essetq; multa, & magna miracula factururus, ita vt homines persuasum sibi satis arbitrarentur eum esse verū Deum, verū Filium Dei naturalē, & redēptorem diuinitus promissū: item quod liberaturus mundū esset hac rōne, quod vt homo passurus esset, et tādē moriturus pro hominibus libēter ferēs pœnā, et mortē, quā hoīes ipsi p suo peccato soluere

Catechismus Iaponensis

deberent: vt sic ipse pro hominum peccatis satisfaciens diuini
numinis iniustitiam placaret, & hominibus suorum peccatorum
veniam impetrasset, & aditum ad caelum patefecisset, & denum
cunctis salutem sempiternam prestitisset. Porro quia Hebræo-
rum peccata, & delicta in dies magis augebantur, ita vt ipsis
quoque Prophetis vitam eriperent, innocentum sanguinem
effunderent, quorum opera, & ministerio utebatur Deus in
suis diuinis legibus promulgandis, declarandis, & interpretan-
dis: nec desistebar populus ille Hebræorum à cultu, & vere-
ratione idolorum, Cami, & Fotoque: nec abstinerebat à vitijs,
corruptis, deprauatisq; moribus, quibus imbutus erat: ob id mi-
sit etiam Deus alios Prophetas, quorum monitu corrigeren-
tur: & per quos eos saepe admonuit, ob sua flagitia, & scelera
in eam cecitatem deuenturos, vt mundi Saluatori fidem habi-
turi non essent, quando ad eos tandem venisset: & quod eius
legem recepturi non essent, nec sectaturi eius menita salutaria,
recla consilia, & sancta vestigia: imò potius quod ipsimet tã-
quam hostes essent illum interfecituri, & futuri ministri diui-
nae iniustitiae, & sententiae, quae lata à Deo erat, nimirum Sal-
uatorem mundi moriturum pro hominibus, & crucis mortem
acerbissimam subiturum, sed tertio postea die resurrecturum à
mortuis, & ascensurum in caelos magnifica gloria exornatum,
& liberaturum omnes eos, qui ab orbe condito in ipso spem
suam collocauerant, & legem implerant, & se se totos ipsius
fidei commiserant: & quod ipse post mortem suam magnam gen-
tium partem esset ad suam legem, & religionem traducturus:
eorumque, qui nolent ipsius legem, & doctrinam seclari, perditum
iri,

iri, est similiter ab huiusmodi Sanctis Prophetis prædictum, I Hebrewos, magnum flagitium contra Salvatorem mundi commissuros in eo occidendo: sed post ipsius necem perdedos: quod totum eo penitus modo postea euenit, quo fuerat longè antè prædictum: à sanctis Prophetis: Hebræi enim Salvatorem mundi occiderunt, & postea fuerunt funditus deleti, & expulsi, & eiecli à patrijs sedibus, captiui abducli sunt in varias terrarum plagas, sicut propria ipsorum historia prodiderunt, & sancta Prophetarum vaticinia, ac monumeta prædixerat: quæ nutu, & singulari Dei prouidentia, & cura salua, & integra semper apud ipsos custodita sunt, vt planum, & certum esset semper horum, quæ diximus, testimonium.

Posset bene diuina maiestas, sine hoc, quòd Deus fieret homo, & absque hoc quòd aliquid pateretur, vniuersum hominum genus saluum facere, si vellet: Deus enim est potentissimus, & eo modo poterat mundum seruare, quo vellet: ipsius est homines saluare eis veniam peccatorum concedere: sed voluit homo fieri, & mortem pro hominum peccatis subire, & mundum in libertatem asserre hoc modo, qui fuit multis de causis commodissimus. Primo, quia cum Deus sit summè iustus, & summè misericors, voluit in hominibus redimendis, & saluandis eum modum adhibere, vt sue iustitiæ diuinæ plene satisfaceret, & misericordia in homines retineretur plenissimè: non potuit autem ad hæc duo maxime præstanda cõmodior alius modus excogitari, quam vt Deus fieret homo, & pro hominibus ipse penas lucret: & sic salua, & integra maneret diuina iustitia, & misericordia suo etiam fungeretur officio: & ita factus est
homo,

Catechismus Iaponensis

homo, & pro hominibus mortem perpeffus: nam vt iuste hominum peccata contra Deum admissa vindicarentur, par erat, vt homines fuorum delictorū debitas pœnas persoluerent, hoc enim Dei iustitia exigebat: vel vt equam compensationem, & satisfactionem impenderent: quippe si Deus culpas hominum absq; vlla pœne solutione, & sine vlla compensatione, & satisfactione reddita condonasset. summam quidem erga homines misericordiam retinisset, sed diuina eius iustitia debitas ab homine pœnas non sumpsisset: quod si vt iustitia postulabat, homines debitis supplicijs plecterentur, misericordia non suū prestitisset officium erga homines, nec Deus suā misericordiā in homines tam apertè, & clarè prodidisset: quia pœna igitur, quam hominum peccata promerebantur, infinita erat: vt pote, quia peccatū contra Deum admissum est iniuria contra infinitā diuine maiestatis bonitatem, vt perfectè iustitia seruaretur in vindicandis, & puniendis hominū peccatis, opus erat infinita satisfactione ex parte hominum: infinite autem satisfacere homo nulla ratione poterat, quia humana opera, & merita finiti valoris sua natura sunt: oportebat igitur, vt aliquis, cuius opera vim in promerendo, & satisfaciendo infinitā haberent, pro hominum delictis in Deum admissis satisfaceret: ob eam rem æternus summi, & optimi Dei Filius voluit fieri homo, vt in se ipso alioqui infinito, & immenso pœnas hominum suscipiens, & sustinens infiniti pretij satisfactionem redderet, & hac ratione Dei infinita iustitie, quā peccando homines offenderant, est cumulatissime satisfactū, & in homines infinite benignitatis, & misericordie beneficium collatum: quippe

Deo

Deus, qui omni ex parte infinitus est, se ipsum hominibus exhibuit: consequitur ergo, ut hic modus afferendi salutem hominibus sit sapientiæ, benignitatis, & iustitiæ plenissimus, quique summam Dei providentiam, & perfectionem maxime deceat.

Secundo hic modus fuit commodissimus: nam primus vir suasionem fœminæ à diuina lege, & imperio aberrans Deum offenderat, & totum genus hominum perdens mundo perniciem, & exitium attulerat: erat igitur rationi consentaneum, ut alius vir mundo salutem afferret, & genus hominum saluum præstaret: in Deum autem pœna non cadit: ut ergo Deus ferre, ac pati pœnas, & aduersa posset, & quâ Deus mundum expurgasset, & quâ homo supplicia sustineret, decuit maxime, ut homo fieret.

Tertio, ne diabolus gloriaretur insolenter, à se virum fœminæ persuasionem deceptum, & in peccata prolapsum suum captiuum effectum, iam inde à primo orbis initio promiserat Deus, se alium virum in terras missurum, qui ex fœmina natus vniuersam dæmonis potentiam labefactaret, superbiam confringeret, dominatum deleret, mundo salutem afferret, & homines ex dura eius seruitute, & crudeli tyrannide ereptos in libertatem suavissimam vindicaret: at verò, quia homo ad hæc præstanda imbecillus sua natura erat, voluit Deus homo fieri, ut promissa persolueret.

Quarto, quia nihil est, quod vehementius, & acrius hominum animos ad Dei optimi maximi cultum, honorem, & amorem impellat, & ad bene, & inculpate viuendum omnes magis excitet,

Catechismus Iaponensis

Et inflāmet, quān gloriæ studium, immortalitatis spes, futuri præmij cupiditas, pœnæ, & supplicij metus: at nulla alia ratio ad hæc præstantia cōmodior iniri potuit, quān si Deus homo fieret, & pro cōmisso hominis flagitio mortem subiret: quān ob rem Dei Filius factus est homo, & pro homine se ipsum morti tradidit: ut infinitam in homines suam caritatē declararet: & eos in sui amorem accenderet, & certissimum sempiternæ gloriæ pignus daret: mori voluit, ut sua morte culpam hominis expiaret: neque enim gratis omnino peccatū remisit, ut ostenderet grauisimum mali genus peccatum esse, & maximo odio Deo semper fuisse, & acerbissimum hominibus interitum afferre, ut sic hominem à peccato deterreret: nam si Deus suo filio non pepercit, sed potius eum morti tradidit, ut, qui hominum peccata in se transtulerat se se pœnis obijciens, quas fuerant homines promeriti, debitas hominum delinquentium pœnas exolueret: quid faciet hominibus in diuinas leges peccantibus? si in suo filio alienam culpam non condonauit, multò minus proprijs hominum culpis, & peccatis ignoscet, nisi resipiscant, nisi à peccando desistant, nisi pro commissis delictis satisfaciant per veram animi pœnitentiam, ad saniorē, & meliorem vitæ frugem conuersi.

Ob has, & alias rationes voluit vnicus summi Dei Filius fieri homo, & libens mortem oppetere, & cum ignominia, ac dedecore mori ad crucem affixus, quia sicut à primis duobus hominibus, à quibus ceteri propagati sunt, delictum fuit fructu arboris sibi interdictæ vescendo, cuius primi peccati labe sunt posteri cōmaculati: sic est singulari Dei prouidentia consti-

constitutum, ut hominum culpa in arbore deleretur, & primi sceleris pœna in sanctissimæ crucis ligno lucretur: ut diabolus, qui hominem ligno deuicerat, atque deiecerat, in ligno quoque uictus prosterneretur. & mortale hominũ genus per crucẽ salutem & totissimam consequeretur.

Ceterum aliqua uestram mentem, cogitationẽq; dubitatio hoc loco subibit: quo pacto Deus, cum sit sua natura immutabilis, & ab omni dolorum, ac laborũ perpeffione alienus, fieri homo potuerit, & in cruce mori: si enim, ut supra est à nobis dictum, homo secundum suam substantiam in Deum cõueri, & mutari non potest, multò minùs Deus in hominẽ transferri, aut fieri homo poterit. Huic dubitationi respõdeo, Deus non est ita homo factus, ut Deus esse desierit, aut suam naturam in aliam uerterit, aut eam cum humana substantia cõfuderit. Hoc enim fieri nulla ratione potest: sed homo factus est nostram naturã humanam cum diuina in sua persona consocians, atq; coniungens: ita ut Iesus Christus Dñs noster sit Deus, & homo, una nimirum persona diuina ex duabus, & in duabus naturis subsistens, nempe diuina, quam ex omni æternitate habebat, & humana, quam assumptam cum diuina copulauit, cum Deus factus est homo: hæc itaq; admirabilis unio fuit in persona diuina, nimirum in Filio Dei facta, non autẽ in natura diuina: & sic Filius Dei unione facta est homo, nõ autẽ natura diuina est natura humana: & quãuis in rebus nullum exẽplum, nulla similitudo inueniri queat, quæ omni ex parte cum hac unione consentiat, quippe res, quæ natura constãt, non ex toto ea, quæ sunt supra naturæ vires, exprimunt, & referunt, nihilominus

Catechismus Iaponensis

tñ rem istam admirabilem quadam ex parte patefaciam vobis
vno in medium exemplo producto. Sume tibi arborem quan-
dam, verbi gratia, pirum multis natura procreatis ramis con-
stantem: finge eius trunco insitum ex alia arbore, nimirum
ficu recisum surculum, duæ tunc eius stipitis arborum natura
affixæ adhaerebunt, nempe piri natura, quam primum habebat,
& ficus substantia, quæ illi hominis industria insita est, nec
tamen piri natura, & ficus substantia permixta, confusæq;
sunt, sed potius in vno, eodemq; stipite arboris saluæ, & inte-
græ duæ naturæ sunt, vna, quæ ficus edit, ac profert, altera,
quæ pira fert: sic fatemur personam, scilicet Filium Dei, qui
per naturam suam Deus est, & cum natura diuina naturam
humanam coniunxit absque vlla prorsus duarum naturarum
permixtione, & confusione, & ita non desijt esse Deus, sicut
Deus ex omni æternitate erat, cepit tamen ex tempore esse
homo secum consociata natura humana: & quatenus Deus
est, in natura diuina subsistit, omnes diuinæ substantiæ actio-
nes, & diuinæ vitæ perfectiones habens, quas in omni æterni-
tate continebat: & quatenus homo est, anima constat, & cor-
pore, & in eadem secundum speciem humana natura vivit, in
qua ceteri homines subsistunt: hoc tamen excepto, quod in cæ-
teris hominibus natura est multis ignorantia obscurata tene-
bris, peccati labe, & sordibus inquinata, multiplex ad malum
propensione pressa: at in Christo Dño nostro est humana na-
tura omni vitæ integritate, puritate, & sanctitate plenissima:
neque enim decuit, vt cum natura diuina in Filio Dei natura
copularetur humana ignorantie tenebris obducta, peccato in-
fe.

fecta, aut pravis naturæ affectibus obnoxia. Sicut igitur in vno, eodemq; arboris trunco coniunctæ sunt duæ arborum naturæ, nimirum pirus, & ficus, non tamen inter se se permixtæ, seu inuicem confusæ: sic in vna, eademq; persona diuina, qui est vnicus summi Dei Filius, duæ naturæ diuina, & humana consistunt, quæ inter se se sunt ita connexæ, & secum inuicem congregatæ, vt nulla ratione sint inter se se permixtæ, siue confusæ. Hoc exemplo intelligere commodè, & aptè potestis, quo pacto Deus factus sit homo, & qua ratione sustinere, ac pati incommoda, & aduersa, ac tandem mortem subire potuerit Deus: fatemur enim ipsum, quia Deus est, nec mori, nec pati posse: at simul confitemur, eum, quia homo est, mortuum fuisse anima corpore soluta per mortem. & sic etiam fatemur, eum multa aduersa, & acerba pertulisse, quatenus homo est. Sicut in prædicto exemplo, quod in medium produximus, quæuis ficus ramus arescat, aut refecetur, vel aliud quid mali patiatur, non continuo piri ramus aliqua ex parte lædetur, quippe qui alterius naturæ est saluæ, & integræ. Hoc etiam percipere commodè, & aptè potestis alio exemplo ex animo, & corpore sumpto: nam anima, vt supra a nobis est dictum, suum proprium esse habet, quod à corpore non pendet, ipsa per se ipsam immortalis est: insuper esse habet vt forma, quæ corpori tribuit, vitam, motum, & vim agendi: quam ob rem quum homo functus vita moritur, licet ex parte corporis moriatur, ex parte tamen animæ non moritur, quippe anima corpore intereunte non perit, sed ab omni corporis nexu, & vinculo soluta per se ipsam subsistit, ac vincit: sic sa-

Catechismus Iaponensis

temur, Filium Dei suum proprium esse, vitam, & naturam habere in se ipso, at idem ipse præstat etiam, & confert esse humanæ naturæ, quam in se ipso cum diuina natura coniunxit: & ob eam rem licet anima à corpore seiuncta per mortem Filius Dei patiatur, quatenus homo est, at quatenus Deus est, nulla ratione patitur: atque ex his intelligi potest, quo pacto Deus factus sit homo, & qua ratione, ut homo est, pati, ac mori potuerit, ut homines sua morte ex seua dæmonis tyrannide ereptos, & ab omni peccato liberos in scelicissimis cælorum sedibus collocaret.

Cum igitur vnicus Dei optimi maximi Filius homo fieri voluisset, ut pro salute hominibus afferenda mortem oppeteret, Virginem quandam omni morum, ac vitæ integritate, & sanctitate plenissimam elegit ut matrem, ex cuius utero nasceretur ut homo. Hæc scelicissima virgo Maria appellatur, vna erat ex illis fœminis, quæ in veteri Iudæorum populo vivebant: genus suum, & originem ex regia Dauidis stirpe iam inde à magno Hebræorum parente Abrahamo deducta traherat: orta fuit ex maioribus vitæ puritate, & prophetiæ dono clarissimis: quibus, & quorum ministerio vniuersis hominibus Deus sæpe promiserat, oriturum ex virgine Dauidici generis, & familiæ virum, qui mundum peccati labe expiatum saluaret. Porrò cum hæc virgo tantum dignitatis fastigium esset adeptura, ut Dei genitrix foret, tot, ac tantis eam Deus diuinæ gratiæ beneficijs cumulauit, tot in omni virtutum genere muneribus exornauit, ut fuerit sanctissima, & perfectissima omnium fœminarum, quæ vel
ab

ab initio procreati mundi extiterunt, vel orientur deinceps: tanta enim morum, ac vitæ sanctitas, tanta virtutum clarissimarum perfectio decebat eam virginem, quæ futura erat mater Filij Dei, quatenus homo est. In huius beatissimæ virginis utero purissimo Filius Dei in se ipso cum natura diuina naturam humanam consociauit: quippe in eo factus est homo sine vlllo viri semine, & opera conceptus, sola Spiritus sancti gratia, vi, & potestate generatus: nam ille in prædictæ virginis visceribus mundissimis corpusculum formauit, ac finxit, & innox figurato corpori animum infudit, ac naturam humanam ex animo formatam, & corpore in ipsa met persona Filij Dei cum natura diuina copulauit: & hac ratione vnico temporis momento sine vlllo prorsus huius clarissimæ virginis damno, absque vlla eius virginitatis iactura, diuina ope Filius Dei factus est homo ex duabus, & in duabus naturis diuina, & humana subsistens Deus simul & homo: quod totum vno temporis puncto peractum est, quo fuit Filius Dei in virginis utero conceptus: & hæc omnia sunt diuinitus patefacta virgini ministerio Angeli è cælo missi, vt sanctarum scripturarum monumenta testantur, in quibus Filij Dei incarnatio, conceptio, ortus, vita, & gesta scripta continentur. Cum autem hoc opus admirabile fuerit diuina ope, & potestate perfectum absque vlla hominum opera, sicut beatissima virgo Dei Filium hominem factum sine vlllo suæ virginitatis incommodo concepit: sic eundem peperit absque vlllo eiusdem virginitatis

Catechismus Iaponensis

ginitatis detrimento: & ita post partum illæsum eius corpus, integrum, & inuiolatum permansit, sicut virgo ante partum erat, sic incorrupta virgo in partu, & post partum extitit, nato ex ea, & in lucem edito diuinitus Filio Dei: quippe eum peperit sine sui corporis violatione, absque vilo prorsus dolore, & pœna, sed potius summo cum gaudio, atq; lætitia, qua totus eius animus perfundebatur in tanta mysterij magnitudine, nimirum Filium Dei pariendo. Ob eam rem singulari, & eximio est priuilegio donata, vt cæteris antecellens sit Filij Dei mater, & tamen semper integra, & incorrupta virgo. Nam in eius vtero castissimo Filius Dei naturam humanam assumens prodijt ex eo sicut lux Solis, quæ per vitream fenestram permeat, ac transit, & tamen vitrum non rumpitur, non frangitur, sed integrum permanet. Quod si hoc lux Solis vi sua potest efficere, quid ni faciat Filius Dei, qui est omnipotens? Potuit sanè fieri homo, & nasci ex purissimo virginis vtero sine vlla ipsius virginitatis perpetuæ corruptione.

Filius Dei factus sic homo ob salutem vniuersis hominibus dandam, vocatus est IESVS: hoc enim nomen est illi diuinitus impositum: sic enim vocari eum iussit Deus ministerio Angeli è cælo ad Virginem missi. IESVS nomen est Hebræum, quod Saluatorem significat. CHRISTVS nomen est Græcum, quod significat vnctum: nam dictus est etiam Christus quasi vnctus: vngebantur in illo veteri Iudæorum populo Reges, & ita dictus est Iesus Christus,
hoc

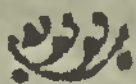

hoc est Saluator, vnctus, electus, & constitutus diuinitus Rex. Hic fuit multis, antequàm nasceretur ex virgine, temporibus in veteri Hebræorum lege promissus à Deo, fuit multis Prophetarum vaticinijs prænunciatus, & figuris plurimis adumbratus: & ita expectabatur ab omnibus venturus in mundum, vt omnibus salutem afferret, & omnes ex duro dæmonis iugo, & imperio liberaret, sicut erat Abrahamæ, & multis alijs Hebræorum maioribus diuinitus prædictum. Hunc Iesum Christum, qui est Filius Dei, factum ob hominum salutem hominem, quiq; Deus verus, & verus homo est, nos Christiani colimus veneramus, & adoramus. Hunc nostrum Saluatorem, Redemptorem, & Dominum agnoscimus, credimus, & confitemur. Hunc vnà cum Patre, & Spiritu sancto vnum in personarum Trinitate Deum, vnus, eiusdemq; naturæ, substantiæ, & omnipotentia Dominum profiteamur: supra de hac personarum Trinitate tractauimus: in hoc vno Domino nostro tota nostræ salutis spes sita, & constituta est: quippe eius ope, & auxilio freti nos saluos futuros esse speramus: ipse namque vt verus Dei Filius factus propter nos homo vniuersos mortales in extremo mundi fine, & interitu iudicabit: ijs, qui crediderint ipsi, & diuina eius præcepta, & mandata seruauerint, iuxta diuina eius promissa salutem reddet sempiternam, eosq; in felicissima beatorum sede, & domicilio collocabit, vbi vnà cum ipso perpetua quadam pace, tranquillitate, & gloria perfruentur, in incundissima rerum omnium, quæ apud Deum est,

Catechismus Iaponensis.

est, possessione constituti: ijs verò, qui fidem eius, & religionem sectati non fuerint, & legem eius non coluerint. nefario demonum imperio parentes, perpetua supplicia re-
pendet: quia in obscurum, & tetrum inferorum carcerem conijcientur, vbi sempiternis cruciatibus torquebuntur ministerio demonum, quorum simulacra adorarunt, & quorum iussa fecerunt: ibi summo mœrore confecti, & summis diuexati doloribus omni miseriarum, & malorum genere prementur, omni prorsus salutis spe destituti, iustissimas suorum scelerum pœnas exoluent: id enim Dei iustitia postulat, vt qui mundi Salvatorem contempserint, & debitum Deo cultum, & honorem detraxerint, quiq; summo rerum omnium opifici, principi, ac Domino iustum, & meritum obsequium, & famulatum negauerint, demonibus subijciantur, dura eorum seruitute, & iugo afflicentur, quippe qui Cami, & Fotoque coluerunt,
& mortuorum hominum simulacra,
& imagines adorauerunt.

CATECHISMI

CHRISTIANÆ FIDEI;

in quo veritas nostrę religionis
ostenditur, & sectę Iapo
nenses confutantur,

LIBER SECVNDVS.

¶ Authore Alexandro Valignano societatis I E S V.

Olyssipone excudebat Emmanuel de Lyra, Typog. 1586.

Cum facultate sanctę generalis Inquisitionis.

230449

C A T E C H I S M I I A-
 ponensis libri secundi,
 Proœmium.

V O sunt, quæ mortalium animos ad spem beatæ vitæ potiundæ, & virtutem amplectendam excitare solêt: vnum est veræ fidei, & religionis cognitio, ex qua errorum, falsorumq; dogmatum confutatio proficiscitur: alterum diuinæ legis assidua meditatio, quam Dei Opt. Max. cultus, eiusq; sanctionum observantia cõsequitur. Hinc nimirum factum est, vt præcipui Christianæ Philosophiæ Magistri, non modò contra superstitiosa gentium dogmata disserterint, sed etiam Christi famulos præclaris diuinarum rerum documentis, ad omnem virtutem erudierint. Quorû nos vestigia persequentes postquàm superiori libro laponensium dogmatum fundamenta inania planè esse demonstrauimus, atque adeò Christianam fidem constituimus, operæpretium duximus hoc altero libro diuinarum sanctionum, quas Decalogo comprehêsas, à Deo accepimus, explicationē afferre, simulq; ostendere, quanta sint in ecclesiæ sacramentis ad eadem præcepta facilè obseruanda præsidia constituta.

CONCIO

C O N C I O P R I M A .

IN QVA DIVINAE LEGIS PRAE-

cepta explicantur.

SUPERIORI libro in eo argumento versati sumus, ex quo satis constare potest, quo pacto filius Dei factus sit homo, ut uniuersotum hominum peccata deleteret, & viam rectam, qua pergeretur in caelum, ostenderet, & mundo optatissimam salutem praestaret: In praesentia tractabimus de ea, quam sanctissimè tulit, lege: & dereliquis, quae diuinitus constituit, ut seruarentur perpetuò usq; ad vltimū mundi interituri finem. Cum autē ipse fuerit ille mer Deus, qui olim ministerio Moysi legē cōdiderit in veteri Hebræorū populo, iterū cōfirmavit eā denuò postquam venit in mundū: Hac verò lege decē praecepta cōtinētur, quae iussit ut obseruaretur ab oībus, & ea obseruātibus salutē p̄misit sempiternā.

Primum huius legis praeceptum est, ut uniuersi vnum tantum Deū colāt, et venerentur, & eum ex toto corde, et animo, supra oīa diligant. Secundum est, quo prohibemur, iurare vanè per sanctum Dei nomen. Tertium est, ut Dies sacros, & festos colamus. Quartum est, ut oēs suis parentibus debitum honorem impendant. Quintum est, quo prohibemur homini vitam adimere. Sextum est, ne adulteria admittamus. Septimū, ne aliena bona vsurpemus. Octauum est, ne falsum aduersus aliquem testimonium dicamus. Nonum est, ne alterius vxorem appetamus. Decimum est, ne aliorum bona concupiscamus. Hęc sunt decem praecepta, quae olim Deus in veteri Iudæorum populo iniunxit oībus obseruanda: et postea Christus redemptor noster denuò stabiliiuit Christianorum plebe, et Republica fundata: ex quibus rectè colligitur, ea esse diuinitus imposita: nam paucissimis verbis complectuntur quicquid hōibus iuberi potest: et tam suaui mandata sunt, ut in omni prouincia, Regno, natione, & gente coli, et obseruari possint, et debeant: quod reliquae leges à mundi Principibus latae non habent: quae etsi vtilis, et cōmodae sunt in vna prouincia, vel Regno, in alio prorsus inutiles, incōmodae, et vanae sunt: Hęc tamen lex, ut potè lata à Deo, qui sapientissimus est, et uniuersorum dominus, vim habet obligandi oēs gentes toto terrarū orbe dispersas: et ab uniuersis hominibus obseruari potest Dei ope, & auxilio. Porro, ut hęc omnia intelligatis, nosse debetis, tria huic legi potissimum conuenire: nam cum sit lex diuinitus instituta, par est, ut in tribus excellat.

Primum

Christianæ fidei.

3

Primum est rectissima, et æquissima summa ratione constans, quippe quæ à Deo, in quo est perfectissima ratio æquitatis, & bonitatis, sancita est, & lata est hominibus mente, & intellectu constantibus, qui ratione ducuntur. Secundum, est omni ex parte absoluta, perfectè hominem instituens, ut omne malum deuitet, & bonum vndique prosequatur. Tertium est, lex, quæ in omni prouincia, & Regno, ab omni gente, & natione obseruari, & coli potest. His tribus rebus potissimum excellit, & præstat cæteris hæc diuina lex: hæc enim tria reliquæ humanæ leges non habent. Primum, hæc lex tota in ratione est, & æquitate innixa, & posita. Hoc facile comprobari, & constare apertè potest, si singula huius diuinæ legis præcepta percurramus, & singula declaremus iuxta Dei mentem, quæ eam tulit.

IN primo nanque mandato præscribitur, ut nullus adoret, & colat, nisi vnum tantum Deum, & ut omnes homines hunc Deum summo amore prosequantur: quæ res, quàm sic rectæ rationi consentanea, quis non videat? quàm sit omni æquitati consona, quis quantumuis rudis, ac barbarus non intelligat? Nam si vnus tantum est Deus, vnus rerum omnium opifex, princeps, moderator, & Dominus, ut supra est claris rationibus comprobatum, rationis, & iustitiæ lex exigit, ut ipsi soli diuinus cultus, & honor impendatur: & non rebus ab eo conditis, & ex nihilo procreatis. Insuper si ipse est summa, & infinita bonitas, cuius nutu, & ope viuimus, mouemur, dirigimur, & conseruamur, par est, ut eum ex toto corde, & animo supra omnia diligamus. Nam primum, & summum bonum, summè, & ante cætera omnia expeti, & amari debet: & ita hoc præcepto interdictus est nobis omnis simulacrorum cultus: Prohibemur *Camos*, & *Fotoquios* venerari: prohibemur nostram in illis spem, & salutem collocare: ab eis opem, & auxilium petere. Quamobrem nefas est, eorum simulacra, & imagines colere, quia Deo debitus, & meritus cultus, & honor detrahitur, & creaturis impenditur: nefas est, mortuorum hominum effigies depingere, statuas erigere, ut diuinis cultibus adorentur. Præterea prohibentur nobis hoc præcepto veneficia, sortilegia, auguria, præstigiæ, & omnes Magicæ artes, ac superstitiosæ arrolationes, quæ dæmonum opera, & ministerio peraguntur: Est enim diabolus hominum deceptor harum superstitionum, & artium inuentor, Dei aduersarius, & hostis. Hæc autem omnia ex eius malitia profluxerunt, & in mundum sunt inuecta, mille fraudibus, & mendaciis plena, quibus passim ho-

Catechismus Iaponensis

mines in errorem deducuntur. Est igitur vnus tantum Deus colendus, & adorandus, qui est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, qui vniuersa ex nihilo finxit, & condidit: condita gubernat, & conseruat, & ita vniuersorum est Dominus. IESVS CHRISTVS Redemptor noster colendus, & adorandus similiter est, quoniam est filius Dei, factus tamen homo ob nostram salutem: in hoc vno Deo spes nostra sita est: ab hoc vno rota nostra salus pendet: huius Dei auxilium petendum, & inuocandum est: ab hoc vno vniuersa bona promanant. Hoc tamen præcepto non est nobis interdictus crucis, & aliarum sacrarum imaginum, & statuarum sanctarum vsus, qui est apud Christianos: nec prohibemur sanctos, qui in cælesti, & felicissimo beatorum domicilio consistunt, venerari, & colere: nam crucis imago refert nobis acerbissimam illam mortem, quam Iesus Christus vnicus nostræ salutis autor sponte pertulit, vt nobis peccati labe corruptis salutem conferret. Aliæ imagines referunt nobis cætera eius gesta: quæ dum in hoc mundo sanctissimè vixit, mirabiliter edidit. Aliæ item nobis referunt sanctos viros, & egregia eorum facta, ex quibus ad vitam nostram benè, & sanctè traducendum inuitamur quæque nobis in memoriam reducunt ea, quæ pro fide, & religione nostra inuidto animo pertulerunt. Vnde Christiani non colunt, neque adorant imagines, credentes, in eis virium, aut potestatis aliquid inesse: sed adorant, & venerantur Deum ipsum, & Iesum Christum filium eius in cruce, & aliis imaginibus adumbratum: & crucem, ac cæteras imagines colunt, & reuerentur ea ratione, qua figuræ sunt nobis Deum, & Iesum Christum eius filium referentes: item sanctos vel homines, vel angelos, quos Christiani venerantur, non colunt, neque adorant eo cultu, honore, & veneratione, qua Deum ipsum reuerentur. Non enim sanctos adorant, credentes eis, ex seipsis sanctitatis, & diuinitatis aliquid inesse. Solum enim Deum profitemur, & credimus ex seipso sanctitatem, & diuinitatem habere: sed colimus sanctos tanquam fideles Dei seruos, vt Deo charos, & gratos amicos, vt Dei nuncios, & interim eorum opem, & auxilium inuocamus, vt sint nostri apud Deum patroni, sint aduocati, sint deprecatores, vt diuinam nobis gratiam, & beneuolentiam concilient, ac cætera beneficia, quæ petimus, impetrent nobis à Deo, à quo solo peccatorum veniam, & salutem, ac felicitàtem sempiternam exoptamus, à quo, quidquid boni est, expectamus. Quãobrem summo cū amore, & charitate cōplecti debemus.

Iplē

Christianæ fidei.

7

Ipse est ante, & supra omnia diligendus: potius vitâ perdere, quàm Deum debemus: vitæ detrimentum priùs pati tenemur, quàm vllum mortale peccatum admittere, quo Deus offendatur: & ita priùs occidi nos patiemur, quàm Dei fidem abnegemus: Christi religionem deseramus: vanas, & superstitiosas Idolorum ceremonias seruemus: *Camios*, aut *Fotoquios* veneremur, aut vllum illis sacrificium offeramus: & hæc sunt, quæ in primo Dei mandato continentur.

Secundum Dei præceptum est, ne vanè per sanctum Dei nomen iuremus: In quo præcepto nihil est, quod non sit æquitati, & rationi maxime consentaneum: Nam cum Deus sit vniuersorum autor, princeps, & Dominus, cui omnes cultum, honorem, & famulatum debent, apertè colligitur, nemini licere per sanctum eius nomen iurare, siue falso, siue vanè, siue iniquè: Sanctum enim Dei nomen polluimus, cum illud temere absque reuerentia, & honore proferimus. Hoc itaque præcepto prohibemur, mendacium iuramento confirmare. Est enim magna iniuria Dei, cum eum in mendacii testem adducimus: quippe qui est prima, & summa veritas, qui nec fallere, nec falli potest, qui que summo odio mendacium detestatur. Item prohibemur id iuramento confirmare, quod nobis certò compertum non est: nam si rem incertam, aut dubiam iuramus, periculum iurandi falsum incurrimus, & iniuria fit Deo, si vt testis incerti, vel dubij producat. Item, hoc etiam præcepto interdicitur nobis iuramentum, quod temerè absque reuerentia, & honore Dei fit. Infertur enim Principi, & Regi iniuria, si nomen eius absque reuerentia debita tractetur. Item prohibemur rem iuramento confirmare, cum iuramento opus non est: non enim est Diuini nominis vsus futurus temerè, cum eum ratio non exigat, & necessitas postulet. Item vetitum est nobis, iurare nos aliquid facturos, vel omisso, quod facere, vel omittere peccatum sit: tunc enim debita iustitia iuramentum carebit: non tamen tam graue peccatum est iurare absque necessitate cogente quod verum alioqui est, & nobis certò exploratum, quàm sit iurare mendacium, aut iurare nos facturos, quod fieri absque peccato non potest. Hinc etiã planè colligitur, omne blasphemix crimen esse nobis interdictum: nam si vanè iurare prohibemur, maiori multò ratione vetamur, ignominiosè de Deo aliquid dicere, aut aliquid contumeliosè loquendo Deo tribuere, vel aliquid detrahere. Cæterum non omne iuramentum in vniuersum hoc præcepto inhibetur: nam licet nobis iurare, quando veritatem certam,

Cathechismus Iaponensis

& nobis compertam, necesse est iuramento comprobare, ut dicto nostro fides habeatur, dum modo iuremus cum debita diuini nominis reuerentia, & honore: & ad id aliqua iusta necessitate cogamur. At verò iurare per Camios, vel Fotoquios, vel per rem aliquam ad eos pertinentem, nobis non licet: esset enim grande nefas, & crimen contra primum supra dictum mandatum, quia Camiis, & Fotoquiis cultus, honor, potestas, & veritas soli Deo debita tribuerentur.

Tertium Dei præceptum est, ut festos, & sacros dies colamus, quod ut probè intelligatis, prius scire vos oportet, quod sicut principes, ac Reges terræ in more habent, ut certos aliquos dies constituent, quibus subditi famulatum ipsis, & obsequium præstent: sic Deus constituit statos, ac solennes dies, quibus Christiani omnes ex legis præscripto rebus diuinis vacent, Deo cultum, honorem, & obsequium debitum impendant: sese in sacras ædes, ac templa conferant, sacrificiis missarum intersint: preceationibus, & obsecrationibus Deum sibi placare, & suorum scelerum, ac delictorum veniam, & animarum salutem obtinere conentur. Ob hanc rem in templa concurrimus, ut quæ sunt nobis necessaria ad salutem doceamur, et ea precibus, ac votis à Deo flagitemus. Porro ut hæc omnia meliùs præstarentur, iussit Deus ut sacris, ac festis diebus opera seruilia intermittantur: studia, & negocia secularia deponantur, ut diuinis rebus commodiùs vacemus, & eos dies in honore, & cultu Dei retinendo, & nostrarum animarum salute procuranda consumamus: ob hanc rem consecrati, & instituti sunt omnes totius anni Dominici dies, & quidam alii præcipui, qui dicati sunt sanctis: quibus diebus mysteria, & gesta **I E S U C H R I S T I** Domini nostri in memoriã reuocantur, et facta sanctorum hominum referuntur: quapropter Christiani singuli, si commodè possunt, absque graui suarum rerum detrimento, tenentur hisce sacris, & festis diebus templum petere, missæ sacrificium audire. At si iustis causis, & negotiis aliquis sit impeditus, ita ut commodè templum adire non possit, satis est si Deum corde, & affectu adoret, animo in templum eundi, si possit. Hisce etiam temporibus cessare debent Christiani, & nihil agere eorum, quæ ceteris hebdomadæ diebus operarij laborando solent efficere. Non licet hisce diebus terram colere, ligna cedere, aut alia similia opera præstare, nisi ad ea necessitate graui cogamur, ut rerum nostrarum incommodum, & iacturam deuitemus. Nam cum prædicti dies instituti sint ad salutem animarum
pro-

promouendam, fas non est, eos in sæcularium rerum negotiis, & corporum obsequiis consumere. Non tamen opera necessaria relinquere prohibemur.

Quartum Dei mandatum est, vt nostris parentibus honorem debitum impendamus. Quod quàm sit æquitati, & rationi consonum, planum est: nam secundum Deum id quod sumus, à parentibus accepimus, qui nec vitam, nec spiritum quidem hunc, quem ducimus haberemus, si nostri nos parentes non generassent: ipsi nos genuerunt, genitos educarunt, instruxerunt, gubernarunt, & sua nobis bona tradiderunt. Quapropter iustitiæ lex, & ratio postulat, vt filij parentes suos honorēt. Quatuor illis debentur, amor, reuerentia, obedientia, & subsidium, quando ope egent aliena: non solum verbo eos honorare debemus, aut signis tantum, & ceremoniis externis, sed potissimum interno amore prolequi, & ex animo reuereri: & ipsis, cum nobis iusta, & recta imperant, parere, & eorum inopiam, & indigentiam subleuare, memores, quod quidquid sumus, sit ab illis in nos collatum: quidquid habemus sit ab illis acceptum. Hoc etiam præcepto iubemur patres spirituales, qui nostrarum animarum curam habent, colere, & honorare, quales sunt sacerdotes, prælati, & superiores à Deo constituti: ipsi nanque nostrorum animorum curæ, & saluti inuigilant, ipsi in terris Dei vice funguntur, & ideo præcipit Deus, vt eorum iussis obsequamur, eos, quando nostra opera, ministerio, & subsidio indigent, iuueamus. Hoc idem principibus, & regibus, & reliquis, quorum dictioni, & imperio subsumus, præstari debet. Nam hi etiam loco Dei in terris iustitiam administrant, populos, & res publicas moderantur, & ob id ipsis parendum est in omnibus, dum ea iubent, quæ cum recta ratione, & diuinis legibus non pugnant: fidelitas erga eos magna esse debet: si opus fuerit, est pro illis sanguis etiam ipse fundendus, & vita amittenda, vt eorum vitam, honorem, principatum, & imperium tueamur ab omni prorsus prodicione, & contra eos coniuratione, & rebellionem alieni.

Quintum Dei præceptum est, vt nulli vitam adimamus. Quo præcepto non prohibentur Reges, & Principes subditos occidere ob suorum scelerum poenam: Imò potius iubet Deus, vt Reges, & Principes iustitiam in terris administrant, improbos, & perditos homines debitis suppliciis afficiant, eos vel morte puniant, vel in exilium mittant, vel ad perpetuos carceres damnent, vel denique alijs meritis poenis addicant: tunc enim

enim

Catechismus Iaponensis

enim Principes nequaquam Dei legem violant, si eos interfici iubeant: neque delinquent ij, quorum opera, & ministerio occiduntur improbi iussu Principum, & sententia Magistratum. Item, non est nobis interdictum ius belli, quo fas est Principibus iustum bellum gerentibus hostes occidere suorum militum opera. Prohibemur ergo quenquam necare, vel ira, vel odio, vel alio depravato animi affectu, vel priuata nostra autoritate: in quo iustitiæ lex, & recte rationis præscriptum violatur, & sicut ij faciunt, qui interficiunt alios, cum tamen ad id nullam habeant potestatem: quippe qui nec Principes sunt, nec vlla Magistratus autoritate, & officio fungantur. Item, hoc præcepto non solum est nobis interdictum quenquam occidere, sed etiam vulnerare, mutilare, verberare, aut alia quapiam iniuria afficere: hæc omnia iustitiæ erga proximum debitiæ, lex exigit, & recte rationis norma præscribit. Item, prohibemur multo maiori ratione nos ipsos, vel filios nostros occidere, siue cum adhuc in utero matrum concluduntur, siue postquam in lucem sunt editi. Est enim grande flagitium, & contra recte rationis, & naturæ ordinem, vt quis seipsum interimat, aut foetum in utero matris consistentem letiferis herbis veneno, vel alio exitioso medicamento adhibito perdat. Item, hoc præcepto vetamur præbere alteri consilium, auxilium, vel adminiculum in occidendo proximo contra iustitiæ legem, & rationis ordinem.

Sextum Dei mandatum est, ne adulterium committamus. Quo præcepto interdicitur nobis omne libidinis, & luxuriæ peccatum, siue ut cum foemina coniugata concubitus: siue cum foemina omni conjugii vinculo soluta. Solus enim matrimonii vsus est iure licitus: quæ oia equitate, & ratione sunt plena. Quod vt recte, & liquido intelligatis, est aduertendum, maris & foeminæ concubitum esse natura constitutum ad filiorum procreationem: homo vero, quia animal est, quod ceteris animantibus antecellit, pluribus ad sui educationem indiget: non enim solum exigit alimenta, quibus alatur commodè, sed etiam requirit, vt bonis vitæ moribus imbuatur, literis informetur, disciplina corrigatur, vt benè, inculpateque, quoad fieri potest, viuat inter alios homines, vt tandem propositum sibi diuinitus finem assequatur. Porro ad hanc rem benè præstandam, cum sola foemina per se ipsam non sufficeret, instituit Deus, vt vir cum foemina matrimonii vinculo copuletur vt tam mater, quam pater pari cura, & diligentia filios educassent: Idcirco iussit primum ne foeminæ cum
aliis

Christianæ fidei.

aliis viris, quàm cum maritis suis commiscerentur: alioqui enim fœminis virorum coitu promiscuè, & communiter vterentibus, totus generationis ordo perturbaretur: nam nec filii suos patres certò cognoscèrent: nec patres suos filios possent certò discernere, & ita multi filii patribus orberentur, & alimentis sibi debitis priuati, vix, aut non sine magno negotio viuerent: & plerique alienos filios alere cogerentur: qua in re profectò naturæ ordo confunderetur, & viri, ac fœminæ concubitus debito sibi sine fraudaretur. Iussit secundò Deus, vt vir vnã tantùm vxorem haberet, & vicissim fœmina vni tantùm viro coniungeretur, vt prædicta, & alia incommoda deuitarentur: nam si fœmina plures viros habeat, distingui nõ posset, quis cuius patris filius esset: quòd si vir pluribus vxoribus vteretur eodem tempore ex duabus aut tribus vxoribus posset liberos suscipere, & tunc incertum esset, quis eorum legitimus hæres esse deberet: filii sese inuicem gladio perimerent, vt in bonis paternis iure hæreditario succederent: item vnus vir pluribus vxoribus satisfacere commodè non posset: inter vxores orirentur dissidia, inimicitia, inuidia, odia ob zelotypiam: nulla esset in familia pax, nulla quies, nulla securitas. Item lex coniugii est, vt vir, & vxor sint in tori fide, & debito coniugali soluendo pares: quare sicut vxor pluribus viris commisceri non debet, sic nec vir pluribus vxoribus vti, & sicut vxor ex vi, & natura coniugii marito fidem seruare compellitur ab alterius viri coitu abstinens, sic maritus datam suæ vxori fidem violare prohibetur, & idcirco alteri fœminæ coniungi non debet. Tertio iubet Deus, vt vir, & fœmina matrimonio copulati hanc mutuam fidem seruent vsque ad mortem, ita vt coniugium semel contractum dissolui nequeat, nisi alterius coniugis obitu: quare neutrum coniugum fas est, dum alter viuit, ad alias nuptias trãfrire; vnò tamen coniugum moriente, alteri licet nouum matrimonium iterum contrahere: & hoc est diuinitus constitutum: Primò ne filii suis patribus, aut matribus destituantur: & vt propria suorum parentum cura, & diligentia educantur, quippe diuina lege ad id obligantur parentes: aliter enim solent filii in aliorum potestatem venire, à quibus malè educantur, malè tractantur, imò plerunque occiduntur, vt eorum bonis naturales occidentium filii potiantur. Secundò, quia maxime rationi aduersatur, vt vir qui vxorem duxit suæ dignitati conuenientem, & qua pro libito vltus est, eam repudiet; domo eijciat, & aliam admittat, & accipiat. Tertio, quia hinc oriri possunt multa, & magna
hominum

Catechismus Iaponensis

hominum incommoda, similitates, dissidia, odia, rixæ: non solum inter coniugum propinquos, & cognatos, sed etiam inter filios, ut qui sint ex diuersis patribus, ac matribus suscepti: imò etiam inter ipsas vxores, ut experimento nouimus in iis locis, & terris, vbi deprauatus hic mos retinetur: Deus verò, quia est pacis, & quietis auctor, omnis æquitatis, & iustitiæ fons, & origo, vult summopere hæc omnia incommoda è medio tollere, & ob id iussit, ne vir, quandiu vxor viuit, discedat ab ea, nec fœmina viuente marito, alteri copuletur. At verò si coniugum alter ad Christi fidem, & religionem conuertatur, & alter nolit Christi fidem suscipere, & nolit cum altero coniuge sine iniuria Dei simul habitare, iure potest alterum relinquere, & cui voluerit matrimonio coniungi, & hoc Christi discipuli diuinitus edocti Dei auctoritate tradiderunt. Item, si coniuges iustis de causis simul habitare nõ possint absq; peccato, tunc alter iure potest ab altero separari, quoad torum, & aliquando etiam quoad habitationem, ad alias tamen nuptias transire nõ potest, quandiu viuit alter coniux: hoc autem constituit Deus, ne alter alterum fastideret, ne facillè inter se se offensionem haberent coniuges, occasione accepta ex permilla sibi facultate, vel matrimonium dirimendi, vel ab altero coniuge discedendi. Item, hoc præcepto interdicta est omnis humani seminis voluntaria effusio, nisi ea, quæ est intra naturale vas propriæ vxoris: nam humanum semen est à natura institutum ad sobolem procreandam, & liberos suscipiendos, ideo magnum est scelus, quod rationis, & naturæ ordinem peruertit, prædictum semen emittere, ita vt debita, & legitima proles generari non possit. Sic etiam est hoc præcepto prohibita omnis libidinis actio impudica, quæ hoc præscripto à natura sine fraudatur, qualia sunt oscula, amplexus, tactus, nisi sint inter coniuges: maximè verò, & grauissimè est prohibitum impurissimum, & omnibus modis detestandum crimen Vagitorum, quod totum naturæ ordinem diuinitus constitutum euertit, quodque ob id Deus summo odio prosequitur.

SEPTIMUM Dei præceptum est, ne rem alienam furemur: quod quàm sit æquitati, iustitiæ, et rectæ rationi consonum, omnes planè percipiunt: non solum hoc Dei mandato nobis interdicitur omne furtum, omnis rapina, præda, latrocinium siue terra, siue mari committatur: sed etiam prohibentur doli, et fraudes in emptionibus, et venditionibus, et cæteris contractibus inter homines fieri solitos, quos ius gentium iutroduxit

duxit, vnde nefas est rem vnã pro alia vendere, ut maiori pretio quàm sit vel lege, vel communi hominum æstimatione taxatum: nefas est debita non soluere, quando solui commodè possuut. Nefas est plus debito à quoquam exigere, vel accipere: quapropter hoc Dei præceptum, & legem infringunt quotquot alteri damnum in rebus, & bonis inferunt: quotquot aliqua ratione sunt causa, vt alius iure suo, vel re propria spoliatur: & damna proximo illata restituere tenentur, vt sui peccati veniam consequantur, & Dei gratiam, ac benevolentiam sibi concilient. At nõ est hoc præcepto, prohibitum, Prætorum, Iudicum, & Magistratum auctoritate eorum bona capere, qui patriam produnt, aut Regum, & Principum maiestatem lædunt, aut aliud facinus perpetrant, ob quod promerentur, vt suis rebus priuentur. Item non est hoc mandato interdictum, hostium bona capere iure belli, quod geritur, siue terra, siue mari, quando bellum iusta principum auctoritate suscipitur: vt est à nobis supra explicatum.

Octauum Dei mandatum est, ne falsum in alium testimonium dicamus, quo vel vitæ, vel honoris, vel famæ, vel rerum detrimentum incurrat. Item mentiri prohibemur. Similiter querquam apud Principes suos, vel iudices, vel alios calumniari, vt in eorum odium, & offensionem veniant, vel mali aliquid patiantur: item prohibemur secreta alicuius nobiscum communicata, aut fidei nostræ commissa detegere contra rationis ordinem, quando sunt alicuius momenti negotia, & talia, quæ possint damno afficere proximum: Quæ omnia quantum cum recta ratione cõsentiant, nemo est, qui non aperte cognoscat, nam clarè iustitiæ leges violantur, si alium falsis criminibus accuses, si mendaciis, si calumniis eius honorem lædas, aut famæ, & existimationi detrahas: fidem, & auctoritatem abroges: si consilia, & facta alterius, tibi secreto patefacta aperias, & referas.

NONVM Dei præceptum est, ne quis alienam vxorem concupiscat.

Decimum est, ne quis alterius bona appetat: Quibus Dei mandatis aperte docemur, non solum esse prohibita externa furti, & adulterii, aut alia exteriora crimina, sed etiam praua animi desideria, & malos quoscunque cordis affectus, seu deprauatas mentis cogitationes voluntarias: quæ omnia maxima ratione innituntur: nam si opus externum iniquum est, consequitur, vt iniqua sit voluntas, & animus perpetrandi: quoniam
licet

Catechismus Iaponensis

licet voluntaria malæ mentis cogitatio, aut cordis deprauata cupiditas ad opus non perueniat, eo quod idonea ad faciendum commoditas non suppetat: nihilominus tamen ipsum nefarium opus satis est iam animo, & voluntate commissum: Idcirco iubet rectissimè Deus, ne quidquam eorum, quæ opere præstare iure non possumus, quia sint nobis lege prohibita, animi desiderio, aut voluntate faciamus. Hoc autem intelligitur de iis desideriis animi, & cordis affectibus, qui voluntatis consensu, aut rationis plena deliberatione gignuntur: nam si malæ cogitationes homini succurrant, & illicitæ quædam rerum imagines eius animo subeant absque vilo voluntatis assensu, nullum est peccatum: atque ita intelligetis facilè, quo pacto prædicta decem diuina mandata sint æquissima, & rectissima, & ideo dignissima, vt ab omnibus gentibus suscipiantur, colantur, & obseruentur: nam vniuersa cum rectæ rationis norma conueniunt, & cum ipso naturæ ordine consentiunt: ex quo sequitur vt ea sint singulari Dei sapientia constituta, qui est rationis, & naturæ institutor, & parens: item constat ex dictis diuina mandata perfectè homines instruere, vt benè, & sanctè viuant: quod abundè præstant prædicta decem præcepta, quippe quæ dirigunt homines, ne vnquam à recto, & iusto aberrent: docent quæ iusta, & rationi consentanea sunt: docent qua ratione sese homo gerere debeat erga Deum principem, Dominum, parentem, & autorem suum: quomodo se habere debeat erga proximos tanquàm conseruos, conciues, & fratres suos: quo modo se ipsum à peccati labe, & sordibus liberum conseruet: Docent enim vnum tantum Deum esse adorandum, colendum, & supra omnia diligendum: ab eo auxilium, & opem implorandam: in eo salutis spem constituendam: ab eo bona vniuersa votis, & precibus postulanda: docent proximos esse amore prosequendos: vt quæ præscribunt, neminem esse iniuria lædendum: parentibus tam spiritalibus, quàm corporalibus esse obtemperandum: Regum, & principum, ac dominorum mandata obseruanda: Docent insuper non solum praua opera externa fugienda, sed etiam internam animi, & cordis munditiam procurandam: denique præcipiunt, vt quoad fieri potest, benè, & inculpate viuamus: prohibent quicquid malum est: iubent vt prauis, & improbi mentis affectus abiiciantur: deponatur omnis peccandi cupiditas. Quamobrem planè colligitur, vt nihil sit in istis decem præceptis contentum, quod non sit summa cum æquitate, & ratione sancitum.

Est

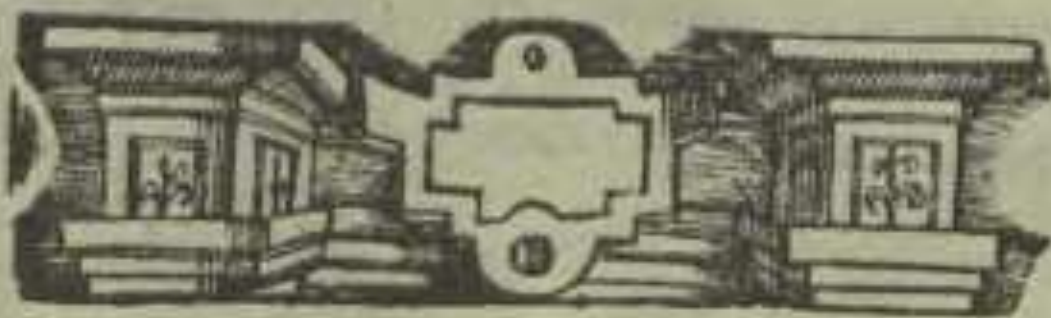

Est etiam tertia horum mandatorum vis, ut quia præcepta sunt diuinitus data in salutem, & bonum vniuersorum hominum, legem continent omnium viribus, & facultati conuenientem: ita ut in omnibus orbis prouinciis, & Regnis ab omni gentium natione, quantumuis barbara, rudi, agresti, & imbecilla coli, & obseruari queat: imò non solum obseruari ab omnibus potest, sed talis est, ut si in toto terrarum orbe coleretur, totus vndique mundus in officio contineretur, totus summa cum pace, & tranquillitate gubernaretur, totus denique omni virtutis genere floureret: procul essent proditiones, factiones, simulates, odia, dissidia, inimicitia: non tot bella scirent, non tot hominum cædes patrarentur, non tot violarentur coniugia adulteriis, non tot rapinae, prædæ, latrocinia, & furta admitterentur: demum vitia exularent: & vbiq; iustitia, æquitas, & virtus dominaretur: nam si aduertere diligenter velitis, & rem ipsam bene expendatis, deprehendetis facile, quidquid in mundo malè geritur, ideo fieri, quia hæc decem diuinæ legis præcepta violantur: quibus

violatis, omnis iustitiæ æquitas, & rectæ rationis ordo peruertitur.

(.?..)

CONCIO

CONCIO SECVNDA;

IN QVA OSTENDVNTVR PRAESIDIA

ad diuinam legem obseruandam in sacra-
mentis constituta.

X ijs, quæ superiori tractatione de præceptis Decalogi, totiusque diuinæ legis ratione tradita sunt, facile quisquam in eam sententiam veniet, vt fateatur, legem Christianam iustam quidem esse, & laudabilem: ceterum quò sanctior est, eò hominibus rerum vitæ huius propè necessaria occupatiõe districtis, obseruatu difficiliorem videri. Et quidem certè, si mentis oculos ad humanam imbecillitatem, insitamque malitiam solùm adijcimus, difficilem esse vitæ virtuosæ, quam improbi sectantur, in vitam honestam, ad quam diuinæ legis præcepta nos erudiunt, permutationem, diffiteri nec possumus, nec debemus. Hinc tamen nemo sanæ mentis decalogi præceptis omnis æquitatis, & sanctimonix suffragiis dignissimis succensere debet: sed hominum potiùs insitæ prauitati, & vitio, qui voluntatis suæ effrenatis appetitionibus seruientes, quid virtutis, & iustitiæ ratio postulet non vident. Quanuis autem hæc præcepta grauioribus ad huc, quàm quis opinetur, implicita essent difficultatibus: cum tamen incredibilia felicitatis sempiternæ præmia hominibus proponant, fugamque immensi supplicii, quo exleges afficiuntur apud inferos, quid, quæso, magni est aliquam operam in eorum obseruationem impendere? Quod si homines, vt humanæ gloriæ optatum splendorem assequantur, vel dedecoris qualemcumque ignominiam diffugiant, nullos recusant labores, nulla pericula reformidant: nos, vt æternæ beatitudinis gloria potiamur, horrendosque inferorum cruciatus euadere possimus, exiguum laborè, quem in obseruatione diuinæ legis ponere necesse est, intolerabilem iudicabimus? Vt interim taceam CHRISTVM IESVM, qui vt genus hominum à culpa liberaret, in terris versatus est, perspecta imbecillitate nostra, & miseria: considerata etiam difficultate, quàm in diuinis mandatis exequendis experiri opus est, tanquàm misericordiarum patrem multa nobis, & eximia beatæ viuendi præsidia reliquisse. Illud tacere nec possum, nec debeo, quòd benignissimus Dñs signa quædam in
religiosa

religiosa sub sensum subiecta in ecclesia sua instituit, quæ propter ea sacramenta appellantur, quòd rem sacram significant. His verò sacramentis eam contulit virtutem, vt quoties cum præparatione animi debita, & reuerentia à nobis susciperentur, toties ipse gratiam suam copiosè impertiret: ex qua liberalitate robur cæleste, & virtus quædam supra omnē naturam sese offerens animis tribuitur, cuius ornamento instructi, & mādata legis non grauatè obimus, & alia alacriter facimus, quæ cæteris hominibus istius modi auxiliis destitutis factu difficilia videntur, ac propè impossibilia. Hinc fit, vt virtute horum sacramentorum, quod passim videmus, plerique Christiani, qui ea frequentius piè, & castè suscipiunt, omnibus Decalogi præceptis facili negotio obediant. Quorum non pauci cum viri, tum fœminæ virginitatem, & castimoniam ad extremum vsque vitæ diem cum summa laude conseruant.

INTER hæc sacramenta, quæ septenario numero definita sunt, nonnulla breui complectar, quæ tametsi non pari necessitate, aliqua tamen consideratione necessaria dicuntur. Primum sacramentum baptismum est, in quo homines certis, & solemnibus verbis adhibitis, aqua extrinsecus abluti, intrinsecus verò diuina perfusi luce charactere accipiunt, quo filiorum Dei adoptionem, & Christiani nominis dignitati admirabili ratione consequuntur. In hac sacra ablutione cæleste fidei donum hominibus diuino beneficio conceditur, quo illi egregiè ornati mystica Christi domini, & seruatoris nostri opera, & doctrinam constanter profiteri solent: & varias assertiones Deo reuelante in ecclesia cognitæ, & receptas cum veneratione suspiciunt, & tuentur. Adultis verò, quos & de sceleribus vitæ antea actæ pœnitet, & cupiditas in omnes annos consequentes Dei mandatis obtemperandi inflammat: omnia quamlibet atrocita peccata in hoc sacramento condonantur. Quod vsque aded verum est, vt nemini dubitare liceat animo hominis ad hunc modum expiati, si è corpore statim euolet, liberum patere ad cælestem patriam ingressum. Quid de virtute illa nature vim omnem superante dicam, qua baptizati accepta ad obsequium diuinæ legis faciles se experiuntur, & alacres? Quotidiano didicimus experimento, admirabile quoddam, & planè diuinum animis hominum robur accedere, qui dolorem vitæ in flagitiis actæ

Catechismus Japonensis

intimis sensibus concipientes, sacratis fluctibus ritè abluuntur. Hi namque veterem turpitudinem detestati in nouam vitam sic ingrediuntur, vt noui homines, & omnino alii, iis, qui eos pauidè antè no-uerant, videantur. Sic enim afficiuntur interiùs, vt vitam, & sanguinem tyrannorum immanitati largiri æquius esse existiment, quàm fidei, & religionis sacramentum fallere, quo se Deo sponte astrinxerunt. Quod ne incredibile cuiquam videatur, martyrum penè innumerabiliùm trophæa recordari possumus, illustriumque virorum victorias, qui cruciatus omnes, quos barbara tyrannorum scuitia excogitauit, pati maluerunt, quàm vel transuersum, vt dicitur, vnguem à minimo diuinæ legis præcepto recedere. Quod si in omnibus, qui lustrali aqua immerguntur, hic effectus non semper cõspicitur, id propterea euenit, quia non omnes cum æquali reuerentia, & pietatis affectu ad sacrum fontem accedunt. **A**quissimo nanque iure fit, vt Deus gratiam, & virtutem, qui est peculiaris baptismi effectus, iis neget, qui licèt abluï rite velint, obiecem tamen remissioni criminum, & gratiæ contrarium opponunt.

¶ Sequitur sacramentum poenitentiae ob eam causam à Christo domino, & seruatore nostro institutum, vt fragilitati humanæ, & inconstantiae consuleretur. Præuidit enim sapientissimus rerum omnium effector Deus fore, vt pleriq; homines post lustralis vndæ sanctificam perfusionem neglecta iustitiæ, & diuinæ legis luce, scelerum caligine, qua animi pulchritudo deturpatur, sese inuoluerent. Idecirco sacerdotibus, qui Dei vices in sacramentorum administratione gerunt, eam potestatem concessit, vt omnibus hominibus, qui Dei numen post baptismum in flagitia quantumcumq; immania, & execranda lapsi offendissent, beneficium absolutionis ita duntaxat impertirent, si illi vitam impuram, & flagitiosam cum dolore detestati, & de omnibus peccatis ritè confessi, ad studium purioris vitæ, & ex præceptis diuinæ legis informatae, ex animo anhelarent. Hanc scelerum confessionem illa utilitas consequitur, vt animo gratiæ diuinæ pulchritudo redeat, vitiorum omnium macula, & foeditate deterfa. Quo fit, vt Deus oculos suos pietatis plenissimos, quos antea propter peccati sordes animum deformantes auerterat, post huius sacramenti, cuius virtute mens humana in pristinam pulchritudinem, & filiorum Dei adoptionem restituitur, susceptionem, ad nos rursus conuertat. Itaq; poenitentiae sa-
cra-

cramentum lauacri instar est, in quo animi hominum scelerum sordibus polluti rite abluuntur, & in Dei amicitiam, de qua flagitio regnū enuui obtinente deiecti erant, reponuntur.

¶ Cœterum, vt homines gratiam, & Dei amicitiam pœnitentiæ beneficio reconciliatam facile cōseruarent, atq; ab iis defectibus, in quos quotidie exprocliuitate naturæ vitiosè labuntur, veniam impetrarent, alia insuper beneficia, quæ à Deo postularent adepti, sacramentum Eucharistiæ, quod sacrificii etiã rationem habet, instituit. Sacerdotes verò, qui Dei administri sunt, hoc sacrificium diuinissimum diebus singulis in liturgia cœlesti patri offerunt, acerbissimos cruciatus, & mortis dolores mysticè recalescentes, quos nostri causa Christus salutis humane seruator, perpessus est. Cuius tam insignis est in hōines amor & volūtas, vt admirabili ratione in hoc sacramento veluti velo obductus, præsens sit, diuinæ gratiæ vberem copiam iis tribuens, qui hostiã hanc salutarem, aut piè offerunt, aut religiosè suscipiunt. Atq; vt mortis, quam pro nobis à peccati seruitute vendicandis pertulit, recordatio ab animo ne excideret (ex ea siquidem recordatione, & amor, quo Deus conciliatur, & scelerum, quibus offenditur detestatio excitari solet) præcipit, vt Christiani oēs dum liturgiæ sacrificio intersunt, Iesum Christum, quem illi præsentem fides agnoscit, cum reuerentia colerēt, & supplices adorarēt. Illud etiã decreuit, vt Dei sacerdotibus, quibus castimoniam, cœterasq; virtutes oppidò cōmendauit, honor præcipuus & reuerentia vbiq; gentium deferretur. Id verò equissimis de causis sanxit: cū enim sacerdotes Christi Dei, & homines administri sint, eiusq; cū in administratione cæterorum sacramentorum, vni potissimum in liturgiæ sacrificio, & precationibus Deo, pro peccatis hominum offerendis vices in terris gerant, æquum planè est, & rationi cōsentaneum, vt ab omnibus colantur, & amentur.

¶ Quoniam verò Iesus Christus, quem nihil latere potest, egregiè intellexit, quàm difficilis ab hōinibus ea doctrina iudicanda esset, quæ præciperet, vt vni marito, vna tantum sponsa, & vni sponsæ vnus tantum maritus iūgeretur indiuidui thori, quoad viuerent, societate cōseruata, matrimonii sacramentū instituit, in quo sacerdotis opera interueniente cōfert Deus vtriq; cōiugi gratiã, & virtutē peculiare, ac prorsus diuinã, vt & ament inter se, & legē matrimonii indiuiduã cōiunctionē

Catechismus Iaponensis

vita inducentem, ad mortem vsque obseruent. Hæc diuina gratia cælestis luce in matrimonii sacramento coniugum animis communicata, præcepto continentia maritalis, quod gentibus fidei splendore, & gratia diuinæ præsidis orbatis durum videtur, & intolerabile, omnes qui Christiano nomine censentur, facile obediunt. In quamcumque enim Christiani orbis partem oculi incidunt, vni viro vna vxor, & vni vxori vnus vir eo fœdere copulatur, vt neque separatim habitent, neque patiantur, alterum noui coniugii ergo ab alterius societate vnquam diuelli.

HIS, aliisque institutis à Deo sacramentis, tantam gratiam, & virtutem Christiani, nisi in susceptione ignaui sint, & negligentes, percipere solent, vt facile illis sit, vel hoc vno præsidio suffultis diuinæ legis præceptis obtemperare. Quamobrem, IESVS CHRISTVS, qui legem condidit gratiam & virtutem liberaliter, & munificè largitur ad obediendum legi necessariam. Vnde fit, vt & altissimum legis diuinæ apicem, ad quem homines propriis viribus freti attingere nequeunt, auxiliis gratia, & virtutis in hisce sacramētis à Deo collatæ, facili negotio conscendant. Igitur sanctissima lege constituta, legisque seruandæ remediis, & auxiliis diuinitus assignatis pollicitus est benignus Legislator Deus iis, qui spes suas in se figerent, & in præceptorū obseruantiam accuratè euigilarent, meritum suæ mortis, & perpeffionis communionem, ad scelerum veniam, & præmium vitæ beatæ à Deo patre suo impetrandum. Pollicitus præterea est, se à mortis caligine in vitæ lucem propria virtute reuocandum: futurumque deinde vt corporis, & animi glorioli mole cursum nequaquam retardante in cælum ascenderet. Vnde tempore in arcano mentis suæ consilio defunato in hunc mundum iterum venturus sit, vniuersas generis humani causas qualesquales fuerint Iudex cogniturus. Tunc enim excitatis à tumultu corporibus, & in nouam formam accedente anima reparatis, quisque pœnam pro meritis, aut præmium assequetur. Qui cumque enim Christi seruatoris doctrine fidem habuerunt: cumque cognoscentes, & amantes de hac vitâ quasi de statione cum gratia decesserunt: digni iudicabuntur, qui paradisi beato gaudio cum Deo perfruantur, ea animi, & corporis gloria in omni æternitate cumulati, iisque oblectamentis circumfluentes, quæ nulla inuestigatio, nulla solertia,

solertia, nulla denique humana ratio cogitare potest: atque ut semel dicam, quibus Deus ipse, qui summum, & infinitum bonum est, omniumque bonorum origo, & fons, cumulat, & circumfluit. Illi vero, qui legem, & doctrinam huius diuini magistri admittere noluerunt, Deo suo amorem, & obsequium denegantes, digni iudicabuntur, qui cum dæmonis pœna perpetua, apud inferos torqueantur: ignis nimirum, qui nunquam extinguitur, populatrice flamma incensi, aliisque tormentorum, & cruciatuum generibus, quæ nulla unquam ingenii humani solertia cogitauit, aut finxit immaniter excruciat.

Hæc est fidei catholica sanctio, hæc lex, quam Christus seruitor noster, verusque Dei filius, dum in terris egit, accuratè docuit. Hanc ille miraculis infinitis, operibusque diuinitatem testificantibus abundè confirmauit: nunc ægrotis sanitate restituta: iam cæcis oculorum aspectu reddito, interdum mortuis in vitam reuocatis, aliisque præterea virtutum signis admirabilibus, & stupendis frequentissimè editis. At enim verò cum ille tam sanctæ legis promulgatione id unum assequi niteretur, ut vitiorum fibras extirparet, & diaboli fraudes eluderet: Iudæi quippe qui superbi erant, & peccatis inquinatissimi, diæta bene interpretabantur male: illi præsertim, qui literarum, & sacerdotii commendatione ceteris excollebant. Angebat homines mente in terra demptos cæces, quod **LESVS CHRISTVS**, dum populum ad beatæ vitæ studium, & morum sanctimoniam hortabatur, illorum cum reprehensione inuidacia, & dolos cum insectatione aperiebat. Quamobrem, Ethnicorum vires ad suum ægmen, & consilium associantes, omni odio, & fraude suam obiurgatorem persequi decreuerunt, ac tandem extremo supplicio afficere, peruersi mortis violentiam legi pariter, & Legislatori interitum allaturam: sibi que in posterum sine vlla auctoritatis publicæ, & dignitatis iactura libertatem fore ad vitia, quibus antea inhærebant, reditorem. Ignorabant nimirum machinationes, quibus insectari, & occidere auctorem vitæ moliebantur, in ipsorum perniciem redundaturas, suisque artibus id perfectum iri, ut Christus ignominiosè crucis acerbissimos cruciatus, prout ipse nec decreuerat, atque optabat, pateretur, atque adeo morte obita pœnas peccatis hominum debitas omnino exol-

Catechismus Japonensis

verget. Quamobrem, videns IESVS se à Iudæis ethnicorum mi-
litum facto agmine ad mortem inuestigari; noluit fuga, latebris, aut
defensione vlla inimicorum conatus eludere, & salutis suæ, cum facile
posset, consulere, imò sponte obuiam illis venit, vincula, & prehen-
sionem minime deprecatus. Vt tamen omnibus notum esset, se ani-
mo non inuito vinculis constringi, & vt nos à culpæ seruitute redi-
meret, mortem expetere, ac denique nullam vim fati esse, modo re-
niti vellet, ad diuini corporis prehensionem, aut interitum: in con-
gressu militum gladiis, lanceis, & furioso conatu ad certissimam
perniciem accurrentium, vel vno verbo, quo illos, quem quaerent,
interrogauit, ad terram omnes tam insigni formidine consternatos
deiecit, vt viribus destituti, non ante humo se excitare potuerint,
quam assurgendi facultatem ipsemet Dominus, qui deiecerat, be-
nignissime concesserit. Facultate igitur surgendi militibus data,
cum adhuc Iudei seruatoris sui virtutem, & numen, quo vel vno
verbo sacrilegum agmen prostrauerat, præ cæcitate non agnoscerent:
ad maiorem furoris, & iracundiæ rabiem conuersi in eum manus in-
iecerunt primum: deinde vtberibus crudeliter pulsatum, & spinea
corona capiti imposita derisum, morte damnarunt: ac postremo
crucis ligno ignominiose affixerunt. Non intellexerunt miseri, eo
facto compleri omnes sollicitationes, & mysteria, quæ Deus mul-
tis retro seculis per viros sanctitate claros, & prophetiæ dono spe-
ctabiles de aduentu, & morte huius seruatoris prædixerat. Quare
cum ad hunc modum amore hominum impulsus se Christus, qua
homo erat, agi in crucem animo scienti, & volenti vidisset, omnia
supplicia nobis propter vitæ scelera irroganda ipsemet tulit, offe-
rens Deo patri suo mortis, quam perfererat, acerbissimos dolores,
vt & iniuriæ diuinæ scelere hominum offensæ satisficeret, & peccata
nostra remitterentur: postulans insuper à patre, vt amore dilecti fi-
lii permotus iis crimina condonaret, qui se cruci affixerunt, & illis
præterea, qui in se crederent, & sperarent mortis sanctissimæ my-
steria animo recolentes. Pependit de cruce tres circiter horas, donec
in ea mori voluit. Illo sanctissimam animam efflante, ecce tibires oēs
creatæ insolitæ mastruæ, quam conceperant propter Iudæorum,
ethnicorumque flagitium, quo in morte filii Dei, & autoris sui se
obstin-

obstrinxerunt, inusitatam edunt significationem. Sol meridianis horis splendidissimus subita caligine aspectum adimere obducitur: terra tremore tota concutitur: petrae, & montes, scinduntur: iustitiantur: è tumulis funerati quamplurimi, qui passim relictæ sunt, hunc, qui moreretur, verum esse Dei filium, & humani generis liberatorem in lege promissum: execrati sacrilegam immanissimi scelestis crudelitiam, quo se Iudei dominum suum occidentes flagitiose obligaverunt. Quibus rebus illud effectum est, ut plerique ex his ipsis, qui Christum in crucem sustulerant, signa, & facta, quæ attonitis sensibus usurpabant considerantes, in Dei se gratiam, & amicitiam reciperent.

¶ Eo ipso, quod mortuus est die dominus, ac servator noster, corpus ex anime à discipulis sepulchro illatum est: animus verò mortis, & poenarum victor, ad inferorum sedes descendit: vnde liberatis à cæcæ demonum potestate animis piorum hominum, qui in eos spes suas collocarunt, & prophetarum dictis fidem habuerunt, quadraginta horis à morte exæctis, die tertio, cum ad sepulchrum vigiles Iudeorum excubiæ pernoctarent, animus sanctissimus corpori sepulto mirabiliter est copulatus. Excitatus ergo Dominus à sepulchro victoria, & triumpho clarus, atque splendore sui corporis mirabiliter circumfusus, tantum terrorem militibus, qui ad custodiam sepulti corporis excubabant, incussit, ut paucos, penè exanimis ad terram prono impetu ruerent. Quare ad vitam revocatus discipulis, & aliis hominibus, qui illius viventis adhuc, & spirantis dicto audientes fuerunt sui videndi copiam fecit: & quadraginta dierum mora post resurrectionem suam interposita, qua delerere suos noluit, versatus est iterum inter homines familiariter, seque, ut testimonium resurrectionis certissimum extaret, contrectari discipulorum manibus permisit. Id, quod ipse olim non solum veridico prophetarum ore, sed suo etiam in quotidianis hortationibus, quas ad populum habuit plurimas, prædixerat eventurum. Etenim de morte sua, resurrectione, in cælestem patriam ascensu, de quæ omnium futurarum rerum, quæ de se prophetis vocibus enunciatae erant, admirabili ordine disserere frequentissimè consuevit. Quadraginta dierum expleto numero, quibus inter suos versatus est, discipulis, cæterisque fidelibus in montem Galilee (quæ est provincia Palestinæ non magna) coeuntibus palam se videndum exhibuit

Catechismus Iaponensis

exhibuit, affirmans temporis rationem postulare, ut ex hac lacrymarum valle in celestem illam patriam conscendat. Hortatus præterea suos est, ut per omnes mundi regiones peruagantes crebris concionibus, & assidua declaratione huius legis sanctissimæ homines à mentis cæcitate liberarent, & à tenebris, quibus delusi futilem mendaciorum inanitatem sequuntur, vanas simulachrorum figuras, & demortuorum pietas imagines diuinis honoribus afficientes, ad fidei diuinum, & splendorem vindicarent. Addit iis ingentem quidem rerum aduersarum tempestatem illorum capitibus incumbere: cæterum permulceri posse omnes laboriose vitæ molestias iucunda expectatione aduentus Spiritus sancti, quem ipse è cælo missurus esset in terras, cuius illi fortitudine, & gratia cumulatisimè ornati omnes mundi oras ea felicitate illustraturi essent, ut ærumnarum, & periculorum, quæ in promulgatione diuinæ legis subire omnino necesse erat superata magnitudine, innumerabilem, ac penè infinitam hominum multitudinem sub legis huius obedientiam subiicerent, atque in viam beatæ vitæ, à qua decrauerant, facile reducerent.

His aliisque rebus discipulorum certui eo cõsilio manifestatis, ut eas mundo, quæ latissimè patet euulgarèt: utque gentes fidem suam, & legem recepturas ad sacræ fontem in nomine Patris, & filii, & Spiritus sancti illustrati aqua exspiraret, usus est oratione quadam diuina, qua & merentes cõsolatus est, & formidolosus robur, & vires cõtulit. Denique oibus sigillatim per salutatis, & benedictione impertita, ad cælum propria virtute euolare cepit maiestatis incredibili paratu oculis aspectantium exhibito: secumque efferens pretiosum, maximeque visendum animarum sanctorum patrum comitatum, quos ab inferorum tenebris in lucem celestem vindicauerat, Angelorum innumerabilium lætabundum agmen obuium habuit. Ab oculis ergo discipulorum nube interposita subductus cæli beatas sedes adiuit, ubi ante omnia æterno patri diuitem animarum, quas Erebo triumphato secum extulerat, prædā victor representauit. Pater cælestis triumphante de morte, & peccato filium honorificè excepit, atque humanæ naturæ dignitatis ratione perspecta altissimam supra omnes Angelorum choros, & diuinissimam gloriæ beatæ sedem illi donauit: ubi assiduis preceationibus veniam peccatoribus, qui in se credunt, & cõfidunt à cælesti patre efflagitat, ut vel ex hoc vno argumẽto cõpertum sit, neminem in possessione hereditatis æternæ venire posse meritis, & precibus seruatoris sui destitutum.

¶ Suspi-

Suspicientibus adhuc modum in cælum discipulis, cæterisque Christianis, qui serè quingenti numerabantur & quæ fiebant cum admiratione considerabant, vbi (Christum ascendente nubes ex oculis ademit, duo Angeli de cælo deuolarunt, qui voce humana vli ore lætabundo dixerunt, non esse cur obstupescerent domini sui conspectu in cæleste regnum cum gloria, & maiestate ascendentis: siquidem patrem gloriam, & maiestatem ostenturus erit cum iterum mundo senescente, & ad finem properante adueniet omnes homines iudicaturus.

¶ Atque vt homines facilius in animum inducerent, hanc legem sanctam esse, & omnino diuinam, ipsemet Legislator Christus dum adhuc in mundo versaretur, cum posset in suam scholam asciscere ad promulgationem nouæ legis homines literis, opibus, & potentia cæteris insigniores, eos huic muneri obeundo noluit destinare: imò ex omni hominum numero discipulos duodecim elegit, quorum siue genus, siue munia consideres, ignobiles erant, & imperiti. Hamo enim & rete piscibus insidiari soliti ex piscatu quæstum faciebant: nemo autem nescit piscatores genus hominum esse rude, imperitum, & ad vitæ sordes abiectum. His hominibus, quos Apostolos vocauit, eam prouinciam iniunxit, vt per omnes Orientis, obeuntisque solis plagas dispersi concionandi munere strenuè fungerentur. Atque hoc officij munus, vt rectè obirent, decimo postquam in cælum ascendit die discipulis omnibus in vnum locum, vbi spiritus sancti donum promissum expectabant, coactis, & orationi diluculo vacantibus, adfuit repente spiritus diuinus tantam aduentu suo sapientiam, tantam fortitudinem, tam insignia beneficia illis cõferens, vt cum subito omnium gentium varia idiomata pernoscerent, & disertè loquerentur diuisi à mutuo conuictu sint, legem hanc sanctissimam in diuersis mundi regionibus magnificè promulgaturi, quam illi postmodum miraculis innumerabilibus ad confirmationem veritatis passim editis confirmarunt, debilibus in nomine I E S V Christi pedum agilitate restituta, cæcis oculorum luce reddita, energumenis à Dæmonum incurusione liberatis, de mortuis ad vitæ vsuram reuocatis, aliisque operibus stupendis partim dum viuerent in terris, partim post mortem à cælesti patre ad humanam utilitatem impetratis. Tanta itaque fuit, & tam insignis eorum diuina virtus, & gratia, vt
cum

Catechismus Iaponensis

cum potentissimi quique, atque opinione hominum in mundo sapientissimi ad opprimendam veritatem, & impingendam legi, quam enunciabant, falsitatis calumniarum furenter infurgerent, ipsi rerum ignorantia, & domestica paupertate inter populares suos alioquin ignobiles perficere potuerunt, primum ut literarum cognitione illustres in mundo Philosophi rationibus fidei conuicti, ad legis huius obedientiam perducerentur: tum ut Reges, Principesque gentium toto orbe dominantium, qui eos suppliciis, & odio iniquissimè insectabantur, cum neque miraculorum euidentiæ repugnare possent, neque virtuti diuinæ Dei seruos protegenti, Christianam religionem professi sunt, & expiatoriis fluctibus abluti se, suorumque imperiorum integras prouincias, ut Christo nomina darent, diligentissimè procurarunt. Quæ res iis, qui legere sciunt, ex historicorum libris in diuersis orbis terrarum plagis luce veritatis præeunte scriptis satis est comperta, & cognita. Neque verò à Christianis solum autoribus rerum tam insignium memoria fidelibus est conseruata monumentis, sed ab ipsis etiam Iudeis, & scriptoribus ethnicis, qui rem tam illustrem, & ante oculos positam, quanuis præinuidia vellent, non potuerunt occultare. Quò fit, ut nemini deinceps fas sit de admirabili diuinæ virtutis potentia, qua hæc omnia gesta sunt, vllò modo dubitare, cum constet, nullis humanis opibus, aut hæc fieri potuisse, quæ incredibilia videntur, aut legem tam inusitatam, & nouam, ac proinde genio, & voluptati inimicam stabiliri vllò modo potuisse. Ex hoc argumento, atque ex laborum tolerantia, quos plurimos, & assiduos perferunt ij, qui hanc legem promulgatum in Iaponiam veniunt, satis intelligitur, & veritatem in ea contineri, & Dei incredibilem virtutem. Si enim illi propterea vitam in hac prouincia agerent, ut à vobis commoditatem aliquam, aut temporarium lucrum expeterent, profectò eius legis præcepta nequaquam inculcarent, quæ & æquitati suffragatur, & sensuum illicitis voluptatibus bellum indicit. Eam potius legem docerent, quæ sensus vestros desiderata suauitate deliniret, & rerum, quas impurè appetunt, concessione demulceret. Imitantes nimirum *Xaca*, & *Amida* concionatores, qui eum sibi scopum interdendum proponunt, ut quemcumque auditorem eò pertrahant oratione, quò ducit voluntas vitiosa. Illud insuper vobiscum considerate, concionatores, qui

in Iaponiam transitis terræ, marisque immensis spatius appulsi sunt, præterquam quod opes, quas secum intulerunt, expensas fecerint non mediocres, diuitiis, aliisque vitæ commoditatibus in sua quemq; patria circūfluere posse: nec huc venisse ad necessitatem vllam, vt quisque fortassis cogitabit, qua in domestica paupertate premerentur, leuandant. Vnum sibi dūtaxat lucrum amplissimum constituunt, & summum, si obtineant, vt in animarum vestrarum salute procuranda castè versari possint, & religiosè. Patiuntur molestias, & incommoditates propè infinitas constanti animo, vt & Deo seruiant, & animos cæcitate, & fraudibus, quibus impliciti viuunt, eripiant: nullam interim laboribus, & detrimentis, quibus vndequaue circumueniuntur, remunerationem aliam exoptantes nisi æternam, & diuinam, quam vt assequantur, nullos metuunt labores, nulla vitæ pericula reformidant.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and blurring.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and blurring.

CONCIO TERTIA.

In qua agitur de Resurrectione demortuorum,
& de iudicio extremo.

QVONIAM in exhortationibus hactenus habitis de iudicio extremo, de resurrectione mortuorum, de inferorum pœnis, & de paradisi gloria frequentem fecimus mentionem: cum tam illustrium rerum cognitio præterquam quòd necessaria sit, incredibilem vobis asserre possit utilitatem, opere pretium erit singula harum partium mysteria accuratè explicare. Quod igitur ad iudicij extremi, & resurrectionis demortuorum futuræ rationem attinet, quæ duæ res cum primis se se offerunt explicandæ, Christus dominus diuinitatis emissarius, & humanæ salutis assertor oratione non obscura mundo declaravit, debere homines dissoluta in mortæ animæ, & corporis coniunctione ante diuini iudicis tribunal, vt iudicium priuatum subeant, constitui, vbi anima, quæ mortis expers est, discussis diligenti examine vitæ meritis, immortalis pœna, aut præmio afficitur. Quia hæc sententia ita occultè pronunciat, vt in hominum cognitionem venire nequeat, instituit sapientissimus rerum omnium effector Deus futurum iudicij vniuersalis diem, in quo omnes homines, qui vsquam fuerunt ex omnibus mundi regionibus in vnum locum aggregati disceptationi suæ causæ, cõmuniq; orbis terræ quæstioni exactissimè discutiendæ interfessent, & sententiam supremi iudicis publicè proferendam auribus vsurparent. Vt vel hac ratione agnoscerent omnes aquisitam diuinæ iustitiæ bilancem bonis præmia, & malis supplicia pro cuiusq; meritis destinasse. Quo circa à Deo ipso edocti præscimus, in fine, quem ipse mundo præscripsit, redituros esse in vitam omnes homines corporibus denuò cum animis diuinitus copulatis. Qua copulatione facta omnes ministerio, & opera Angelorum in locum quendam deducuntur, vbi Deo iudice sententiam audient, pœnam, vel præmium animæ simul, & corpori sem-

C   piter-

Catechismus Iaponensis

piternum decernente, huius iudicij, & resurrectionis hominum ordinem, & modum discipulis suis frequenter aperuit, admonens eos, vt per vniuersum terrarum orbem, quæ ab ipso didicerant, palam enunciarent. Ordo autem iudicij futuri ita habet.

In fine occidentis mundi, de quo præter Deum nemo quicquã comperti habet, torpescunt ignauia hominibus, & incumbentium sibi malorum procellam ne suspicantibus quidem, repente cælum, terra, mare multis, & inuisitatis prodigiorum monstris concitata terrificas oculis species obijcient, quibus tantam mortalibus incutient formidinem, vt multi præ metu exanimati moriantur. Sol, & Luna obscurabuntur, omniq; splendore diuina virtute occultato, mundus caligine circumfundetur, terra stupendis tremoribus quatefacta quiescere haud poterit: mare supra cœnem terræ altitudinem exundantium fluctuum immanes cumulos extollet. Terrore homines pariter, & belluæ tam insolito pauentes voces edent rauco gemitu intercisas. Ad huc rerum statum ignis vi diuina accedet in omnes mundi partes, deuastatrices euomens flamas, qui breuissimo tempore hominibus pariter, & bestiis incendio extinctis, rebusq; omnibus, quas corripuerit exultis, & denoratis, terram, & mare mundissima specie inducta à fœcibus expurgabit. Hominibus ergo omnibus morte absumptis, Angelis suis Deus imperabit, vt instar clagentium ad significatione pugne tubarum tanquam maiestatis diuinæ laudatissimi præcones, omnes in vitam homines à morte euocent. Quo fiet, vt omnes demortuorum animæ Deo agente proprijs corporibus, quibus in mundo coniuncte vixerant, restituantur, corporibus à puluere, in quem fuerant redacta in formam pristinam, quam in hac vita habuerant, excitatis. At tumulis ergo rediuiui homines Angelorū opera in spaciosum, & amplissimum locū momento temporis ducentur, vbi ij, qui Dei gratia conciliata è vita demigrarūt, corpora sua videbunt perfecta, & pulchra omni deformitatis vitio, & fœditate, qua, dum apud nos agebant, deturpabantur, prorsus sublata. Quare corpora sua vndequaq; integra, speciosa, & splendida perfusi lætitia immortalis admirabuntur. Qui verò lethifera peccati tabe corrupti animam efflarūt corporum iniquo, & fœdo pondere torpescunt conspectu absterrebuntur.

Collectis in vnum cœtum omnibus, qui vnquam fuerunt, hominibus, ante omnia gloriosum, & salutiferum Christi Dei, & seruatoris nostri vexillum in cœlo conspicietur numerofo Angelorum agmine decentissimè stipatum, qui illud ea cum reuerētia, & honore gestabunt, quo aſſici par est salutare lignum, in quo & mūdi redemptio constitit, & ex quo omnium, qui in possessionem æternæ fœlicitatis venturi sunt, spes salutis certissima pependit. Crucem igitur tam insigni gloriæ luce coruscantem Christiani videntes, qui eam venerati sunt, & adorarunt, incredibilem voluptatis lætitiæ intimis sensibus percipient non ignari, benè secum actū iri in cognitione suæ causæ, & pronūtiatione sententiæ, siquidem crucem præsentem, quam immenso gloriæ splendore rutilare vident, viui adhuc, & spirantes coluerūt. Contra verò superstitione imbutæ gentes, & omnino omnes, qui crucis virtutem agnoscere, & maiestatem venerari noluerunt, imò eam pariter, & Christi seruatoris nostri ex ea pendentis perpeſsionem calūniati sunt, partim immensis cruciatibus miserè coangustabuntur, partim horrendæ expectatione sententiæ pauebunt: cuius seueritas qualis sit futura, ex maiestate, & gloria salutiferæ crucis, quam dum viuerēt in mundo aspernari sunt, facile coniectabunt. Itaq; stipati omnes, qui damnandi sunt, fœdo dæmonum infernorum grege, & horribilibus spectris: illi verò, quibus beatæ patriæ hæreditas adiudicanda est, Angelorum innumerabilium honorifico comitatu, dum animi pendent, subito in cœlo Christus orbem iudicaturus apparebit iuxta crucem, in qua olim de morte moriens triumphauit, septus Angelorum, Virginisq; matris suæ, & Apostolorum lucem quoquouersus diffundentium illustrissima societate. Maiestate igitur, & gloria tam admirabili decoratus, vt nulla oratione explicari, nulla cogitatione comprehendi valeat, vultum suum roseo colore, & radianti lætitiæ suffusum illis ostendet, qui ad societatem beatæ vitæ, & gloriæ nullo æuo interituræ ascribendi sunt. Cæteris verò, qui ad supplicium sunt damnandi, ostendetur aspectus eius iræ, & furoris flamma adeò incensus, vt nulla res sit, cui tanta queat comparari indignatio. Atque vt ab omnibus, qui adsunt, æquitas pronuntiæ sententiæ vel inuitis comprobetur: ex vna parte beneficia commemorabit cum alijs modis, tum potissimum

Catechismus Iaponensis

mum crucis interueniente mysterio, in hunc mundum collata, quæ adeo aperta erunt, ut à nemine ignorari possint, aut negari. Ex altera parte latebræ, & recessus omnes animorum intima diuinitus patefient, ut in conscientia vnus cuiusq; tanquam in libro videatur, quidquid vitio, aut virtuti affine in vita gestum est. Explicabuntur rerum occultarum implicari sinus, eorumq; merita ante oculos statuentur, qui & fidele obsequium Deo præstitere, & vitam in peccatis actam longissimè respicientes optatam condonationem cum lacrymis, & vero dolore, antequam spiritus e corpore excederet, impetrarunt. Non occultabitur eorum infinita inania, & ingrati animi peruicacia, qui neq; in Deum crediderunt, neq; de peccatis, quibus in animo suo Dei imaginem deformarunt, ante mortem doluerunt. Detectis adhuc modum vtriusq; multitudinis, vel peccatis, vel meritis, quorum ratio, & numerus virtute diuina dicto citius constabit, Christus viuorum, & mortuorum iudex integerrimus pro tribunali sedens Angelorum omnium consensu, & iustorum hominum approbatione summa sententiam publicè promulgabit. Ea sententia decernet in primis, ut pii homines, & bene de virtute meriti animæ, corporisq; coniunctione, & gloria hilariter triumphantes, ad immortalis gaudij, quam meruerunt, fruitionem, ut verè beati sint, secum conscendant. Deinde statuet, ut omnes improbi, & vitæ flagitijs addicti cacodæmonum stipante catu ad inferos exturbentur, vbi pœnarum exquisitissima varietate, & multitudine perpetuò torquebuntur. Mox Christus hominum seruator, & iudex Angelorum pariter, & iustorum hominum nobilissimo choro circumdatus, momento temporis in caelestem patriam, vnde adiudicandum descenderat, se recipiet, vbi lætissimum gaudij felicitis fructum nulla molestia inquinat, nulla cura interpellat, nullus dolor contaminat, nulla formido inficit, aut ægritudo corrumpit. Alia parte terra fatiscente elemento findetur, atq; immanissimis hiatibus vnà cum demonijs, relictisq; post conflagrationem mundi sordibus, homines, quos Iudex Deus ad inferorum sempiternos cruciatus damnauerat, subito deuorabit. Hic finis est, quem Christus, cum adhuc terras incoleret, feminis pariter, ac viris, tam probis, quam improbis, mundoq; vniuerso prædixit assuturum.

Quod

Quod ad iudicij huius rationem attinet, admirabilemque de mortuorum resurrectionem, licet ea res tota supra naturam sit, & ex diuina virtute dependeat, ac proinde rationibus humano ingenio excogitatis, & inuentis concludi satis nequeat: tamen si expendere omnia, quæ circumstant, & perscrutari singula, non oscitantur voluerimus, stabiliri firmissimo æquitatis fundamento doctrinam hanc totam comperiemus. Et quidem, vt de iudicij extremi die primum dicam, naturali rationis humanæ præeunte lumine, intelligitur, cõuenire omnino, vt dies cõstituatur, in quo omnibus omnium seculorum hominibus inspectantibus, & audientibus singuli quid de ipsis iudicatum fuerit, cognoscant. Hæc verò conuenientia cum ex Dei sapientissimo consilio, tum ex cõmunis vitæ ratione perspici facile, & demonstrari potest. Et quidem opus esse, vt iudicij extremi dilucescat aliquando mundo dies, idque ad diuinam providentiam spectare, ex his, quæ subijciuntur rationibus, aperte intelligitur.

Prima ratio est, quia, vt in principio huius tractationis disseruimus, Deus in omni operum diuinorum efficiencia tantam perfectionis, tamque exactam rationem habet, vt nec minimam vitij, aut defectus notam admittat. Ex quo illud consequitur, vt tanquam iudex integerrimus, & æquitatis obseruantissimus, à nobis sit colendus. Quare omnis ratio postulat, vt ad iustitiæ libram, examinationis hominum causas, quæ in vtramque partem rectè, vel perperam sunt facta, congruentem habeant remunerationem. Innumera enim diebus propè singulis exempla iniustitiæ oculis stupentibus vsurpamus, ipsosque, quod plus est, iniustitiæ ad ministros, & scelerum satellites magnis auctos opibus, & honoribus eximijis florentes, vitam delitijs omnibus affluentem viuere, & tranquillè finire. Contra verò videmus, honorum famam, & existimationem sæpe petulanter lædi, & contumelij ignominiosè proscindi, vitamque honestè, & laudabiliter institutam laboribus, & ærumnis, quæ vix morte ipsa finiuntur, conflictari, sic, vt multis vel ex hac consideratione in mentem venerit sacrilega quædam suspicio, qua ducti affirmarent, vel Deum, qui mundum regeret, nullum esse, vel si esset, omnem prorsus huius mundi curam, & providentiam à se abiecisse. Videbant liquidem grassari impune lætiferam

Catechismus Iaponensis

iniustitiæ pestem, omnemq; peccandi licentiam per orbem volitare, & quod iniquissimum est, nullis pœnis flagitium constringi, nullis præmijs excellentem virtutem munerari. Vt igitur diuinæ iustitiæ præclara commendatio extaret, secundum quam nullum scelus relinquitur impunitum, nulla honesta actio suo fraudatur præmio: atque vt nemo ignoraret iustitiæ integritatem, supplicia in hoc mundo, vel præmia meritis hominum debita longissimæ expectationis mora aliquando extrahentem, dicta, & facta omnia si non in vita, saltem post mortem in loco diuinitus destinato ad æqualitatis nusquam fallentem normam exactè compensaturam: cõueniens profecto, ne dicam necessarium, omnino fuit, vt iudicij vniuersalis dies orbi dilucesceret, in quo hac veritate ab omnibus exploratè cognita, quanta, & quam laudabilis semper fuerit siue in pœnis flagitio irrogandis, siue in rectè factis gloria munerandis diuini numinis iustitia, planè constaret. Hæc enim, nube illa penitus sublata, quæ mentibus hominum offusa in miserandam soluitur, ac pestilentem errorum pluuiam, effecit, vt de prouidentia, & iustitia Dei, dubia, anticipiq; disceptatione ratiocinati mortales turpiter, & flagitiose non hallucinentur.

Altera ratio ex absoluta sumitur, & planè perfecta Dei iustitia, cui internæ æquitatis sibi tantum cognitæ ornamentum nequaquam satis esse potest. Opus enim præterea est, vt foras lucem suam efferrat, & ab omnibus palam agnoscat. Quia tamen humani moris est, vt post iudicium, in quo flagitiosi, & impuri grassatores de scelere conuicti fuerunt, & ad graue aliquod supplicium damnati, passim conqueri soleant dictitates, iniuriam sibi cum supplicio calumniose fuisse irrogatam: nunc verò ad inferorum pœnas exturbati homines hanc inter cætera flagitia prauitatem conseruant, vt sua errata extenuantes Deum de iniustitia accusent: idcirco opus fuit, iudicij vniuersalis diem decernere, in quo omnibus manifesta sit Dei iustitia, quæ semper conspicua fuit, in tribuendis muneribus, aut supplicijs ponderata meritorum dignitate. Id verò in occasu senescētis mūdi haud dubiè cõstabit, singulis hominibus cõscientiæ suæ virtutes omnes, & vitia, veluti ante oculos ad spectaculum constituta inusitato miraculo ita introsipientibus, vt proprio testimonio conuicti, laudem diuinæ iustitiæ debitam, quantumcūq;

à recta ratione auersi fiant, nec negare possint, nec audeant.

Tertia ratio inde vim habet, quia plerique mortales quandiu has humiles, iacentesque terras incolunt, Deo propterea iubilant, solent, quod in rerum siue aduersarum, siue ad voluptatem fluentium successu personarum, non meritorum discrimina videatur spectare. Crudelitatis insuper calumniam iustitiæ diuinæ asanguit, quod ob vnius dumtaxat lethalis culpæ labem, homines interdum cæteroqui bonos sempiternis destinet inferorum cruciatibus. Alij non sine impia obiurgatione Deum insimulant, quia diffusa per orbem euagelicæ doctrinæ luce, ante sint cõdemnati, quam Christi seruatoris hominum opinio ad eos fuerit perlata. Vt ergo liquidò constet, Deum non personarum diuersitate æstimata, sed meritorum pondere ad iustitiæ examen adducto, supplicij grauitate magnitudinem culpæ nequaquam superante, suam cuiq; tribuere dignitatem, ad diuinam videtur æquitatem pertinere, in publico hominum conuentu falsam hanc opinionem radiantissimo veritatis gladio aliquando iugulare.

Cæterum si hominum conditionem, & statum vitæ communis spectes, pat esse, vt ruenti in occasum mundo dies vniuersalis iudicij affulgeat, sequentibus argumentis facile in animum induces. Prima igitur ratio est, vt constricta eorum mens conscientia flagitiosæ vitæ teneatur, nec quisquam in posterum criminum, quæ turpiter commisit, inficiatione vti possit, aut accusatione aliqua legis diuinæ æquitatem, quod difficilis sit, impudenter calumniante. Id circo iudicij vniuersalis dies præstituetur, in quo animi aperta testificatione quid virtuti, quid vitio asine gesserint; Deo auxilia ad honestas actiones suscipiendas necessaria nunquam denegante, ante summi iudicis tribunal exhibebunt. Stringentur nimirum rabie plusquam ferina improbi, quod tam munifica diuinorum munerum liberalitate, quæ in vita ad manum (vt dicitur) habuerunt, turpi otio languentes neglexerint, simulq; intelligent miseri, quantumcunque à rationis iudicio alienati olim extiterint, quanta cum facilitate legi diuinæ obsecundare potuissent, videntes in ijs, qui beatæ vitæ opibus, & gloria circumfluent, innumerabiliū operum, quibus, dum in iisdem olim terris vixerunt, studiose vacarunt, admirabilem pulchritudinem,

Catechismus Iaponensis

& lucem auersos à pietate oculos præstringentem.

Accedit, tam honestis, quam vitiosis actionibus, in amplissimo communis vitæ theatro propositis publicum, siue præmium, siue supplicium ex præscripto rationis adiudicari oportere. Illos etiam, qui alijs occulta fraude imponunt, si in flagitio deprehendantur, dignos esse putamus, quorum nefariæ machinationis inuolucra publicè euoluantur, ut neq; ipsi insidiari fraudulenter audeant, neq; alij malo exēplo ducti similibus insidijs abutatur. Idem ferè in munerum largitione videre est, quæ propterea publicè cōceduntur, quod amplior inde, & illustrior benemeritis gloria existat, & ijs, qui sanctas illorum, & studiosas functiones vident, ardens ad honestatis amorem, & inflammata oriri solet concitatio. Quod si inter homines hæc iustitiæ integritas elucet, acquisitissimum profectò est, ut in examine, quo probitas, cum improbitate comparatur, idem splendor pulchrius emineat, & ostendatur illustrius. Necessarium igitur fuit, diem iudicij vniuersalis Dei prouidentia destinari, in quo hominum spectante multitudine infinita præmio quisque, aut pœna pro dignitate afficeretur.

Tertia ratio inde efficax est, quia licet in priuato iudicio, quod eo ipso die peragitur, quo vitæ occumbentis periodus clauditur, animus excedens è corpore damnationis meritæ iudicium subeat: non tamen condemnatur in terra relictum corpus, imò maiori plerumque, quam par sit, funeris pompa, & tumuli fastus decoratur. Non condemnatur fama, & præclara nominis existimatio, quæ post mortem viuorum, in viuorum delusis falsa opinione animis insidens, iniustissimis hominibus populorum præsentis prædicatione, & literarum sempiternis monumentis sæpe solet adblandiri. Igitur, ut horum etiam bonorum, quæ imperiti ut magna, & eximia admirantur iactura fiat, utq; sua cuique corpori flagitiorum administro damnatio accedat, cum ratione videtur conuenire, ut iudicij vniuersalis dies decernatur, in quo omnes de mortui tubæ diuinitus personantis clangorem audientes à tumulis suscitentur præmium, aut pœnam ad vtranque partem humanæ integritatis, aut corruptelæ pertinentem adepturi. Ex dictis perspicitur, lumen intelligentiæ humanæ, & naturalem æquitatem postulare, ut tandem aliquando iuxta Christi prædicationem

nem

nem iudicij vniuersalis dies fesso orbi, vt ruenti concedatur.

Quod ad resurrectionem hominum spectat, Christus, à quo rebus humanis mirabiliter consultum est, hominum demortuorum, & fœminarum communem fore à tumulis suscitationem, affirmavit. Quæ res, si in speciem dūtaxat externam intueamur, difficilis videtur, & minime digna, cui fides aliqua habeatur: ac verò si in intimam naturæ vim introspicimus, conueniens sanè videtur, & rationi consentanea.

Atque, vt argumentis credibile reddatur hoc mysterium, quod barbaris incredibile visum est, nonnullas subijciam rationes. Prima ex eo vim continet, quia animus pars hominis est, & non totus homo. Conflatur enim hominis integritas ex animo pariter, & corpore. Quare cum homini quicquid laudabiliter, aut vitiose agitur, vel dicitur ascribi soleat, non verò animo soli, aut corpori, fit, vt toti homini ex suis partibus integro, & perfecto, non verò huic, vel illi parti iustitiæ libra supplicium irrogare debeat, aut lauream concedere. Sequitur igitur, diuinæ iustitiæ, & humanæ æquitati conuenire, vt animus in suum corpus redeat, atque ad eum idem ipse homo, qui se flagitio viuus deuinxerat, mortuus Dei subeat iudicium.

Altera causa est, quæ licet peccati, & virtutis sedes voluntas sit, voluntas autem in viribus animi numeretur, ac propterea ram præmiij, quam supplicij potior, & excellentior pars animo debeatur, cum tamen corpus, quæ est altera hominis pars, imperio rationis obtemperet, & rerum omnium, quæ infeliciter accidunt, incommoditates perferat (flagellis enim læditur, ieiunijs intabescit, pœnis torquetur, doloribus angitur, atque alijs operibus excarnificatur fieri solitis ex pœnitentiæ præscripto) æquum sanè est, vt post mortem gaudio; quo animus perfunditur, omnino exars non sit. Insuper idem corpus auidis sensibus voluptatum à peccatis nascentium multò maximam partem improbè confectatur: afficitur enim libidinosa, & illicita delectatione interdum, plerumque ciborum iucundissima varietate capitur, cæterasq; omnes vndequaquæ cupidissimè haurit voluptates, quibus in hac misera, & ærumnosa vita homines petulanter solent, & impurè deliniri. Neque verò solum affluentes sensibus oblectationes admittit, sed

Catechismus Iaponensis

sed etiam magna ex parte hominibus ad vitia pronis peccandi præbet occasionem. Illi siquidem ut ventri seruiant, & corpori oblectamenta qualicumque aucupio venari possint, cum grauius delinquant, tum delicti impunitatem procurant. Ex quibus consequitur, ad iustitiam diuinam pertinere, corporibus, quorum ministerio animas in vita vsus est, præmium vel supplicium saltem post mortem assignare. Quæ meritorum compensatio fieri profectò nequit, nisi in die vniuersalis iudicij corpora in puluerem redacta Dei virtute hinc excitentur.

Tertia confirmatio est, quia animus altera pars est, & forma hominis, cui duo virium genera in sunt. Ex ijs quædam materiæ expertes sunt, ac propterea absque vilo corporis adminiculo agere possunt, & suo munere probe defungi, quales sunt intelligentia, & voluntas. Aliæ corporeæ sunt, & cum materia coniunctæ, quæ idcirco, si corporis instrumentum, quo in primis egent, semoueas, actiones suas exercere nequeunt: atque hæ sunt sensibiles potentia, & virtutes. Quoniam verò animis à corporum societate solutis, ac liberis, adhuc hæ virtutes tãquam in fonte insunt, à quo profluendæ vim accipiunt, ita ut corporibus redditi fungi sensuum officio, & veluti famulatu possint, quo separati omnino carebunt: opus profectò est, ne huiusmodi mentis humanæ vires post corporis in cineres abeuntis extinctionem, otiosæ, & superuacaneæ videantur, vsu agendi, & nitendi contra propensionem suæ naturæ, perpetuò sint orbata. Ex quo fit, rationi, & æquitati consonum esse, ut in corpora sua animi iterum includantur, quò superioris animæ partis vires iuxta naturæ insitam propensionem exerceant, & sensuum, qui inferiorem partem obtinentes corpori insunt, ministerio vtantur.

Accedit huic argumentationi ex eo robur, quia, ut diximus, duæ existendi rationes in animo perspiciuntur. Vna, quam a se ipso habet vi spiritali, & à corpore minimè dependente præditam: altera, quam eatenus obtinet, quatenus est corporis, eximia, & præstantissima forma, in cuius organis inhaerentes sensus moderatur, & regit. Quoniam verò vtraque existendi ratio in operationis vsu sita, animo naturalis est, accidere necesse est, ut in migratione à corpore, qui altera existendi, & viuendi parte spoliatur, violentiam dolen-

dolēter patiatur. Porro cum hæc violētia naturæ aduersetur, quiescere non sinit animū, qui perinde, ac formæ aliæ, innata cupiditate corporis sui coniunctionē appetit, vt pristinū existendi modū, secundū quē imperare sensibus cōsueuerat, tandē recuperet. Ex quo facile perspicitur, non posse animū, si in illius vim introspicere, & insitam inclinationem velis, absolutæ beatitudinis perfectionem sortiri, nisi a puluere suscitatus homo corpus iterum suum assumat, naturæ videlicet superioris, iuxta & inferioris cōiunctionem perpetuam assequutus.

Cum verò non naturæ opibus, quæ cum debiles sint, multa declant: sed diuina virtute, cui nihil difficile est, corpora hominum in extremo iudicij die suscitanda affirmemus, nemini profecto licet de illius veritate sine flagitio dubitare. Præterea, cum Dei maiestas nullis potentie terminis, vt dudum diximus, circumscribatur, cur ille non eadem facilitate, qua ex nihilo cœli, terræque immensitatem puncto temporis extulit, & decentissimè ornauit, atq; ex puluere, & cinere, in quem coagmentio humana dissoluetur, corpora, quorū in vita functionibus vsi sumus, suscitare denuo non poterit? Næ ille, videtur vel ob eam causam in nascentis mundi primordijs hominem non ex ignea, aut cœlesti materia, sed ex luto, & argilla effinxisse, vt ex illius facti consideratione veluti diuina ducente manu, animi, qui nunquam interijt, cum corpore, cuius licet interierit aliquid, tamen superest, futuram copulationem intelligeremus. Quid, quod ex naturali hominum situ, & conceptu similitudine translata probabilis reddi potest hæc resurrectio? Videmus corpus humanum ex seminali liquore foedissimo, & corruptissimo, nondum ipso, vel animo, cui copulabitur, extante sensum sine sensu efformari. Quo igitur pacto Deo rerum omnium, & naturæ totius architecto, & principi negari potest, quod naturæ conceditur? An non poterit naturæ vniuersæ autor, & effector Deus ex puluere, & cinere, in quem resoluta est corporis compago, accessione animæ, quæ nunquam extincta fuit, corpus fingere rursus, & efformare? Perspecta igitur harum rerum vi, & momenta, nemo non intelligit, posse Deum homines ad vitam immortalem reuocare, omniq; æquitati, & rationi consentaneum esse, vt vniuersalis iudicij amplissimo theatro hæc quoque corporum resurgentium celebritas accedat.

Catechismus Iaponensis
CONCIO QUARTA.

In qua agitur de paradisi gloria, & inferorum pœnis.

ACTENVS de iudicij extremi die, deq; hominum futura resurrectione disputauimus: sermo deinceps nobis erit de felicissimo paradisi gaudio, & de inferorum pœnis ex ea doctrina cognitis, quam Christo dictante discipuli exceperunt, & per orbem dispersi euulgarunt. Atq; vt à primo ordiamur, paradisi locus est altissimam cœli determinationem obtinens: in eo Deus sedem sibi, Angelisq; beatis constituit, vt gloriam, qua ipse ex omni æternitate perfruitur, creatæ mentes inditam propensionem secutæ, tandem participent. Hinc tamen nemini fas est Deum loco vno definire. Ille enim, vt sæpe dictum est supra, nullo circumscriptus spatio per omnes rerum procreatarum fines præsens vbique, & intimus funditur: sed idcirco paradisi Dei sedem dicimus, quia peculiariter in eo gloria suæ immortales diuitias beatis mentibus communicat. Quare hic locus summam delectationem continet, & inexplicabilem pulchritudinem. Vocatur interdum paradisi, interdum etiam cœlum empyreum, cuius cum alia sit materia ab ea, quam cernimus, aliaq; architectura ab eximij regiarum ædium parietibus longè dispar, vix vlla nobis suppetunt verba, quibus valeat explicari. Neque enim ex lapidibus, tignis, argento, aut auro extructum est hoc ædificium, neque ex alia simili materia elaboratum. Sed eam habet dignitatem, quam excogitare, & fingere potuit absolutissima perfectissimi architecti, & diuina sapientia. Est igitur ijs numeris perfecta hæc structura, quibus perfici illum locum decebat, quem ipse Deus sui videndi beatis mentibus facta copia, incolere decreuerat. Quapropter si cœlum hoc, quod suscipimus, Sol, Luna, cæteraq; inerrantes, aut fixæ stellæ, quas Deus totius vniuersitatis molitor, & effector ad hominum obsequium, qui has humiles terras incolunt, luce accendit, eum cuibrant splendorem, eamq; præferunt admirabi-

litatem, quam satis percipere nequaquam mens potest: quanta putes splendoris excellentia locus ille, quæ diuina mens cum Angelis, & hominibus gloriam suâ cõmunicandi ergò incolit, omnẽ, quam animus intelligit, pulchritudinem ante Itabit? sanẽ percipi sensu, aut animo cogitari iam eximia loci dignitas nequaquam potest. Quia tamen beata felicitas non in loci materia, aut ornatu sita est, sed in ijs rebus, quæ loco accedunt, vt probẽ intelligere possitis beatitudinis vim, & definitionem, illud in primis animo hæreat, necesse est, beatum esse neminẽ posse, qui post optatæ felicitatis adeptionem, animo adhuc aliquid sitienter apperit, vel cupiditate aliqua vtilitatis, quam nondum habet, permouetur. Si enim aliquid quantumcunq; minimum bonum absit, & propter desiderium non expleatur, nequaquam dici, aut cogitari beatus quisquam potest. Hinc fit, vt pleriq; omnes bonis artibus imbuti, vel literis vrcunq; tincti asserunt, beatorum vitã nihil esse aliud, quàm bonorum omnium securam, & perfectam possessionem, cuius felici copia animi circumfluentes, quod vltèrius appetant, nihil relictum vident. Quare beatitudo, quam essenrialem cõmuni nomine licet vocare, secundum Christi domini, & Dei nostri definitionem in eo sita est, vt Deum videamus, eiusq; admirabili pulchritudine, qui est omnis bonitatis fons, & principiũ, in omnino persuamur. Cum enim Deus bonorum omnium principium sit, & fons, vnde copia incredibili, & perennitate cætera bona dimanant: quidquid præter Deum animus cogitare potest, beatæ felicitatis innatam cupiditatem explere non potest. Relinquitur ergo, non posse quenquam veris bonis affluere, & beatis opibus abundare, nisi ad illum bonorum omnium fontem fuerit applicatus. Illud etiam consequitur, posse solidam, & perfectam beatitudinem consistere, absq; diuitiarum præsidio, & rerum, quæ auidos oculos futili splendore perstringunt, ornamento, modò Dei ipsius secura, & immortalis possessio animis concedatur.

Atq; vt hæc doctrina animis vestris altius inhæreat, & facilius percipiatur, illud statuendum est, de quo nemo nisi hebes sit, & plũbeus dubitare potest, hominem duabus partibus constare animo nimirum, & corpore. Quo circa, vt in vitæ beatæ perfectã possessionem venire possit, profectò omni voluptate, & cognitione, cuius

Catechismus Iaponensis

ius est capax, & ad quam in beata patria cœli incolis communione gloriæ coniunctus potiundam cupidissimè aspirat, perfruatur, necesse est. Cæterùm cum animus nobilitate ab spiritalis naturæ vi profecta, & maiori quàm corpus, cui vitam, & sensum cōfert, capacitate potiundi fœlicitatem prædita sit: efficitur necessariò, vt beatitudo potissimùm posita sit in explenda gloriæ appetitione, ad cuius possessionem adeundam animus audenter inflammatur. Quare sicut accessione animæ corpoream materiam informantis vita, & sensuum usus corpori tribuitur: ita necesse est, vt fœlicitas beata, & gloriæ desiderata copia, pro capacitate virium sensilium in corpus refundatur. Itaque beatitudo in anima, quæ Dei imago est, & cognoscendi, potiundiq; Deum ipsum, cuius est capax, insita affricitur cupiditate, sedem habet immortalem. Quamobrem ex hac fœlicitate in animo constituta, fœlix quoq; corpus existet, gloria videlicet, ad quam capessendam aptum est, ex animæ coniunctione, cum ad vitam reparabitur, accepta.

Quod attinet ad animæ beatitudinem, nemo non experitur ^{sibi} ardorem inesse ad tres maximas res, atq; adeò infinitas omni studio persequendas: primum enim appetens est animus, & capax infinitæ sapientiæ, ob idq; quantūcunq; ad apicem humanæ scientiæ, dum vita superest, pertingat, cum innumeræ adhuc res ignorantur, quarum cognitionem, & intelligentiam parari posse videt, veritate aliqua ignorata nequaquam expleri potest. Veritas enim, vt supra dictum est, nullis circumscripta finibus, proprium est humanæ intelligentiæ obiectum.

Deinde capax est hominis animus, & appetens boni nullis terminis definiti: quippe qui quamlibet creatis bonis ad voluptatem cumuletur, bona adhuc expetit cumulatiora. Idcirco perinde atq; intelligentiæ nostræ obiectum veritas est summa, & infinita, sic & voluntatis vltimum, in quod omnia refert, bonum est nulli certæ rei addictum.

Postremò capitur, & incenditur animus, cum mortis expers sit, studio vitæ nullis seculis interitura: vnde fit, vt bonorū omniū, quæ obtinet, possessione ad omnem æternitatem perfruendi capax sit, & vndequaq; aptus: ergo, vt beatus homo haberi possit, & esse, necessariū prorsus est, vt tota illius capacitas cumulatè expleatur,
in-

intelligentia nimirum omnium veritatum ornamento magnificè exulta, & voluntate omnium bonorum abundantia in omni ævo felicissimè satiata.

Harum rationū vires qui expendet, facile intelliget, beatitudinem, ad quam animus anhelat in perfecta cognitione positā esse, & securā, mortisq; experte Dei immortalis possessione. Cum enim Deus veritas sit summa, & infinita, illum si homo perfectè agnoscat, in nullius veritatis ignoratione vertabitur, imò sapientiæ opibus amplissimè decoratus quietem sibi pariet cum summa iucunditate, & otium cum dignitate. Adet gloria splendor, beatæ iucunditatis pulchritudo, & omnium bonorum affluentia. Aberunt culpa, & flagitio congruentes pœnæ: nulla erit frigoris sæuitia, nulla famis rabies, nulla mortis truculentia, paupertas nulla, nulli metus, nullæ agritudines. Exulabunt degeneres metus, malitia, & sceleris nerui incidētur, nihil deniq; erit, quod felicitàti vel minimā afferre possit turbationem. Et quia animis earum rerum beatam, & securam possessionem, sine amissionis formidine in omnem æternitatem obtinebit, tranquilla, & quieta societate cœlestium civium cum fruitione bonorum, & gloriæ, qua Deus ipse fruitur, abundè circumfluet. Erunt igitur homines è corporibus exeuntes hæredes Dei, & in possessionem æterni gaudij, quantum animi natura tulerit, instar filiorum adoptabuntur: in quo ea ratio, æquitasq; servabitur, vt quantum alijs pro meritis actionum, quas in vita susceperunt, cumulatiore gloriā perfundentur, omnes tamē animi desiderantis appetitiones, prout idonei fuerint, lætitiā immortali explebunt. Vnde nulla iam eos amplius tristitia afficiet, nulla invidiæ tormenta exagitabunt, nulla cura ingenium versabit, nulla deniq; ambitio, aut cupiditas à recta ratione transversos aget. Quemadmodum enim si nobilis paterfamilias summos, medios, & infimos domus suę tam viros, quam pueros eodem cōuesti ret pāno, lacernis, vel tunicis, ad vniuscuiusq; staturam sartoris arte aptatis, puer non invideret adolescenti, aut viro, cum idoneo suę magnitudini cultu, & panno esset ornatus: sic beatitudo, & gloria eo modo vniuscuiusq; capacitatem exæquabit, vt, quantum alijs maioris gloriæ possessione præstent, omnes tamen eodem gaudio sine vlla maioris boni cupiditate perfundantur.

Catechismus Iaponensis

Ex hac tam illustri beatæ vitæ felicitate, qua animus potietur corpori iterum adiunctus, sua quoq; in corpus gloria, sua felicitas redundabit. Imitabitur spiritus in splendore pulchritudinem, illiusq; moderationi, & regimini sensus subijciet, omnibus, quæ cū corpore cōmunicari possunt, voluptatibus duntaxat ab eo statu non abhorrentibus magnificentissimè exceptis. Inerūt igitur sanctorum rediuiuis corporibus ex animi gloria, insignia quædam, & præclara ornamenta, quibus multò nobiliora erunt, quam vnquam antea extiterint. Præcipuè verò sunt quatuor illa, quæ dotes nuncupari solent, ex Apostolorum doctrina à sanctis Patribus obseruata. Prima impassibilitas dicitur, munus scilicet, & dos, quæ efficiet, ne molesti aliquid tolerare vllò ve dolere, aut cruciatu torqueri queant. Nihil enim illis aut frigorum inania, aut flammæ ardores, aut vndarum impetus, aut regionum interuenientes obesse poterit. Cōtra verò dānatorū corpora, & si beneficio resurrectionis corruptionis expertia, & interitus reddētur, æstuarum tamen poterunt, atq; algere, & innumeris affici cruciatibus, vt in seipsis diuinæ experiantur æquitatis exempla. Hanc consequitur subtilitas, cuius virtus ad spiritus naturam proximè accedens, animæ imperio omnino subijcitur, etq; aderit, & adnutū præsto erit. Quare poterunt iustorum rediuiua corpora, quæcumq; locorum impedimenta sine vllò impedimento superare: quod damnatorum torpescens membrorum moles, & tarda prestare nunquam valebit. Cum hac dote coniuncta est illa, quam agilitatem vocāt, cuius vi corpus ab onere, & grauitate, qua nunc depressum fatigatur, à Deo liberabitur: facilitatēq; incredibili, in quamcunq; partem animus iusserit, ita moueri poterit, vt nihil queat ea motione celerius excogitari. Vnde regiones natura admodum, & situ disclusas tanta breuitate peruagabitur, quanta ferme nunc tēporis humana mens ad easdem regiones cogitatione defertur. Aliter miserrima damnatorum corpora afficientur: grauitate quippe, & infano pondere vix pedem ab eo, in quo erunt affixa, loco poterūt efferre. His tandem addita est claritas, qua sanctorum corpora, tanquam solis meridiana luce coruscantes radij fulgebunt: quod in torpescētib; & sulphureum halitum expirantibus improborū corporibus longè aliter euenit. Retardabuntur enim in incessu,
atq;

atq; ob grauem membrorum pressum, sordesq; dum aliquid molientur, pigri erunt. Est verò claritas hæc fulgor ex animi eximia gloria ad corpus beatum mirabiliter redundans. Hac itaq; quadrupartita diuinorum numerum, quæ dotes gloriæ vulgò appellantur, adeptione, corpus rediuinum spiritus ipsius quandam præferet imitationem: ac proinde liberū erit ab impotenti libidinis, & cupiditatis, cui nunc paret, dominatu, solisque oblectamentis illis, & voluptatibus afficietur, quæ cum spiritus puritate, & status felicissimi conditione congruere videbuntur. Angelis igitur ad hunc modum coniuncti homines ita diuinis gloriæ immortalis opibus perfruentur, vt nullo metu exagitari possint, nulla formidine possessionem beatæ vitæ amittendi aliquando perturbari. Atq; hæc omnia, quæ de vtriusque humanæ partis felicitate hætenus exposita sunt, facile ex iis, quæ subiicientur, rationi consentanea esse constabit.

Primum enim inest homini vis capessendi scientiam infinita, & immensi boni cupiditas immensa, atq; vt hæc bona sempiterna sint, naturale desiderium. An non experimus, nullis huius vitæ bonis humanam expleri posse appetitionem? consequitur igitur necessario, ne frustra inditam esse à Deo hanc capacitatem affirmemus, fore aliquando, vt animus quantum capax est, desideratis bonis satietur.

Deinde illa confirmatio accedit, quia Deus (vt paulò antè diximus) veritas est summa, summamq; , & infinitum bonum, quæ duo humanæ intelligentiæ, & voluntatis propria sunt obiecta. Extorquet igitur ratio eam à nobis confessionem, vt dicamus, hominis felicitatem in cognitione Dei absoluta, & perfecta, eiusdemq; immortalis possessione positam esse, cum iis rebus adeptis, vires animi quò ferantur, vltra non habeant.

Tertiam adiungitur ratio, quæ ex naturæ ordine, & modo vim habet. Natura enim rebus omnibus fines suos descripsit, quos nisi impeditione aliqua extrinsecus fuerint retardatæ, propensione, & ductu naturæ planè assequentur. Necessè est igitur fateri, homini, qui inter res creatas, quæ cæli complexu coercentur, perfectissimus est, assignatum à natura esse finem aliquem suæ naturæ convenientem, & modum insuper, quo finis huiusmodi huma-

Catechismus Iaponensis

nis viribus ope diuina adiutis possit comparari. Atqui videmus, ferri homines incredibili studio, & conatu, tãquàm in finem, quò omnia referantur, ad beatam vitam potiundam: eosdem cernim⁹, vt ad partem aliquam felicitatis optatæ peruenire queant, nullis non lapidem mouere. Cùm ergò, dum has humiles, & caliginosas terras incolunt, nec corporis, nec animi felicitate perfructi desiderium aliquando expleant, opus sanè est, vt demus saltem post mortem, cupiditatem hanc satiari. Id enim si diffiteri pergas, hominem, quem natura altum, & in cælum erectum finxit, omnibus rebus creatis, & ad terram abiectis, infeliciorem esse concludes. Quare si hominis beatæ vitæ appetitionem nusquam explendam esse dixeris, cùm cæteræ res suos fines facile assequantur, turpiter hallucinaberis, diuinam, scilicet sapientiam, totiusq; naturæ ordinem, non sine flagitio calumniatus.

Quod ad inferni carceris pœnas attinet, quales sint ex dictis conijcere, vel suspicari saltem potestis. In primis enim locus ipse inferis manibus destinatus nihil cum paradisi gaudio cõmune habet, nihil simile. Terræ, si positionem consideres, meditullium obtinet, crassis tenebris, execranda fœditate, & pœnarum horribili multitudine formidabilis. Hic dæmonum fœdissimi greges, hic homines Dei iudicio condemnati, tam bonis orbati, quàm malis omnibus corporis, & animi circunuenti, pœnis, quibus digni sunt, afficientur sempiternis.

Iam verò animi illo doloris morsu noctes, diesq; excarnificabuntur, quem consideratio vitæ præteritæ efficiet, dum in mentem venerit, quàm facilis fuerit illi, & expedita ad oculum via, qui eam tenere voluerunt. Hanc doloris, & impatientiæ immortalis carnificinam, amaritudo, desperatio, & Dei immane odium consequetur, sic, vt in seipsos præ rabie eò seuiant furentius, quò se felicitatis sempiternæ præmiis destitutos altius considerauerint. Atq; hæc sempiternæ felicitatis priuatio, quæ pœnarum est maxima à theologis pœna damni appellatur: nec interitu existimandum est, hac dumtaxat pœna affici damnatos manes, cruciantur enim vi diuina illo igne sempiterno, & eo tormentorum genere, quo in seipsis cruciantur, si alligati essent corporibus: post diem verò iudicij eorū corpora etiam torquebuntur, dū ignis, qui nunquam

quam extinguitur, fumo, & sulphure accensæ flammæ membra non consumenda exedunt, & nouo semper viscerum pabulo conseruatæ nouum ingerunt cruciatum. Quæ omnia quantum cum æquitate naturali consentiant, sequentes aperient rationes.

Atq; illud in primis compertum sit, non minus ad iustitiæ rationem spectare bonos præmiis, quàm malos suppliciis afficere.

Quare sicut Dei prouidentia æternam vitam cū innumeris, quæ ipsam circunstant, bonis ad proborum hominum cumulationem felicitatem destinauit: sic ad impiorum immortalē pœnam inferorum carcerem definiuit obscurum, & caliginosum exquisitis cruciatuum generibus confertum. Vt enim animus mortis expertus est: sic debita animi remuneratio sempiternum tempus spectare debet. Quapropter, si homines sponte sua vitam turpem vixerunt, & libidinibus mancipatam, & idcirco inferorum æternis addicti sunt suppliciis: non est cur iustitiæ diuinæ remunerationem meritis exæquantis succensere possint, sibi irascantur miseri, quòd animo scienti, & volenti delinquerint, sibi succenseant.

Huic adiuncta est illa ratio, quia cū peccatum, Dei, qui infinite bonus est, maiestatem offendat, sequitur vt infinita quoque iniuria Deum ad sceleris vindictam laceffat. Quò enim maior est personæ, cui iniuria irrogatur, dignitas, eò grauior est iniuria, & supplicio dignior. Quocirca cū Dei infinita sit, & immensa dignitas, eius offensio digna supplicio est, non ad mensem, vel ad annum duraturo, sed ad posteritatem sempiternam, vt minimè mirum sit, si dicamus, torqueri apud inferos manes demortuorū animos cruciatibus nullum finem habituris.

Sequitur tertia ratio, quia nemo inficiari potest, æquum esse, vt supplicij perpetui acerbicatem patiat, qui neque à peccandi consuetudine mentem vnquam auocauit, neq; consuetudinem à mente peccandi: quod ex eo planum fit, quod lethifera peccati macula infectus peccator, cū vel in hora mortis procurare posset perniciosæ maculæ abluitionem, nihil egit, vt peccatorum fordes expiatione sanctifica expurgaret.

Postremò idem ostenditur, quia malitia, facinus, & obstinatio nullo æuo finienda maius singulis diebus in animis damnatorum odium in Deum concitat, nec culpæ, & fœditatis propriæ cogni-

Catechismus Iaponensis

tionem admittit, neq; vult ab iniustis querelis, aut sacrilegis contra Deum execrationibus temperare. Cum verò damnati ad statum hunc intellectissimum videntes (vt dicitur) & sentientes flagitio stimulante deuenerint, cur quæso, iustitiæ diuinæ decretum, quo pœnæ immortales consceleratis manibus inferuntur, non laudabimus?

Ex quibus argumentis, perindè, atque ex aliis, quæ proposita sunt in hortationibus hæctenus habitis, facilè, & apertè concluditur, omnes diuinæ legis præceptiones, & scita, siue aliquid definiant, quod ad vitam hanc mortalem spectet, siue aliquid credendum proponant, quod ad illâ immortalem referatur, præterquam quòd nihil à veritate alienum, vtpote quæ Deo autore tradita sunt, continere possint, eximiam doctrinam rationi naturali valde consentaneam inducere.

Quæ cum ita sint mens humana, cuius præcipuum munus est in veritatis inuestigationem euigilare, si per omnia acutissimæ perspicientiæ oculos circumferat, necessariò fateri debet, legem, quam Christiani amplectuntur, veram esse, & à Deo supremo Legislatore sanctissimè institutam. Quare cum hæc sola lex, veris promissionibus, & minimè fallentibus salutem nobis immortalè spondeat, illi profectò ad hærendum est, illi seruiendum, Iaponensium legibus, cæterisq; omnibus, vbicunq; terrarum obseruatis superstitionibus, & sectis, quippè quæ falsæ sint, & mendaces omniinò repudiatis.

¶ LAUS DEO:

MANUSCRIPT

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

CLASSICA JAPONICA

Facsimile Series

In The Tenri Central Library

Section 2

KIRISHITAN MATERIALS

Advisors

- Dr. Mikinosuke Ishida
Member of Japan Academy
- Dr. Kiichiro Kanda
Member of Cultural Property Special Council, Japan
- Mr. Yuichi Kishi
Director of the Tenri University Board of Trustees, Japan
- Mr. Honan Tayama
Member of Cultural Property Special Council, Japan
- Dr. Kojiro Yoshikawa
Emeritus Professor of Kyoto University
- Dr. Hisanosuke Izui
Emeritus Professor of Kyoto University
- Prof. Koshin Noma
Kyoto University

General Editor

- Prof. Makita Tominaga
Librarian of the Tenri Central Library

— ***Section of Kirishitan Materials*** —

Editors

- Prof. Makita Tominaga
Librarian of the Tenri Central Library
- Miss Toshi Arai
Former Research Librarian of
the Tenri Central Library

切支丹資料篇

（Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page）

Res
4863

天理善本叢書 洋書部
図書館

第II次刊行 切支丹資料篇 全7冊 1972年11月

編集 天理図書館

刊行 天理大学出版部 発売 雄松堂書店

